

सिद्धलेक गाउँपालिका

गाउँपालिकाको कार्यालय
बुङचुङ, धादीङ्ग

गुरु योजना
(भाग १)

गाउँपालिका वस्तुगत विवरण
२०७५

प्राविधिक सहयोग:

सामाजिक तथा बिकास रुपान्तरण-नेपाल

शंखमुल, काठमाण्डौ

Email: sotrannepal@gmail.com

सिद्धलेक गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बुङ्चुङ, धादिङ्ग

प्रकाशकीय

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । सो अनुसार स्थानीय तहको रणनीतिक/आवधिक, एकीकृत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थितिसहित स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी आवश्यक हुन्छ । उक्त विवरणमा आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासनका क्षेत्रमा गाउँपालिकाभित्र रहेका आर्थिक, भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय स्रोत साधनहरूको तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुती संलग्न हुन आवश्यक छ ।

गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्व, तथा राजनीतिक दलहरु, नीजि क्षेत्र गाउँपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा गाउँपालिकाको गुरु योजनाको पहिलो भागको रूपमा सिद्धलेक गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस वस्तुगत विवरणले यस गाउँपालिका क्षेत्रको विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु । गाउँपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गरी गाउँको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत स्थिति विश्लेषणसहित गाउँपालिकाको वस्तुगतचित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

अन्त्यमा, सिद्धलेक गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको कार्यमा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने सामाजिक तथा विकास रुपान्तरण नेपालका परामर्शदाताहरूले गर्नु भएको अथक प्रयास तथा विषमताको लागि उहाहरु प्रति विशेष आभार व्यक्त गर्दछु । यसका अतिरिक्त सम्पूर्ण जन निवाचित प्रतिनिधिहरू, बौद्धिक बर्गशरु, सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरू, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू तथा सामाजिक योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

.....
प्रेमनाथ सिलवाल
गाउँपालिका अध्यक्ष

गाउँपालिकाको संक्षिप्त जानकारी

विवरण	मान	
नाम	सिद्धलेक	
स्थापना	वि. स. २०७४	
अवस्थिति		
	अक्षांश	
	देशान्तर	
समुन्द्रको सतह देखिको उचाई	५०० मि. देखि १४०० मि. सम्म	
क्षेत्रफल		
	कूल क्षेत्रफल १०६.३६ वर्ग कि.मि.	
प्रदेश	३ नम्बर	
जिल्ला	धादिङ्ग	
केन्द्र	बुडचुड	
वडा संख्या	७	
कूल जनप्रतिनिधि संख्या	३७	
सीमाना		
	पूर्व	निलकण्ठ नगरपालिका र गल्छी गाउँपालिका
	पश्चिम	गोरखा जिल्ला
	उत्तर	ज्वालामुखी गाउँपालिका
	दक्षिण	गजुरी र बेनिघाट गाउँपालिका
कूल जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८)	२३७२९	
कूल जनसंख्या (घरघूरी सर्वेक्षण २०७४)	३१३९५	
कूल परिवार संख्या	६२१२	
क) पुरुष परिवार मुली हुने संख्या	५३२८	
ख) महिला परिवार मुली हुने संख्या	८८४	
जनघनत्व	२९५.१८ जना प्रति वर्ग कि.मि.	
औषत व्यक्ति प्रति परिवार	५.०५	
महिला पुरुष अनुपात		
(क) पुरुष	५१.९७	
(ख) महिला	४८.०३	
अपाङ्गको जनसंख्या	४१८	
भू-उपयोग	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
कृषियोग्य जमिन	५८.६९	५५.१८
वनजंगलले ढाकेको क्षेत्रफल	२७.७३	२६.०७
पानीको भाग	१.३६	१.२८
चट्टानको भाग	०.०८	०.०८
अन्य	१८.५०	१७.३९
जम्मा	१०६.३६	

विषय सूचि

१. परिचय.....	१
१.१ प्रतिवेदनको उद्देश्य तथा समेटिएको क्षेत्र	१
१.२ योजनाको आवश्यकता	२
१.३ वस्तुस्थिति विवरण तयारी विधि तथा प्रक्रिया	२
१.३.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा विधि तयारी:	२
१.३.२ वस्तुगत विवरण ढाँचा छलफल तथा स्विकृति गोष्ठी, कार्य योजना स्वीकृति:.....	३
१.३.३ गणकहरुलाई तथ्यांक सूचना संकलन बारे तालिम	३
१.३.४ वडागत फिल्ड सर्वेक्षण:.....	३
१.३.५ नक्साडकन.....	३
१.३.६ तथ्यांकको पुनःजाँच र सफाई.....	३
१.३.७ सफ्टवेयरमा डाटा प्रविष्ट	४
१.३.८ गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी (गाउँ प्रोफाइल लेखन).....	४
१.४ अध्ययनको सिमा	४
२. गाउँपालिकाको विवरण.....	५
२.१ सामान्य पृष्ठभूमी	५
२.२ गाउँपालिकाको पुनर्संरचना	५
२.३ अवस्थिति तथा पहुँच.....	५
२.४ भू-धरातल तथा भू-उपयोग.....	६
२.४.१ भिरालोपना	६
२.४.२ भू-उपयोग	६
२.५ जनसंख्या विश्लेषण.....	६
२.५.१ घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण	७
२.६ व्यक्तिगत घटनाको विद्यमान स्थिति	७
२.६.१ जन्मदरता तथा मृत्युदरताको अवस्था.....	७
२.६.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरुको विवरण.....	८
२.६.३ उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको अवस्था	८
२.६.४ जातजाती अनुसार घर परिवारको अवस्था	८
२.६.५ धर्म अनुसार घरधुरी जनसंख्या.....	९
२.६.६ मातृभाषा अनुसार घरधुरी जनसंख्या	९
२.६.७ अपांगता अनुसार जनसंख्या विवरण.....	१०
२.६.८ वैवाहिक सम्बन्धको आधारमा जनसंख्याको अवस्था.....	१०
३. आर्थिक स्थिति.....	१२
३.१ पारिवारिक आम्दानी.....	१२
३.२ आम्दानी अनुसार परिवार.....	१२
३.३ उमेर अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण	१३
३.४ स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन	१५
३.५ खेती गरिएको जग्गा जमीन	१५

३.६	कृषि उत्पादन.....	१६
३.७	पशुधन तथा उत्पादन.....	१६
३.८	खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता	१७
३.९	पारिवारिक खर्च विवरण.....	१८
३.१०	खर्चको आकार अनुसार परिवार विवरण.....	१८
३.११	बैंक खाता तथा ऋण सम्बन्धी विवरण.....	१९
३.१२	वैदेशिक रोजगारीको अवस्था.....	२०
३.१३	गत वर्षको रेमिटेन्सको अवस्था.....	२१
३.१४	उन्नत कृषि प्रविधि, सामग्री र साधनको विवरण	२१
३.१५	निकासीजन्य उपजहरूको स्थिति	२२
३.१६	गाउँपालीकामा रहेका कृषिका पकेट क्षेत्रहरू.....	२२
३.१७	नहर तथा सिंचाइको विवरण.....	२३
३.१८	कृषि वालीमा लाग्ने रोग किराको विवरण	२४
३.१९	पशुपंक्षीमा लाग्ने रोगको विवरण.....	२५
३.२०	गाउँपालीका क्षेत्रका पर्यटकिय स्थलहरूको विवरण (प्राकृतिक धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक)	२५
३.२१	औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	२७
४.	सामाजिक स्थिति	३०
४.१	शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण.....	३०
४.१.१	शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३०
४.१.२	तहगत रुपमा विद्यार्थीको विवरण.....	३१
४.१.३	कक्षा छोड्ने विद्यार्थी संख्या (गत शैक्षिक सत्र_.....	३३
४.१.४	तहगत रुपमा छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको विवरण.....	३४
४.१.५	विद्यालय शान्तिक्षेत्र, विद्यालय सुधार योजना र बाल क्वल सम्बन्धी विवरण.....	३९
४.१.६	शिक्षक नियुक्तिको आधारमा शिक्षक सम्बन्धी विवरण.....	४१
४.१.७	विद्यालयमा उपलब्ध भौतिक सुविधा सम्बन्धी विवरण	४३
४.१.८	साक्षरताको स्थिति.....	४६
४.१.९	शैक्षिक स्तर अनुसार जनसंख्या.....	४६
४.१.१०	आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालय पहुँचको स्थिति	४७
४.१.११	सीपमूलक तालिम प्राप्त मानव संशाधन.....	४८
४.१.१२	सचेतनामूलक तालिम प्राप्त मानव संशाधन.....	४८
४.२	स्वास्थ्य स्थिति	४९
४.२.१	गाउँपालीका भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरू	४९
४.२.२	नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय	४९
४.२.३	उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला जाने संस्था वा स्थान	४९
४.२.४	गाउँपालीकामा विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाका सेवाहरू	५०
४.२.५	गाउँपालीका भित्र देखा परेका मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण	५०
४.२.६	खोप कभरेजको स्थिति.....	५१
४.२.७	पोषणको स्थिति	५१
४.२.८	दीर्घरोग संक्रमण हुने तथा मृत्यु हुनेको संख्या.....	५१

४.३	खानेपानी उपलब्धता तथा सरसफाईको स्थिति.....	५२
४.३.१	खानेपानीको आयोजनाको विवरण.....	५२
४.३.२	गाउँपालिकामा रहेका सम्भावित खानेपानीको श्रोत.....	५४
४.३.३	खानेपानीको स्रोत.....	५५
४.३.४	पानी ल्याउन लाग्ने समय.....	५६
४.३.५	शौचालय उपलब्धताको स्थिति.....	५६
४.४	महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग तथा सामाजिक सशक्तिकरण.....	५७
४.४.१	जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला.....	५७
४.४.२	बालश्रमिकको स्थिति.....	५७
४.४.३	सचेतनामूलक तालिम.....	५७
४.४.४	प्राविधिक तालिम प्राप्त.....	५८
४.४.५	पारिवारिक कार्यमा लैङ्गिक सहभागिता स्थिति.....	५८
४.५	चाडपर्व तथा सस्कृति.....	५९
४.६	खेल मैदान सम्बन्धी विवरण.....	५९
४.७	सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी.....	५९
४.८	वडा तथा गाउँपालिकामा पुनर्लाग्ने समय विवरण.....	६०
४.९	प्रहरी चौकी, बैङ्क तथा सहकारीमा पुनर्लाग्ने समय अनुसार विवरण.....	६०
४.१०	युवा क्लव सम्बन्धी विवरण.....	६१
५.	भौतिक पूर्वाधार.....	६२
५.१	सडक तथा यातायात.....	६२
५.२	पुल पुलेसा, भालुंगे पुलको अवस्था.....	६४
५.३	यातायातको अवस्था.....	६५
५.४	बिद्युत र बिद्युतिकरण.....	६५
५.५	संचारको अवस्था.....	६६
५.६	एफ.एम.रेडियो.....	६६
५.७	पत्र पत्रिका.....	६६
५.८	आवाशिय घरको संरचना.....	६७
५.९	फोहरमैला व्यवस्थापन.....	६७
६.	वन तथा वातावरणीय स्थिति.....	६९
६.१	सामुदायिक वन क्षेत्रको अवस्था.....	६९
६.२	सरकारी, निजि तथा कबुलियत वनको विवरण.....	७०
६.३	इन्धनको उपयोग.....	७१
६.४	दाउराको श्रोत.....	७१
६.५	खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुल्होको अवस्था.....	७२
६.६	जलाधर तथा जलस्रोत र उपयोगको स्थिति.....	७२
६.७	जङ्गली जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरू.....	७३
६.८	प्राकृतिक विपद्को असर स्थिति.....	७३
६.८.१	भुकम्प बाट भएको क्षति.....	७३
६.८.२	नदी कटान तथा पहिरो जोखिम क्षेत्र.....	७४

७. संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति.....	७६
७.१ स्थानीय स्तरमा राज्यको उपस्थिति	७६
७.२ गाउँपालीका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण	७६
७.३ समूहमा परिवारको आवद्धताको स्थिति	७७
७.४ गैरसरकारी संघसंस्था तथा दातृनिकाय सम्बन्धी विवरण	७७
७.५ गाउँपालीकाको वार्षिक प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रमहरू	७८

तालिका सुची

तालिका नं. १ वस्तुस्थिति विवरण तयारी तथा प्रक्रिया.....	२
तालिका नं. २ गाविसबाट गाउँपालिका बन्दाको अवस्था	५
तालिका नं.३: भिरालोपना सम्बन्धि विवरण	६
तालिका नं. ४ भु-उपयोगको विविधीकरण	६
तालिका नं.५ घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण	७
तालिका नं.६ : गतवर्षको जन्मदरता तथा मृत्युदरता सम्बन्धी विवरण	७
तालिका नं.७: गत वर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण	८
तालिका नं.८ : उमेर समुह अनुसार जनसंख्याको वितरण.....	८
तालिका नं.९ जातजाति अनुसार घरधुरी जनसंख्या.....	९
तालिका नं. १० धर्म अनुसार घरधुरी जनसंख्या.....	९
तालिका ११ मातृभाषा अनुसार घरधुरी जनसंख्या	१०
तालिका १२ अपांग जनसंख्या विवरण	१०
तालिका नं. १३ बैवाहिक सम्बन्धको आधारमा जनसंख्या विवरण	११
तालिका नं.१४ : आम्दानीका श्रोत तथा औषत वार्षिक पारिवारिक आम्दानी सम्बन्धी विवरण	१२
तालिका नं. १५ : आयका आकारका आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण.....	१२
तालिका नं.१६: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१४
तालिका नं.१७ : जग्गाको स्वामित्व रहेको घरधुरी सम्बन्धी विवरण.....	१५
तालिका नं. १८ : खेती गरिएको जग्गा सम्बन्धी विवरण	१५
तालिका नं. १९ : वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	१६
तालिका नं. २० : पशुधन तथा सोको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण	१७
तालिका २१: पशुधनबाट उत्पादित वस्तु.....	१७
तालिका नं. २२ : वडागत रूपमा खाद्य उपलब्धता सम्बन्धी विवरण	१८
तालिका नं. २३ : वार्षिक पारिवारिक व्ययका श्रोत सम्बन्धी विवरण.....	१८
तालिका नं. २४ : वार्षिक व्ययको आकारका आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका नं. २५: बैंक खाता भए नभएका परिवारको अवस्था.....	१९
तालिका नं. २६: बैंक खाता को प्रकार अनुसार घरधुरी.....	१९
तालिका नं. २७ : बैङ्कमा पहुँच तथा ऋणको उद्देश्य अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका २८: बैदेशिक रोजगारीको अवस्था	२०
तालिका २९: बैदेशिक रोजगारीका लागि गएको मुलुक अनुसार जनसंख्या	२१
तालिका नं. ३०. वार्षिक रेमिटेन्स रकम अनुसार पठाउने व्यक्तिको संख्या.....	२१

तालिका नं ३१ कृषि कार्यकालागि मल, बिउ, औषधि प्रयोगको अवस्था.....	२२
तालिका नं. ३२ : प्राकृतिक श्रोत साधन तथा कृषि उपज सम्बन्धी विवरण.....	२२
तालिका नं. ३३ : गाउँपालीकामा रहेका कृषिका पकेट क्षेत्रहरूको विवरण.....	२२
तालिका नं. ३४: सिचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका नं. ३५ वडा अनुसार सिंचाई भएको र सिंचाई नभएको जमिनको विवरण.....	२४
तालिका नं. ३६: कृषि वालीमा लाग्ने रोग सम्बन्धी विवरण	२४
तालिका नं. ३७: पशुपक्षीमा लाग्ने रोग र किरा सम्बन्धी विवरण	२५
तालिका नं. ३८ : गाउँपालीका क्षेत्र भित्र रहेका पर्यटकिय स्थलहरूको विवरण	२६
तालिका नं. ३९ : गाउँपालीका क्षेत्र भित्र सेवा दिइरहेका औद्योगिक तथा व्यापार,व्यवसाय सम्बन्धी विवरण.....	२७
तालिका नं.४० वडा अनुसार सहकारी संस्थाको संख्या.....	२८
तालिका नं. ४१ प्रकृति अनुसार सहकारी संस्थाको विवरण	२८
तालिका नं. ४२ : गाउँपालीकामा रहेका शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३०
तालिका नं. ४३ : तहगत रुपमा विद्यार्थीको विवरण.....	३१
तालिका नं.४४ : तहगत रुपमा कक्षा छोड्ने विद्यार्थी भर्ना सम्बन्धी विवरण.....	३३
तालिका नं.४५ : तहगत रुजमा छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको विवरण	३४
तालिका नं.४६: विद्यालय शान्तिक्षेत्र, विद्यालय सुधार योजना र बालकबल सम्बन्धी विवरण.....	३९
तालिका नं.४७: शिक्षक नियुक्तिको आधारमा शिक्षक सम्बन्धी विवरण.....	४१
तालिका नं.४८: विद्यालयमा उपलब्ध भौतिक सुविधा सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ४९: साक्षरताको स्थिति अनुसार जनसंख्या विवरण	४६
तालिका नं.५०: शैक्षिक स्तर अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका नं. ५१: विद्यालय पुग्ने लाग्ने समय अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका नं.५२ : अवधि अनुसार सिपमूलक तालिम लिने मानव संशाधन	४८
तालिका नं.५३ : अवधि अनुसार सचेतनामूलक तालिम लिने सम्बन्धी विवरण.....	४८
तालिका नं. ५४: स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण	४९
तालिका नं. ५५ स्वास्थ्य संस्था पुग्ने लाग्ने समय अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण	४९
तालिका नं. ५६ : उपचारका लागि सबभन्दा पहिला जाने संस्था वा स्थान अनुसार सम्बन्धी विवरण.....	५०
तालिका नं. ५७ : स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी विवरण	५०
तालिका नं.५८ : मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण	५०
तालिका नं.५९ : खोप सम्बन्धी विवरण.....	५१
तालिका नं.६० : बालबालिकाको पोषण सम्बन्धी विवरण	५१
तालिका नं.६१ : दीर्घरोगबाट संक्रमण भएका तथा मृत्यु भएका जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	५१
तालिका नं.६२ : खानेपानी आयोजनाको विवरण.....	५२
तालिका नं.६३ : वडागत रुपमा रहेका पानीको मूल तथा स्रोतको विवरण.....	५४
तालिका नं.६४ :पानी प्रयोगको स्रोत अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण	५५
तालिका नं.६५ : पानी प्रयोगको स्रोत अनुसार लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका नं.६६ : शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण.....	५६
तालिका नं. ६७ जेष्ठ नागरिक, विधवा तथा एकल महिलाको अवस्था	५७
तालिका नं. ६८: तालिम अवधिअनुसार विभिन्न सचेतना तालिम प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरू सम्बन्धी विवरण	५७
तालिका नं.६९ : अवधि अनुसार सिपमूलक तालिम लिने मानव संशाधन	५८
तालिका नं.७०: पारिवारिक कार्यअनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण.....	५८
तालिका नं.७१: धार्मिक तथा साँस्कृतिक चाडपर्वको विवरण	५९
तालिका नं.७२: गाउँपालीका क्षेत्रभित्र खेल मैदान सम्बन्धी विवरण	५९

तालिका नं. ७३: गाउँपालीका क्षेत्रभित्र सुरक्षा निकाय तथा प्रहरी चौकी सम्बन्धी विवरण	५९
तालिका नं. ७४: वडा तथा गाउँपालीकामा पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरधुरी	६०
तालिका नं. ७५: प्रहरी चौकी, बैंक, सहकारी संस्था पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरधुरी	६०
तालिका नं. ७७: सडक र सार्वजनिक यातायात सम्म पहुँचको अवस्था	६२
तालिका नं. ७८ : वडागत रुपमा सडक सञ्जालको अवस्था	६२
तालिका नं. ७९: गाउँभित्र पक्की, आरसिसि पुल, कल्भर्ट, तुईन तथा भोलुगें पुलहरुको विवरण	६४
तालिका नं. ८०: सार्वजनिक यातायात सम्म पुग्न लाग्ने समय	६५
तालिका नं. ८१: घरमा प्रयोग हुने बत्तिको मुख्य स्रोत	६६
तालिका नं. ८२: घरमा प्रयोग हुने गरेको संचारका साधनहरु	६६
तालिका नं. ८३: घरको बनावट अनुसार घरधुरी जनसंख्या विवरण	६७
तालिका नं. ८४: फोहरमैला व्यवस्थापन	६७
तालिका नं. ८५: फोहरमैला विशर्जन गर्ने विधि अनुसार घरपरिवार संख्या	६८
तालिका नं. ८६: सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण	६९
तालिका नं. ८७ : वनको किसिम अनुसार वनको विवरण	७०
तालिका नं. ८९: इन्धनको रुपमा दाउराको स्रोत अनुसार घरधुरी	७१
तालिका नं. ९०: घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार अनुसार घरधुरी जनसंख्या	७२
तालिका नं. ९१ : जलाधार, जलश्रोत तथा उपयोग सम्बन्धी विवरण	७२
तालिका नं. ९२ : जङ्गली जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरु	७३
तालिका नं. ९३: २०७२ सालमा गएको भुकम्पबाट क्षति सम्बन्धी विवरण	७३
तालिका नं. ९४: पुनःनिर्माण नगराउनुको कारण	७४
तालिका नं. ९५ : वडागत रुपमा गाउँपालिकामा रहेका बाढी तथा पहिरो जोखिम क्षेत्रहरु	७४
तालिका नं. ९६ : गाउँपालीका क्षेत्र रहेका सरकारी कार्यालयहरुको विवरण	७६
तालिका नं. ९७ : गाउँकार्यपालिकाका पदाधिकारीहरुको नामावली	७६
तालिका नं. ९८: सिद्वलेक गाउँपालिकाको दरबन्दी तथा कर्मचारीहरुको विवरण	७७
तालिका नं. ९९ : परिवारका सदस्य आवद्धता भएका संस्था समूह अनुसार परिवार सम्बन्धी विवरण	७७
तालिका नं. १०० : गैरसरकारी संघसंस्था सम्बन्धी विवरण	७७
तालिका नं. १०४ : आ.व. २०७५/७६ को लागि प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रमको विवरण	७८

१. परिचय

हाम्रो देश नेपालले मिति ०३ असोज २०७२ सालमा संविधान सभा मार्फत गणतन्त्रात्मक संविधान जारी गरी देश एक नयाँ गणतान्त्रिक युगमा प्रवेश गरीसकेको छ । नेपालको नयाँ संविधानले ३ तहको सरकारको परिकल्पना गरेको छ । (१) केन्द्रीय (संघीय) सरकार (२) प्रदेश सरकार र (३) स्थानीय सरकार । नेपालको संविधान- २०७२, को अधिनमा रही नेपाल सरकारले स्थानीय निकायहरूको गठनका लागि आम चुनाव ३ चरणमा सम्पन्न गरी सकेको छ, जस अनुसार अहिले २९३ नगरपालीका/उप र महा नगरपालीका तथा ४६० गाउँ पालिकाहरूमा ३७ हजार जनप्रतिनिधिहरू निर्वाचित भई सकेका छन् । यसैगरी प्रदेशसभा र प्रतिनिधिसभाको समेत आम निर्वाचन सम्पन्न भई सकेको छ ।

नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८, दफा ५७ (४), २१४ (२), २२१ (२) र २२६ (१) ले स्थानीय तहहरूलाई धेरै अधिकार दिएर अधिकारसम्पन्न बनाएको छ । सोही अधिकारहरू मध्ये स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले गाउँको विभिन्न तथ्यांक सुचना संकलन, अभिलेखिकरण र टोल तथा बस्ती वडा हुँदै योजना तर्जुमा गर्ने अधिकार अनुरूप धादिंग जिल्लामा अवस्थित सिद्धलेक गाउँपालिकाले पनि माथि उल्लेखित अधिकार प्रयोग गरी आफ्नो १० वर्षे गुरु योजना तर्जुमा गर्ने निर्णय गरेको छ र योजना तर्जुमाको कार्य सूचनामा आधारित भएकोले सिद्धलेक गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण (गाउँ प्रोफाइल) तयार गरेको छ ।

१.१ प्रतिवेदनको उद्देश्य तथा समेटिएको क्षेत्र

यो प्रतिवेदनको मुख्य उद्देश्य सिद्धलेक गाउँपालिकाको सम्पूर्ण प्रारम्भिक तथ्याङ्क विवरण समेटेको गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गर्नु रहेको छ । यसै गरी नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ ले निर्देशन गरे अनुसार यो गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रतिवेदन)ले समेटेका क्षेत्रहरू निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- गाउँको परिचय
- भौगोलिक/राजनितिक अवस्थिति
- भू-उपयोग तथा स्वामित्व
- खण्डिकृत जनसंख्या विवरण
- आर्थिक अवस्था
- कृषि तथा पशु विकास
- उद्योग, व्यापार र पर्यटन विकास
- भौतिक पूर्वाधार: सडक, यातायात, विद्युत, वैकल्पिक उर्जा, संचारतथा आवास
- शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास
- स्वास्थ्य तथा पोषण
- खानेपानि तथा सरसफाई
- महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण
- युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन
- शान्ती तथा सुरक्षाको अवस्था
- बन तथा वातावरणीय स्थिति
- जलस्रोत तथा जलाधार क्षेत्र
- विपत् तथा जोखिम व्यवस्थापन
- संस्थागत तथा सुशासनको अवस्था

१.२ योजनाको आवश्यकता

देश संघिय संरचनामा प्रवेश गरी सकेपछि सिद्धलेक गाउँपालिकामा समेत संघिय संविधानको प्रावधान अनुरूप स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भई अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष लगायत वडा सदस्यहरु निर्वाचित भई सकेका छन् । निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु मुख्य रूपमा जनता प्रति जवाफदेहि हुनु पर्छ भन्ने मान्यता अनुरूप र गाउँको योजनावद्ध ढंगले सबै क्षेत्रको विकास हुनु पर्छ भन्ने सोचको आधारमा सिद्धलेक गाउँ कार्यपालिकाको बोर्ड बैठकले सिद्धलेक गाउँको १० वर्षे गुरु योजना तर्जुमा गर्ने निर्णय गरेर प्रतिस्पर्धाको आधारमा परामर्शदाता छनौट गरी गुरु योजना तर्जुमा कार्यको थालनी गरेको हो । योजना तर्जुमा कार्य सूचनामा आधारित हुनु पर्ने राष्ट्रिय योजना आयोगको निर्देशन र संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले समेत गाउँको वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी मात्र योजना तर्जुमा गर्ने निर्देशन अनुरूप यो गाउँ वस्तुस्थिति विवरण (गुरु योजना दस्तावेजको भाग-१) तयार गरिएको छ ।

१.३ वस्तुस्थिति विवरणतयारी विधि तथा प्रक्रिया

सिद्धलेक गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्दा संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ ले निर्देशन गरे अनुसारका निदिष्ट सुचक र विधिहरुमा रहदै स्थानीय तहको आवश्यकता अनुसार केही सुचकहरु थप गरी निम्न विधि तथा प्रकृया अवलम्बन गरियो ।

तालिका नं. १ वस्तुस्थिति विवरण तयारी तथा प्रक्रिया

चरणहरु	विधि तथा प्रकृया
प्रथम चरण	वस्तुगत विवरण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा विधि तयारी
दोस्रो चरण	वस्तुगत विवरण ढाँचा छलफल तथा स्विकृति गोष्ठी तथा कार्य योजना स्वीकृति
तेस्रो चरण	गाउँपालिका द्वारा नियुक्त गणकहरुलाई घरधुरी तथ्यांक तथा संस्थागत तथ्यांक सूचना संकलन ३ दिने तालिम
चौथो चरण	<ul style="list-style-type: none"> प्रारम्भिक तथ्याङ्क संकलनका लागि घरधुरी सर्वेक्षण र संस्थागत सूचना संकलनका लागि वडास्तरीय तथ्यांक संकलन र घरधुरी नम्बर राख्ने कार्य तथ्यांक तथा सूचना इन्दि गर्ने Web based Software निर्माण
पाँचौ चरण	संकलित तथ्यांक सूचनाहरुको गुणस्तर कायम राख्न संकलित फारममा संकलित तथ्यांक सूचनाहरुको शुद्धता र पूर्णता परिक्षण
छैठौ चरण	कंप्यूटर सफ्टवेयरमा संकलित तथ्यांक सूचनाहरु प्रविष्टिकरण
सातौ चरण	वस्तुगत विवरण मस्यौदा तयारी
आठौ चरण	वस्तुगत विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला
नवौ चरण	वस्तुगत विवरण तयारी र प्रकाशन

१.३.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा विधि तयारी:

तथ्यांक सूचना संकलनको लागि सर्वप्रथम परामर्शदाताको विज्ञ टोली द्वारा संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी घरधुरी सर्वेक्षणको सुचक सहितको फरम्याटलाई गाउँपालिकाको आवश्यकतालाई ध्यानमा राखि आवश्यकता अनुसार केहि सुचकथप गरियो । यसैगरी दोस्रो तहको सस्थागत सूचना संकलनको लागि समेत सर्वेक्षण औजार परिमार्जन गरी सिद्धलेकगाउँपालिकामा पेश गरियो ।

१.३.२ वस्तुगत विवरण ढाँचा छलफल तथा स्विकृति गोष्ठी, कार्य योजना स्वीकृति:

परिमार्जित तथ्यांक सूचना संकलन फरम्याटलाई कार्यशाला गोष्ठीमा प्रस्तुति गरेपछि व्यापक छलफल भयो र घरधुरी सर्वेक्षण र संस्थागत सूचना संकलन फारम दुवैमा आवश्यक सुझाव र आवश्यक प्रश्नावलीहरु थपघट गरी सोही गोष्ठीमा स्विकृत गरियो । यसैगरी परामर्शदाताद्वारा पेश गरिएको कार्य योजना समेत केहि परिमार्जन साथ सोही गोष्ठीमा स्विकृत भयो ।

१.३.३ गणकहरुलाई तथ्यांक सूचना संकलन बारे तालिम

तथ्यांक सूचना संकलनको लागि सिद्धलेक गा.पा. संग भएको सहमति अनुरूप प्रत्येक वडामा ५ जनाको दरले ७ वटा वडामा ३५ जना गणकहरुलाई नियुक्त गरिएको थियो । गणकहरु चयन गर्दा न्यूनतम १२ कक्षा पास गरेको र सो वार्डको स्थानीय वासिन्दालाई मात्र चयन गरिएको थियो । गाउँपालिकाले गणकहरु चयन गरिसके पछि परामर्शदाता र गाउँपालिकाको सहमतिमा मिति ०७४ फागुन ४ गते देखि ६ गते सम्म ३ दिनको तथ्यांक सूचना संकलन तालिम आयोजना गरिएको थियो । तालिम मुख्यतया घरधुरी सर्वेक्षणमा केन्द्रित थियो तर संस्थागत सूचना संकलन औजारको बारेमा समेत प्रशिक्षण प्रदान गरिएको थियो । तालिममा अपनाइएको विधिहरुमा कक्षा कोठा प्रस्तुतिकरण तथा छलफल, सहभागिहरु बिच नै घरधुरी तथ्यांक संकलन औजार प्रयोग (Mock Survey) र सबै सहभागिहरुलाई फिल्डमा पठाई घरधुरी सर्वेक्षण औजारको प्रयोग (Field Testing) गरी तथ्यांक संकलन गरिएको थियो । फिल्ड प्रयोग पश्चात सहभागिहरुलाई सर्वेक्षणको दौरानमा लाग्ने समय र केहि समस्या भए सो बारे छलफल गरिएको थियो । प्रमुख समस्यामा घरमुली घरमा नभेटिनु र सकभर सबै सूचना दिन नचाहनु रहेको पाइयो । फिल्ड प्रयोग पश्चात गणकहरुले भरेर ल्याएको फारम प्रशिक्षकहरुद्वारा जाँच गरी आवश्यक पृष्ठपोषण गरिएको थियो । यसैगरी घरधुरी नंबर राख्ने बारेमा पनि गणकहरुलाई प्रशिक्षित गरिएको थियो ।

१.३.४ वडागत फिल्ड सर्वेक्षण:

तालिम पश्चात सबै ३५ जना गणकहरु आ-आफ्नो तोकिएको वार्डमा गई ७ वटै वार्डबाट प्रारम्भिक सूचना संकलनको कार्य सम्पन्न भयो । घरधुरी सर्वेक्षण, संस्थागत सूचना संकलन र घरधुरीमा नंबर राख्ने कार्यको लागि एक महिनाको समय तोकिएको थियो । सो अवधिमा प्रायः सबै गणकहरुले आफ्नो जिम्माको कार्य सम्पन्न गरी तथ्यांक संकलन फारमहरु सम्बन्धित वडाहरुमा बुझाएका थिए भने केहि गणकहरुले तोकिएको एक महिनाको समयमा समेत तथ्यांक संकलन कार्य सम्पन्न गर्न सकेका थिएनन् । यसै गरी संस्थागत सूचना संकलन फारम समेत कतिपय गणकहरुले सम्पन्न गर्न सकेका थिएनन् । फिल्ड सर्वेक्षणमा तथ्यांकको पुर्णता र गुणस्तर कायम राख्न प्रत्येक वडाका वडा अध्यक्षहरुलाई अनुगमन र सुपरीवेक्षणको जिम्मेवारी दिइएको थियो र वडा अध्यक्षहरुले आफ्नो वडाको सबै सूचना संकलन फारममा दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नु भएको थियो भने परामर्शदाताको टोली सदस्यहरुद्वारा गणकहरुलाई तथ्यांक संकलनको दौरानमा मोवाइल फोन बाटै आवश्यक निर्देशन प्रदान गरिएको थियो ।

१.३.५ नक्साडकन

भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित सूचना व्यवस्थापन पद्धति (IMS) द्वारा उपलब्ध सूचनाहरु तथा स्थलगत रुपमा संकलन गरिएका सूचनाहरुलाई प्रविष्ट गरी पुनर्गठित गाउँपालिका अनुसारको नक्सा तयार गरियो । यस्तो नक्सा तयार गर्दा साविकका गाँउ विकास समितिहरुको वडाको अवस्था समेत देखिने गरि तयार गरिएको छ । नक्सामा मूलतः निम्न सूचनाहरु समावेश गरिएका छन् । तयार गरिएको नक्सा अनुसूची ५ मा राखिएको छ ।

- साविक गाविस तथा हालको वडाको सिमाना
- वर्तमान भू-उपयोग
- मुख्य वस्तिहरु
- मुख्य भौतिक संरचनाहरु
- सेवा तथा सुविधाको अवस्था

१.३.६ तथ्यांकको पुनःजाँच र सफाई

फिल्डमा गणकहरुद्वारा तथ्यांक संकलन गरी सकेपछि निजहरुले तथ्यांक संकलन फारमहरु सम्बन्धित वडा कार्यालयहरु हुँदै सिद्धलेक गाउँपालिकाको कार्यालयमा बुझाएका थिए । परामर्शदाता टोलीले गाउँपालिका बाट

पटक पटक गरी संकलित फारमहरु परामर्शदाताको अफिस, काठमाडौं ल्याई उक्त फारमहरुको पुनःजाँच र सफाई गर्ने कार्य परामर्शदाता टोली द्वारा सम्पन्न गरिएको थियो । तथ्यांकको पुनःजाँच र सफाई गर्ने र कम्प्युटर सफ्टवेयरमा डाटा प्रविष्ट गर्ने कार्य करिव करिव साथ साथै सम्पन्न भएको थियो । दुवै कार्य सम्पन्न गर्न करिव ५ हप्ता समय लागेको थियो ।

१.३.७ सफ्टवेयरमा डाटा प्रविष्ट

घरधुरी सर्वेक्षणबाट संकलित डाटा प्रविष्ट गर्न परामर्शदाता संस्था सामाजिक तथा रुपान्तरण नेपालले उपभेदा टेक्नोलोजी संगको सहकार्यमा एक Web based Softwareको डिजाइन गरेको थियो । सोही सफ्टवेयरमा घरधुरी सर्वेक्षण बाट संकलित तथ्यांक १२ जना डाटा इन्ट्र अपरेटरहरु द्वारा कम्प्युटरमा प्रविष्ट गरिएको थियो । डाटा कम्प्युटरमा प्रविष्ट गर्ने दौरानमा आएका समस्याहरुलाई सफ्टवेयर डेवलपरद्वारा तुरुन्तै समाधान गरिएको थियो । यसैगरी संस्थागत सूचनाकम्प्युटरमा प्रविष्ट गर्न एक छुट्टै एक्सेल सफ्टवेयर तयारगरी डाटा इन्ट्र गरिएको थियो । डाटा इन्ट्रको कार्य सम्पन्न गर्न ५ हप्ता जति समय लागेको थियो ।

१.३.८ गाउँ वस्तुस्थिति बिबरण तयारी (गाउँ प्रोफाइल लेखन)

कम्प्युटर सफ्टवेयरमा डाटा प्रविष्ट गर्ने कार्य सम्पन्न भए पछि परामर्शदाताको टोलीद्वारा तथ्यांक सूचना विश्लेषणको कार्य सम्पन्न गरिएको थियो । सोही विश्लेषणको आधारमा गाउँ वस्तुस्थिति विवरण (गाउँ प्रोफाइल) तयारी गर्ने कार्य परामर्शदाताहरु द्वारा सम्पन्न भयो ।

१.४ अध्ययनको सिमा

परामर्शदाताको टोलीद्वारा गाउँ प्रोफाइल तयारी गर्ने कार्य पूर्वस्विकृत कार्य योजना अनुसार गर्ने प्रयत्न गरेता पनि कतिपय कारणहरुले गर्दा तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गर्न सकिएन । अध्ययनको दौरानमा गणकहरुद्वारा जानकारी गराए अनुसार कतिपय घरधनीहरुको घर सिद्धलेकमै भएता पनि घरपरिवारका कुनै सदस्यहरु गाउँमा बसोवास नगर्ने गरेकोले तथ्यांक सूचना लिन कठिनाई भएको । यस्तो अवस्थामा छरछिमेकबाट सामान्य सूचना लिई फारम भर्ने कार्य भए पनि सो घरमुलीको पूर्ण विवरण उपलब्ध हुन नसकेको । यसै गरी तथ्यांक सूचना संकलन गर्न जाँदा घरमुली वा सूचना प्रदायक उपस्थित नहुँदा एउटै घरको सूचना संकलन गर्न गणकहरुलाई पटक पटक जानु परेकोले सूचना संकलनमा धेरै समय लागेको । संस्थागत सूचनाको सन्दर्भमा भर्खरै ३ वटा गाविस गाभेर सिद्धलेक गाउँपालिका गठन भएको हुँदा संस्थागत सवै सूचनाहरु एकिकृत रुपमा उपलब्ध हुन नसकेको पाइयो ।

२. गाउँपालिकाको विवरण

२.१ सामान्य पृष्ठभूमी

संघिय संरचना अनुसार रहेका ७ वटा प्रदेशहरू मध्ये धादिङ जिल्ला प्रदेश नं ३ मा रहेको छ । यस जिल्लामा ११ गाउँपालिका र दुई नगरपालिका गरी कूल तेह्र स्थानीय तहहरू रहेका छन् । जनताको घरदैलोमा सरकारको उपस्थिति गराउने उद्देश्य अनुसार साविकका गाउँ विकास समितिहरू (नलाङ,सलाङ र कम्पुर) मिलाएर सिद्धलेक गाउँपालिकाको निर्माण गरिएको हो । यसको कुल क्षेत्रफल १०६.३६ वर्ग कि.मी. रहेको छ, जसमा जम्मा ६२१२ घरुरीहरू रहेका छन् भने जम्मा ३१,३९५ जनसङ्ख्या रहेको छ (सिद्धलेक गा.पा. घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४) । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा निलकण्ठ न.पा र गल्छी गाउँपालिका, पश्चिममा गोरखा जिल्ला, उत्तरमा ज्वालामुखि गाउँपालिका र निलकण्ठ न.पा तथा दक्षिणमा गजुरी र बेनिघाट रोराङ्ग गाउँपालिका रहेको छ ।

२.२ गाउँपालिकाको पुनर्संरचना

एतिहासिक मान्यता अनुसार यस गाउँपालिकामा रहेको सिद्धबाबाको मन्दिर भएको प्रशिद्ध पर्यटकीय एवं सुन्दर सिद्धलेकको नामबाट यस गाउँपालिकाको नाम सिद्धलेकराखिएको हो भन्ने भनाई यहाँका बुद्धिजिवीहरूको रहेको छ ।स्थानीय निकायको पुनर्संरचना अनुसार सिद्धलेक गाउँपालिका साविकका नलाङ, सलाङ र कम्पुर गा.वि.स.हरू समेटी पुनर्गठन गरिएको हो । सिद्धलेक गाउँपालिका ७ वडाहरूमा विभाजन गरिएको छ । साविकको नालाङ गाविस को वडा नं ६ देखि ९ सम्म समेटी सिद्धलेक गाउँपालिकाको वडा नं १ निर्माण भएको छ । त्यसैगरी क्रमशः नालाङ गाविसको १ देखि ५ नं वडाहरू समेटी हालको वडा नं २, सलाङको वडा नं १ देखि ५ वडाहरू समेटी हालको वडा नं ३, त्यस्तै सलाङको वडा नं ६ देखि ९ वडाहरू समेटी हालको वडा नं ४, कुम्पुर गाविसको वार्डहरू २, ८, र ९ समेटी हालको वडा नं ५, कुम्पुर गाविसको वार्डहरू १, ३, ४ समेटी हालको वडा नं ६ र कुम्पुर गाविसको वार्डहरू ५, ६ र ७ समेटी हालको वडा नं ७ बनाइएको छ ।

कुन-कुन गाविसलाई कुन-कुन वडामा समायोजन गरी गाउँपालिकाको पुनर्संरचना गरिएको हो र ती सबै वडाहरूका कार्यालयहरू कहाँ कहाँ रहेको छन् भन्ने विवरण तल तालिका २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २ गाविसबाट गाउँपालिका बन्दाको अवस्था

वडा नं.	समावेश भएका साविक गाविसहरू	साविक वडा नं.	वडा कार्यालय रहेको स्थान
१	नलाङ	६-९	गहतेटार
२	नलाङ	१-५	ठाटी भञ्ज्याङ
३	सलाङ	१-५	वसन्त
४	सलाङ	६-९	आरुवासटार
५	कम्पुर	२,८,९	बुडचुङ
६	कम्पुर	१,३,४	माभिटार
७	कम्पुर	५,६,७	पिपलटार

स्रोत: नेपाल राजपत्र, नेपाल सरकारबाट मिति २०७३ फागुन २७ गते प्रकाशित संख्या ५८ भाग ४

२.३ अवस्थिति तथा पहुँच

सिद्धलेक गाउँपालिका धादिङको सदरमुकाम धादिङदेसी वाट १२ कि.मि को दुरीमा अवस्थित छ । सिद्धलेक गाउँपालिकानिलकण्ठ नगरपालिका र फुर्के खोला पुलको विच भागमा अवस्थित छ । साविकको गा.वि.स.को हिसावले पनि सिद्धलेक, गाउँपालिकाको मध्यभागमा अवस्थित छ । यस गाउँपालिकामा भित्रको मुख्य बजार क्षेत्रहरू बुडचुङ, बैरेनी, भञ्ज्याङ, खिरे, कमलाबारी, परेवाटार, सलाङघाट, खिरेठाटी, आदमटार, फिस र कालीदह रहेका छन् । फुर्के खोलाको पुल देखि धादिङवेसि जानेकालुपाण्डे राजमार्गको १२ कि.मी सडक क्षेत्र यस गाउँपालिका भित्र पदछ । यस गाउँपालिका सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरूमा कच्ची मोटर वाटो पुगेको छ, जुन हिउँदमा मात्र सन्चालनमा आउने गरेको छ । यस क्षेत्र सदरमुकाम वाट नजिक भएको कारणले पनि प्रशासनिक तथा आर्थिक क्रियाकलावको लागि यहाँका मानिहरू धादिङवेसि जाने गर्दछन् ।

२.४ भू-धरातल तथा भू-उपयोग

२.४.१ भिरालोपना

भू-सुचना प्रणाली (GIS) अनुसार यस गाउँपालिकाको भू-धरातललाई विभाजन गर्दा ५ डिग्री भन्दा कम भिरालोपना भएको ४.०१व.कि.मि अर्थात ३.७७ प्रतिशत, ५ देखि १५ डिग्री सम्म भिरालोपना भएको १५.१७व.कि.मि. अर्थात १४.२६ प्रतिशत, १५ देखि ३० डिग्री सम्मभिरालोपना भएको ४८.५५ व.कि.मि. अर्थात ४५.६५ प्रतिशत रहेको छ। यस गाउँपालिकाको ३० देखि ४५ डिग्री भिरालोपन भएको जमिन ३५.२९ व.कि.मि. अर्थात ३३.१८ प्रतिशत र ४५ डिग्री भन्दा बढी भिरालो भएको जमिन ३.३४व.कि.मि.अर्थात ३.१४ प्रतिशत रहेको छ। यस सम्बन्धी थप विवरण तालिका नं. ३मा दिइएको छ।

तालिका नं.३: भिरालोपना सम्बन्धि विवरण

क्र.स.	भिरालोपना	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी	प्रतिशत
१	५ डिग्री सम्म	४.०१	३.७७
२	५ डिग्री देखि १५ डिग्री	१५.१७	१४.२६
३	१५ डिग्री देखि ३० डिग्री	४८.५५	४५.६५
४	३० डिग्री देखि ४५ डिग्री	३५.२९	३३.१८
५	४५ डिग्री माथि	३.३४	३.१४
	जम्मा	१०६.३६	

स्रोत:भौगोलिक नक्सावाट साभार

२.४.२ भू-उपयोग

यस गाउँपालिकाको भू(उपयोगको अवस्था हेर्दा कूल भू-भागको अत्यधिक ५८.६९ वर्ग किलोमिटर अर्थात ५५.१८ प्रतिशत जमिन कृषि योग्य जमिनको रूपमा रहेको छ। त्यसैगरी अर्को यस क्षेत्रमा सम्भावना रहेको क्षेत्र भनेको बनजंगलको रहेको छ। यहाँको कूल क्षेत्रफलको २७.७३ वर्ग कि.मि. अर्थात २६.०७ प्रतिशत बनजंगलले ढाकेको जमिन रहेको छ। यहाँको मुख्य उत्पादन धान, मकै, कोदो र व्यावसायिक तरकारी खेतीलाई मान्न सकिन्छ। भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण तालिका ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.४ भू-उपयोगको विविधीकरण

क्र.स.	भू-उपयोग	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी	प्रतिशत
१	कृषियोग्य जमिन	५८.६९	५५.१८
२	बनजंगलले ढाकेको क्षेत्रफल	२७.७३	२६.०७
३	पानीको भाग	१.३६	१.२८
४	चट्टानको भाग	०.०८	०.०८
५	अन्य	१८.५०	१७.३९
	जम्मा	१०६.३६	

स्रोत:भौगोलिक नक्सावाट साभार

२.५ जनसंख्या विश्लेषण

यस उप-शिर्षक अन्तर्गत वस्ती, घरधुरी, जनसंख्या, परिवारको आकार, उमेर, जातजाती, मातृभाषा, धर्म अनुसार जनसंख्या, आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या, घरमुलीको मुख्य तथा सहायक पेशा, भिन्न क्षमता भएका जनसंख्या विवरण, व्यक्तिगत घटना दर्ता विवरणको विश्लेषण र प्रस्तुतीकरण गरिएको छ। जुन तलको तालिका तथा व्याख्यामा प्रस्तुत गरिएको छ।

२.५.१ घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण

सिद्धलेक गाउँपालिकाको जनसंख्याको अवस्थालाई हेर्दा राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकामा (तत्कालिन ३ वटा गाविसको कुल) ५१३८ घरधुरी र २३७२९ जनसंख्या रहेकोमा पुरुष १०९६५ र महिला १२७६४ रहेका थिए भने २०७४ मा गाउँपालिका द्वारा गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार ६२१२ घरधुरी र कुल जनसंख्या ३१,३९५ रहेको छ, जसमध्ये महिला १५०७९ (४८.०३%) र पुरुष १६,३१६ (५१.९७%) रहेको छ । यस गाउँपालिकामा महिलाको तुलनामा पुरुषको जनसंख्या ३.९४% ले बढि रहेको छ । यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा धेरै जनसंख्या (६१२१) वडा नं. २ मा रहेको छ भने सबैभन्दा न्यून जनसंख्या (३१९४) वडा नं. ६ मा रहेको छ । जनघनत्वको हिसावले हेर्दा यो गा.पा.को कुल क्षेत्रफल १०६.३६ वर्ग कि.मि. रहेको र जनघनत्व २९५.१८ व्यक्ति प्रति वर्ग कि.मि. रहेको छ र औसत परिवारको आकार ५.०५ व्यक्ति प्रति परिवार रहेको छ । घरमुली नेतृत्वको हिसावले विश्लेषण गर्दा महिला घरमुली भएको परिवार संख्या ८८४ अर्थात् १४.२३% घरधुरी महिलाको नेतृत्वमा रहेको छ भने पुरुषले नेतृत्व गरेको घरधुरी संख्या ५३२८ अर्थात् ८५.७७% रहेको छ । सात वटै वडामा गरी कुल बस्ती संख्या ३७२ रहेको छ । जनसंख्या सम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५ घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	बस्ती संख्या	परिवार संख्या			जनसंख्या			औसत परिवारको आकार
		महिला घरमुली भएका	पुरुष घरमुली भएका	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	६८	१६६	९२४	१०९०	२६३२	२७६६	५३९८	४.९५
२	८१	१८५	९७३	११५८	२९४०	३१८१	६१२१	५.२९
३	३९	८८	६४०	७२८	१७५२	१९७४	३७२६	५.१२
४	३६	९५	६८२	७७७	१८७२	२०२३	३८९५	५.०१
५	५८	११०	६२७	७३७	१८४१	१९९८	३८३९	५.२१
६	४५	८५	५४८	६३३	१५४३	१६५१	३१९४	५.०५
७	४५	१५५	९३४	१०८९	२४९९	२७२३	५२२२	४.८०
जम्मा	३७२	८८४	५३२८	६२१२	१५०७९	१६३१६	३१३९५	५.०५
प्रतिशत		१४.२३	८५.७७	१००.००	४८.०३	५१.९७	१००.००	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

२.६ व्यक्तिगत घटनाको विद्यमान स्थिति

२.६.१ जन्मदत्ता तथा मृत्युदत्ताको अवस्था

गाउँपालिकाको पञ्जीकरण शाखाको अभिलेख २०७५ अनुसार कुल जन्मदत्ता संख्या १०८४ छ भने मृत्युदत्ता संख्या २३५ रहेको छ । गाउँपालिकाको पञ्जीकरण शाखाबाट प्राप्त जन्म, मृत्यु, बसाइँसराइ जस्ता व्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.६ : गतवर्षको जन्मदत्ता तथा मृत्युदत्ता सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	जन्म दर्ता संख्या			मृत्यु दर्ता संख्या			बसाइँसराइ दर्ता संख्या		
	कुल संख्या (वार्षिक)			कुल संख्या (वार्षिक)			परिवार-संख्या		
	बालक	बालिका	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	आएको	गएको	जम्मा
१.	७८	१०१	१७९	११	२३	३४	०	७	७
२.	८६	१०३	१८९	२०	२२	४२	०	४	४
३.	७५	५३	१२८	१६	१२	२८	०	६	६
४.	६५	७५	१४०	२४	२४	४८	०१	०९	१०
५.	७९	५९	१३८	०९	१६	२५	०	५	५
६.	६४	६५	१२९	१६	०९	२६	४	६	१०
७.	९७	८४	१८१	१५	१७	३२	१४	२५	३९
जम्मा	५४४	५४०	१०८४	१११	१२३	२३५	१९	६२	८१

स्रोत : गाउँपालिकाको अभिलेख, २०७५

२.६.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट जेष्ठ नागरिक, जेष्ठ दलित, एकल महिला, लोपोन्मुख जाति, पूर्ण अपाङ्ग, आंशिक अपाङ्ग तथा बालबालिकाहरूले प्राप्त गरेको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.७: गत वर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक		एकल महिला	विधवा	पूर्ण अपाङ्गता	आंशिक अपाङ्गता	बालबालिका सुरक्षा भत्ता	जे.ना. औषधी उपचार भत्ता	जम्मा
	अन्य	दलित							
	संख्या	संख्या							
१	१५५	२३	५५		४	११	४४		
२	१६५	१४	४५		७	१४	४६		
३	१८७	३१	४०	०	२	१५	४९		
४	१७१	१२	६८		४	४	३०		
५	१२९	१९	५७	-	६	१५	३८	१२९	
६	१६३	३६	८७		१७	१३	८७		
७	१४४	२२	६६		५	१०	३४		
जम्मा									

स्रोत :गाउँपालिका अभिलेख, २०७५

२.६.३ उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको अवस्था

जनसंख्याको बनौट बमोजिम उमेर समूह अनुसार जनसंख्या विश्लेषण गर्दा सबभन्दा बढी (३२.४८%) २५-४५ वर्ष उमेर समूहका जनसंख्या रहेका छन् र सबभन्दा कम अर्थात २.६०% मात्र ७५ वर्ष माथिको उमेर समूहका जनसंख्या रहेका छन् । यसैगरी ५ वर्ष भन्दा कम उमेर समूहको जनसंख्या गाउँ पालिकाको जम्मा जनसंख्याको ६.२२% रहेको छ । सबै उमेर समूहका जनसंख्या महिला भन्दा पुरुषको संख्या बढि देखिन्छ । शारिरिक रूपले सकृय जनशक्तिको हिसावले विश्लेषण गर्दा १६ देखि २४ वर्ष उमेर समूह (२०.६३%) र २५ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्यालाई जोडदा गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको ५३.११% प्रतिशत देखिन्छ । यस सम्बन्धि विस्तृत विवरण तलको तालिका नं. ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ । वडा अनुसार उमेर समूहको जनसंख्या विश्लेषण गरिएको विवरण अनुसूची १ मा राखिएको छ ।

तालिका नं.८: उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको वितरण

उमेर समूह	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
५ वर्ष भन्दा तल	९०३	१०५०	१९५३	६.२२
६ देखि १० वर्ष	११९२	१४७४	२६६६	८.४९
११ देखि १५ वर्ष	१५८४	१७१३	३२९७	१०.५०
१६ देखि २४ वर्ष	३२१९	३२५८	६४७७	२०.६३
२५ देखि ४५ वर्ष	४८७७	५३२१	१०१९८	३२.४८
४६ देखि ६० वर्ष	१८२९	१८८७	३७१६	११.८४
६१ देखि ७५ वर्ष	१०६८	१२०३	२२७१	७.२३
७५ वर्ष भन्दा माथि	४०७	४१०	८१७	२.६०
जम्मा	१५०७९	१६३१६	३१३९५	१००

स्रोत:घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

२.६.४ जातजाती अनुसार घर परिवारको अवस्था

जातजाती अनुसार जनसंख्या विश्लेषण गर्दा सिद्धलेक गाउँपालिकामा सबै भन्दा बढि जनसंख्या ब्राह्मण (१५५० घरघुरी) अर्थात २४.९५प्रतिशत देखिन्छ भने दोस्रोमा मगर ११५८ घरघुरी अर्थात कुल जनसंख्याको १८.६४ प्रतिशत र तेस्रोमा दलितहरूको जनसंख्या (११०८ घरघुरी) अर्थात कुल जनसंख्याको १८.०५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । सबै भन्दा कम अर्थात १ प्रतिशत भन्दापनि कम जनसंख्या भएका जातजातीमा बोटे माथि, क्षेत्री ठकुरी,

चेपांग,राई, र कुमाल जातजाती रहेका छन । समग्र गाउँपालिकाको जातजाती अनुसारको जनसंख्या विश्लेषण तालिका ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ । यसै गरी वडागत जातजाति अनुसारको घरधुरी जनसंख्या अनुसूची २ मा राखिएको छ ।

तालिका नं.९ जातजाति अनुसार घरधुरी जनसंख्या

सि.नं.	जातजाति	परिवार संख्या	प्रतिशत
१	ब्राम्हण	१५५०	२४.९५
२	मगर / दर्लामी	११५८	१८.६४
३	दलित	११०८	१८.०५
४	नेवार	९४९	१५.४६
५	गुरुंग/घले	५७०	९.१८
६	क्षेत्री खस	३१२	५.०२
७	सन्ध्यासी	२२७	३.६५
८	घर्ति/ भुजेल	११२	१.८०
९	भोटे/ तामांग	९७	१.५६
१०	बोटे / माझी	५८	०.९३
११	क्षेत्री ठकुरी	५२	०.८४
१२	चेपांग	७	०.११
१३	राई	६	०.१०
१४	कुमाल	६	०.१०
	कुल जम्मा परिवार संख्या	६२१२	१००

स्रोत:घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

२.६.५ धर्म अनुसार घरधुरी जनसंख्या

सिद्धलेक गाउँपालिकामा रहेको जनसंख्यालाई धर्मको हिसावले विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा हिन्दु, बुद्धिष्ट, मुस्लिम र इसाई धर्म मान्ने जनसंख्या रहेको देखिन्छ जसमध्ये सबै भन्दा बढि कुल जनसंख्याको ९८.०८ प्रतिशत जनसंख्या हिन्दु धर्मावलम्बी हरुको रहेको पाइन्छ । दोस्रो बढि जनसंख्या इसाई धर्म मान्ने जनसंख्या १.०१ प्रतिशत र तेस्रोमा बुद्ध धर्म मान्ने ०.८९ प्रतिशत देखिन्छ । सबै भन्दा कम जनसंख्या मुस्लिम धर्म मान्ने ०.०२ प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ । वडागत हिसावले धर्म अनुसार घरधुरी जनसंख्या तालिका १० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १० धर्म अनुसार घरधुरी जनसंख्या

वडा नं.	हिन्दु	बुद्ध	मुस्लिम	इसाई	जम्मा
१	१०३३	४२	०	१५	१०९०
२	११४४	५	०	९	११५८
३	७१९	०	०	९	७२८
४	७७६	०	०	१	७७७
५	७२३	८	०	६	७३७
६	६२४	०	०	९	६३३
७	१०७४	०	१	१४	१०८९
कुल जम्मा	६०९३	५५	१	६३	६२१२
प्रतिशत	९८.०८	०.८९	०.०२	१.०१	१००

स्रोत:घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

२.६.६ मातृभाषा अनुसार घरधुरी जनसंख्या

यस गाउँपालिकामा नेपाली, नेवारी, मगर र गुरुंग भाषा बोल्ने जनसंख्या मात्र रहेका छन् । यहाँको जनसंख्यालाई मातृभाषा अनुसार विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा बढि अर्थात ९१.८७ प्रतिशत नेपाली भाषा बोल्ने जनसंख्याको रहेको छ । कुल घरधुरी ६२१२ मध्ये ५७०७ घरधुरीका जनसंख्याको मातृभाषा नेपाली रहेको छ । दोस्रोमा मगर भाषा

बोल्ने जनसंख्या रहेको छ, जुन कुल जनसंख्याको ४.७६ प्रतिशत रहेको छ भने तेस्रोमा नेवारी मातृभाषा रहेका जनसंख्याको रहेको छ, जुन कुल जनसंख्याको १.८० प्रतिशत रहेको छ । सबै भन्दा कम अर्थात ९७ घरधुरी मात्र (१.५६%) गुरुंग मातृभाषा बोल्ने जनसंख्याको रहेको छ । वडागत हिसावले मातृभाषा बोल्ने जनसंख्याको विश्लेषण तालिका ११ मा दिइएको छ ।

तालिका ११ मातृभाषा अनुसार घरधुरी जनसंख्या

वडा नं.	नेपाली	नेवारी	मगर	गुरुंग	जम्मा
१	१०२७	१२	१६	३५	१०९०
२	११०१	२९	२१	७	११५८
३	६१२	१८	९८	०	७२८
४	६२३	११	१४३	०	७७७
५	६५५	२९	३	५०	७३७
६	६१२	९	९	३	६३३
७	१०७७	४	६	२	१०८९
कुल जम्मा	५७०७	११२	२९६	९७	६२१२
प्रतिशत	९१.८७	१.८०	४.७६	१.५६	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

२.६.७ अपांगता अनुसार जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा अपांग जनसंख्या विश्लेषण गर्दा विभिन्न प्रकारका अपांग जनसंख्याको तथ्यांक संकलन गरिएको थियो जस्तै शारिरिक अपांगता वा विकलांग, दृष्टिविहिन वा न्यून दृष्टि, बोल्न नसक्ने, सुस्त श्रवण, बौद्धिक अपांगता वा सुस्त मनस्थिति, श्रवण दृष्टिविहिन, अटिज्म, होमोफेलिया र मनोसामाजिक अपांगता । तालिका १२ मा देखाइएका सबै प्रकारको अपांग जनसंख्यालाई विश्लेषण गर्दा सातवटै वडामा गरी कुल १६२ जना महिला र २५६ जना पुरुष जनसंख्या अपांग रहेको देखिन्छ जसलाई गाउँको जनसंख्या ३१,३९५ को हिसावबाट विश्लेषण गर्दा कुल जनसंख्याको १.३३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ जसमध्ये अपांग महिला ०.५२ प्रतिशत र अपांग पुरुष ०.८२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । माथि उल्लेखित सबै प्रकारका अपांगजनसंख्याको वडागत विवरण अनुसूची ३ मा राखिएको छ ।

तालिका १२ अपांग जनसंख्या विवरण

वडा नं.	जम्मा	
	महिला	पुरुष
१	३३	५०
२	१९	३१
३	२५	३०
४	२०	२५
५	२०	३०
६	२०	४५
७	२५	४५
जम्मा	१६२	२५६
प्रतिशत	०.५२	०.८२

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

२.६.८ वैवाहिक सम्बन्धको आधारमा जनसंख्याको अवस्था

वैवाहिक सम्बन्धको आधारमा सिद्धलेक गाउँपालिकाको जनसंख्या विश्लेषण गर्दा तालिका १३ मा देखाइए अनुसार कुल जनसंख्याको २६.८६ प्रतिशत महिला र २६.५९ प्रतिशत पुरुष जनसंख्या विवाहित रहेको देखिन्छ । यसै गरी १९.३८ प्रतिशत महिला र २४.४२ प्रतिशत पुरुष जनसंख्या अविवाहित रहेको देखिन्छ । पारपाचुके गर्ने मध्ये १७

जना महिला (कुल जनसंख्याको ०.०५ प्रतिशत) र ३० जना पुरुष (०.१० प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । श्रीमान वा श्रीमति नभएको अर्थात एकल महिला वा पुरुषको जनसंख्यालाई विश्लेषण गर्दा ५३६ जना एकल महिला अर्थात १.७१ प्रतिशत र १९२ जना एकल पुरुष अर्थात ०.६१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यसैगरी ८१ जना पुरुषहरुले बहुविवाह गरेको तथ्यांक विश्लेषण बाट देखिन्छ । वैवाहिक स्थितिको आधारमा जनसंख्याको विस्तृत विवरण तालिका १३ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १३ वैवाहिक सम्बन्धको आधारमा जनसंख्या विवरण

वैवाहिक स्थिति	कुल जनसंख्या		प्रतिशत	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
अविवाहित	६०८४	७६७४	१९.३८	२४.४४
विवाहित	८४३४	८३४७	२६.८६	२६.५९
पारपाचुके	१७	३०	०.०५	०.१०
एकल (श्रीमान वा श्रीमति नभएको)	५३६	१९२	१.७१	०.६१
बहुविवाह	०	८१	०.००	०.२६
जम्मा	१५०७१	१६३२४	४८.००	५२.००
कुल जम्मा जनसंख्या	३१३९५		१००.००	

स्रोत:सिद्धलेक गापा.घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३. आर्थिक स्थिति

यस परिच्छेदमा गाउँपालीकाको कृषि, उद्योग, पर्यटन, रोजगारी लगायतका आर्थिक क्षेत्रसँग सम्बन्धित विविध विषयहरू समावेश गरिएका छन् ।

३.१ पारिवारिक आम्दानी

यस गाउँपालीकाको जनसंख्याको पारिवारिक आयश्रोतलाई कृषि, पशुपक्षीपालन, व्यापार उद्योग, नोकरी पेन्सन, वैदेशिक रोजगार, ज्याला मजदुरी र अन्य गरी ८ समूहमा विभाजन गरिएको छ । ती मध्ये सबै भन्दा बढि ३०.३३ प्रतिशत औषत आम्दानी वैदेशिक रोजगारीबाट हुने गरेको पाइन्छ । यसै गरी सबै भन्दा कम पारिवारिक आम्दानी ४.३७ प्रतिशत पशुपक्षी पालन बाट भएको पाइन्छ । आम्दानीका श्रोतहरू, औषत आम्दानीसम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका नं. १४मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.१४: आम्दानीका श्रोत तथा औषत वार्षिक पारिवारिक आम्दानी सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	वार्षिकआम्दानीका श्रोतहरू	प्रति परिवार वार्षिक औसत आम्दानी	प्रतिशत
१.	कृषि (सबै कृषि वालीको उत्पादन तथा बिक्री)	१०६९२.२६	६.७४
२.	पशु/पक्षि पालन (सबै पशु/पक्षि पालनको उत्पादन तथा बिक्री)	६९३४.८१	४.३७
३.	व्यापार तथा उद्योग	३०५४६.३७	१९.२४
४.	नोकरी तथा पेन्सन	२६७२८.१९	१६.८४
५.	वैदेशिक रोजगार	४८१५५.१५	३०.३३
६.	कृषि ज्याला मजदुरी	१२३६४.८३	७.७९
७.	गैरकृषि ज्याला मजदुरी	१३५९१.७	८.५६
८.	अन्य	९७४२.३८	६.१४
	जम्मा	१५८७५५.६९	१००

स्रोत :घरघुरी सर्वेक्षण,२०७४

३.२ आम्दानी अनुसार परिवार

आम्दानीको आकारलाई वार्षिक रु. ४० हजार भन्दा कम, रु. ४०-६० हजारसम्म, रु. ६०-८० हजारसम्म, रु. ८० हजार-१ लाखसम्म, रु.१ लाख देखि १ लाख ५० हजार, १ लाख ५० हजार देखि २ लाख सम्म, रु. २ लाख भन्दा बढी गरी ७ वटा समूहमा विभाजन गरिएको छ । आम्दानीको आकारको आधारमा वर्गीकरण गर्दा ६२१२परिवारको आम्दानीलाई विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा बढी ३११८ परिवार अर्थात करिब ५०.१९ प्रतिशत परिवारको रु.२ लाख भन्दा बढी वार्षिक आम्दानी भएको देखिन्छ भने २२६ परिवारको वार्षिक ४० देखि ६० हजार आम्दानी भएको देखिन्छ जुन पारिवारिक आयको ३.६४ प्रतिशत रहेको छ ।आय आकारका आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १५मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १५ : आयका आकारका आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	रु.४० हजार भन्दा कम	रु. ४० देखि ६० हजार सम्म	रु. ६० देखि ८० हजार सम्म	रु. ८० हजार देखि १ लाख सम्म	रु. एक लाख देखि डेड लाख सम्म	रु.डेड लाख देखि २ लाख सम्म	रु २ लाख भन्दा बढी	जम्मा घरघुरी
१	४०	४७	५७	७४	२७५	७७	५२०	१०९०
२	४३	२९	५०	४५	१९०	१२१	६८०	११५८
३	५७	३९	४५	५२	११२	१०२	३२१	७२८
४	१८	१५	२८	३९	१०७	१२१	४४९	७७७

वडा नं.	रु.४० हजार भन्दा कम	रु. ४० देखि ६० हजार सम्म	रु. ६० देखि ८० हजार सम्म	रु. ८० हजार देखि १ लाख सम्म	रु. एक लाख देखि डेड लाख सम्म	रु.डेड लाख देखि २ लाख सम्म	रु २ लाख भन्दा बढी	जम्मा घरधुरी
५	६५	४०	४६	६२	१४८	१४५	२३१	७३७
६	११	१६	१८	२२	१०६	११३	३४७	६३३
७	२५	४०	४६	५६	२२१	१३१	५७०	१०८९
जम्मा	२५९	२२६	२९०	३५०	११५९	८१०	३११८	६२१२
प्रतिशत	४.१७	३.६४	४.६७	५.६३	१८.६६	१३.०४	५०.१९	१००.००

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.३ उमेर अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालीकामा आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यालाई उमेर समुह अनुसार अपनाउने पेशाहरुलाई कृषि र पशुपालन , नोकरी/जागीर, उद्योग तथा व्यापार , वैदेशिक रोजगारी , व्यवसायिक कार्य, धार्मिक कार्य, अध्ययन तथा अन्य गरी ८ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी कृषि र पशुपालनपेशा गर्ने जनसंख्या (३९.५४ प्रतिशत) रहेको पाइन्छ । उमेर समूह अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या १६ वर्ष देखि ४५ वर्षका जनसंख्यालाई मान्न सकिन्छ । यो उमेर समूहका विभिन्न पेशामा संलग्न जनसंख्या १६६७२ अर्थात कुल जनसंख्याको ५३.१० प्रतिशत रहेको देखिन्छ । विभिन्न पेशामा संलग्न जनसंख्यालाई विभिन्न उमेर समूहमा विभाजन गरी तालिका न. १६मा प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका नं.१६: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	पेशा	५ बर्ष भन्दा तल		६ देखि १० बर्ष		११ देखि १५ बर्ष		१६ देखि २४ बर्ष		२५ देखि ४५ बर्ष		४६ देखि ६० बर्ष		६१ देखि ७५ बर्ष		७५ बर्ष भन्दा माथि		जम्मा		कुल जम्मा	प्रतिशत
		म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.		
१	कृषि र पशुपालन	०	०	०	०	१	०	१०३६	४३८	३४३९	१६०९	१७०४	१३१७	१०२१	१०८१	३८२	३८५	७५८३	४८३०	१२४१३	३९.५४
२	नोकरी / जागिर	०	०	०	०	०	०	२३०	५९१	५९३	१५२१	४०	२५४	६	३९	०	०	८५९	२४०५	३२६४	१०.४०
३	उद्योग तथा व्यापार	०	०	०	०	०	०	५६	५६	३५६	४२८	५०	८३	१२	१५	२	१	४७६	५४४	१०२०	३.२५
४	ज्याला / मजदुरी	०	०	०	०	०	०	५२	२११	१०६	४९०	८	१५९	५	४४	०	३	१७१	९०७	१०७८	३.४३
५	वैदेशिक रोजगारी	०	०	०	०	०	०	३८	२८८	१३५	१०६५	३	६१	१	२	१	१	१७८	१३९७	१५७५	५.०२
६	व्यवसायिक कार्य	०	०	०	०	०	०	९	८	३५	७२	४	८	१	२	१	१	५०	९१	१४१	०.४५
७	धार्मिक कार्य	०	०	०	०	०	०	०	०	७	२	१	१	३	६	८	१०	१९	१९	३८	०.१२
८	अध्ययन	०	०	११३४	१४०२	१५७१	१७०१	१७६४	१६०१	१४७	१२३	६	२	०	०	०	०	४९२६	५११७	१००४३	३१.९९
९	अन्य	०	०	२	३	३	२	१६	२०	५४	४०	१२	१२	१७	१३	१३	९	१२२	१००	२२२	०.७१
१०	लागु न हुने	९०२	१०३०	५६	६८	९	१०	१८	२०	१५	८	१	०	२	१	०	०	६९४	८४८	१५४२	४.९१
	जम्मा	९०२	१०३०	११९२	१४७३	१५८४	१७१३	३२१९	३२३३	४८६२	५३५८	१८२९	१८९७	१०६८	१२०३	४०७	४१०	१५०७८	१६३१७	३१३९५	१००
								१६६७२ (५३.१०%)													

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.४ स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन

गाउँपालीकामा बसोबास गर्ने जनसंख्याको आफ्नो स्वामित्वमा भएको जग्गालाई खेत, बारी, घडेरी गरी तीन तहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । वडागत हिसावले विश्लेषण गर्दा १ नं. वडामा बसोबास गर्ने परिवारको जग्गाको स्वामित्व १.३४ प्रतिशत, २ नं. वडाको १.४३ प्रतिशत, ३ नं. को ०.८४ प्रतिशत, ४ नं. को ०.९४ प्रतिशत, ५ नं. को ०.८८ प्रतिशत, ६ नं. को ०.९१ प्रतिशत र ७ नं. वडाको परिवारको जग्गाको स्वामित्व १.३४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यस गाउँको कुल घरधुरी ६२१२ मध्ये ५५४४ घरधुरीको स्वामित्वमा जग्गा जमित रहेको देखिन्छ भने ६६८ घरपरिवार संग जग्गा जमिन नरहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका नं. १७मा दिइएको छ ।

तालिका नं.१७ : जग्गाको स्वामित्व रहेको घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	परिवार संख्या	घडेरी (रोपनी)	खेत (रोपनी)	बारी (रोपनी)	जम्मा क्षेत्रफल रोपनी	प्रतिशत
१	९८१	४९७	५८८६	१९६२	८३४५	१.३४
२	१०४२	५२८	६२५२	२०८४	८८६४	१.४३
३	६१२	३१३	३६७२	१२२४	५२०९	०.८४
४	६९९	३३९	४१९४	१३२६	५८५९	०.९४
५	६६३	३३८	३९७८	११३४	५४५०	०.८८
६	५६७	२९२	३४०२	१९६०	५६५४	०.९१
७	९८०	४९८	५८८०	१९६०	८३३८	१.३४
जम्मा	५५४४	२८०५	३३२६४	११६५०	४७७९९	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७४

३.५ खेती गरिएको जग्गा जमीन

गाउँपालीकाको जनसंख्यालाई आफ्नो जग्गामा आफैले खेती गरेको, आफ्नो जग्गा अरुलाई खेती गर्न दिएको, अरुको जग्गा अधियामा खेती गरेको गरी तीन भागमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । यसरी विश्लेषण गर्दा आफ्नो जग्गामा आफैले खेती गर्ने घरधुरी ७५.२० प्रतिशत, आफ्नो जग्गा अरुलाई अधियामा खेती गर्न दिने घरपरिवार ९.२४ प्रतिशत, अरुको जग्गा अधियामा खेती लगाएको १३.२३ प्रतिशत तथा त्यत्तिकै भिरपाखो रहेको जमिनमा स्वामित्व रहेको परिवार ४.०६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । वडागत हिसावले कृषकको संख्या खेती गरिएको जमिनको क्षेत्रफल र घरपरिवार सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १८मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १८ : खेती गरिएको जग्गा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	आफ्नो जमिन आफैले कमाएको		आफ्नो जमिन अरुलाई कमाउन दिएको		अरुको जग्गा कमाएको		त्यत्तिकै भिर पाखो रहेको जमिन	
	कृषक परिवार संख्या	क्षेत्रफल (रोपनि)	कृषक परिवार संख्या	क्षेत्रफल (रोपनि)	कृषक परिवार संख्या	क्षेत्रफल (रोपनि)	कृषक परिवार संख्या	क्षेत्रफल (रोपनि)
१	९५८	७१७७.९१	१०२	६१२	३१	१९२	४९	२६६.५
२	८२७	६२२६.५	११८	७४३	२५८	११७२.५	७१	३१८.८
३	५३६	५०२०	३८	२५१.५	६०	२७८	१९	६६
४	४९८	४७७१.६५	९४	७४१.३	१६१	८४६	४६	७००.२५
५	६१२	५४२३.४	६२	५०३.५	४३	२२६	२३	२०८
६	५१६	४३५८	६१	४०७	४०	१९४	१७	१११
७	६६९	५३१३.६४	९२	६०१.५	२१९	८६२	२४	१२८
जम्मा	४६१६	३८२९१.१	५६७	३८५९.८	८१२	३७७०.५	२४९	१७९८.५५
प्रतिशत	७५.२		९.२४		१३.२३		४.०६	

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.६ कृषि उत्पादन

गाउँपालीकाको कृषि उत्पादनका सन्दर्भमा धान, गहुँ, मकै तथा कोदो प्रमुख बालीको रूपमा रहेका छन् भने दाल, तेलहन, तरकारी र विभिन्न जातका फलफुलहरु समेत उत्पादन हुने गरेको पाइयो । गत वर्ष १२८८३रोपनी जमिनमा धान खेती गर्दा ५०३८७.३ मे.टन उत्पादन र उत्पादकत्व ३९१.११ मे.टन प्रति रोपनी भएको तथ्यांकले देखाएको छ । यसै गरी मकै २३४५३ रोपनीमा ९०१८९.३ मे.टन उत्पादन र उत्पादकत्व ३८४.५५ मे.टन प्रति रोपनी रहेको थियो गाउँपालीकाको क्षेत्र भित्र खेती गरिएको जमिनको क्षेत्रफल, सबै किसिमका बालीहरूको उत्पादन र उत्पादकत्व सम्बन्धी विवरण तालिका नं १९मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १९ : वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	बालीको विवरण	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (मे.टन)	उत्पादकत्व (मे.टन प्रति रोपनी)
१	धान	१२८८३	५०३८७.३	३९१.११
२	गहुँ	५९४	१२२४	२०६.०६
३	मकै	२३४५३	९०१८९.३	३८४.५५
४	कोदो	३९८०	५४६२	१३७.२४
५	जौ	११७	८९	७६.०७
६	फाफर	११	१९	१७२.७३
७	मास	१२९	५५८.६५	४३३.०६
८	रहर	१७	१७.६	१०३.५३
९	मुसुरो	४८	५२४.९५	१०९३.६५
१०	चना, केराउ आदि	१४	४३९.५	३१३९.२९
११	तोरी	९०	२१६.४	२४०.४४
१२	आलु	३००	२४५६.६९	८१८.९०
१३	प्याज	६३	१२९.९८	२०६.३२
१४	काउली	१९८	६७७७.५९	३४२३.०३
१५	बन्दा	९८	१६७३.०८	१७०७.२२
१६	गोलभेंडा	२६१५	३४७९६.४	१३३०.६५
१७	अन्य तरकारी	११३३	८२५६१.३५	७२८६.९७
१८	उखु	१५	७४	४९३.३३
१९	अदुवा	३१	२४.९	८०.३२
२०	अन्य	१७	२८	१६४.७१
२१	केरा	१२८	१६४८.६	१२८७.९७
२२	सुन्तला	१२४	३१०८.९	२५०७.१८
२३	अम्बा	३३	१०७.४	३२५.४५
२४	डाले घाँस	९८४	७६४.७	७७.७१
२५	भुइँ घाँस	४०७	१०८८६	२६७४.६९
२६	रेशम खेती	१४३	३५३	२४६.८५
२७	जडिबुटि खेति	१०	६९	६९०.००
२८	अन्य	८४	२४७	२९४.०५
	जम्मा	४७७१९	२९४८३४	

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७४

३.७ पशुधन तथा उत्पादन

यस गाउँपालीका क्षेत्र भित्र पालिएका पशुधन तथा तिनीहरूबाट उत्पादन हुने दुध, मासु अण्डा सम्बन्धी विश्लेषण गर्दा गाई तथा भैसीमा गाई पाल्ने धेरै पाइएको छ । पाल्ने पशुहरूमा स्थानीय र उन्नत दुवै जातको पशुहरू पाल्ने

गरेको तथ्याङ्कले देखाएको छ । पशुधन तथा पशुजन्य पदार्थहरूको उत्पादन सम्बन्धी विवरण तालिका न. २० र २१मा दिइएको छ ।

तालिका नं. २० : पशुधन तथा सोको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण

पशु पंक्ति	इकाई	जम्मा
पशु		
गाई, गोरु	गोटा	१७१७७
भैसी, राँगा	गोटा	५०५५
बाखा, खसी	गोटा	२६८१८
भेडा, च्यांग्रा	गोटा	२०८
सुँगुर, बंगुर	गोटा	३५३
अन्य	गोटा	११
पन्छी		
कुखुरा	गोटा	४९३७१
हाँस	गोटा	६८९
माछा	केजि.	४८०६
मौरी घर	गोटा	३४६
अन्य	गोटा	२८३

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

तालिका २१: पशुधनबाट उत्पादित बस्तु

उत्पादित बस्तु	परिमाण	इकाई
दुध गाई, भैसिको	३११६८९	लिट्र
मासु खसि, बोका	१३४०९००	के.जि.
मासु भेडा, च्यांग्रा	८३२०	के.जि.
मासु सुँगुर, बंगुर	३५३००	के.जि.
मासु कुखुरा, हाँस	१९५०३६	के.जि.
माछा	९६१२	के.जि.

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.८ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता

खाद्य सुरक्षा तथा उपलब्धताको बारेमा विश्लेषण गर्दा आफ्नै उत्पादनले ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने, ३-६ महिना खान पुग्ने, ६-९ महिना खान पुग्ने ९-१२ महिना खान पुग्ने, बाह्रै महिना पुग्ने र आफ्नो उत्पादनले खान पुगेर बेचबिखन गर्ने परिवार गरी ५ वटा समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । जसमा ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने परिवार संख्या ७०२ घरपरिवार रहेका छन् जुन गाउँपालिकाको कुल घरपरिवारको ११.३० प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यसै गरी ९ देखि १२ महिना आफ्नो उत्पादनले खान पुग्ने परिवार संख्या १०२७ अर्थात् कुल घरधुरीको १६.५३ प्रतिशत रहेको र आफ्नो उत्पादन खान पुगेर बेचबिखन गर्ने घरपरिवार सबैभन्दा कम १८३ घरधुरी मात्र र कुल घरधुरीको २.९५ प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा तालिका २२मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २२ : वडागत रुपमा खाद्य उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने परिवार	३ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने परिवार	६ देखि ९ महिना खान पुग्ने परिवार	९ देखि १२ महिना खान पुग्ने परिवार	आफ्नो उत्पादन खान पुगेर बेचबिखन गर्ने	कुल जम्मा घर परिवार
१	१५८	६१८	१७३	११०	३१	१०९०
२	१९३	७८८	१०६	४८	२३	११५८
३	१२७	४७३	४७	५५	२६	७२८
४	५६	३८४	६८	२२८	४१	७७७
५	४०	३३६	१९४	१५४	१३	७३७
६	३२	३७१	३८	१८०	१२	६३३
७	९६	६२६	७८	२५२	३७	१०८९
जम्मा	७०२	३५९६	७०४	१०२७	१८३	६२१२
प्रतिशत	११.३०	५७.८९	११.३३	१६.५३	२.९५	१००

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.९ पारिवारिक खर्च विवरण

जनसंख्याको पारिवारिक व्ययका सन्दर्भमा कुरा गर्दा खाना, लता कपडा, शिक्षा, औषधि उपचार, चाडपर्व तथा मनोरञ्जन, कृषि, तथा यातायात शिर्षकमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ। उल्लेखित शिर्षकहरू मध्ये सबै भन्दा बढी खर्च ३१.७७ प्रतिशत खाना खर्चमा भएको पाइन्छ भने १७.५७ प्रतिशत चाडपर्व तथा मनोरञ्जनमा भएको पाइन्छ। तेश्रो बढि खर्च (१७.५१%) शिक्षामा भएको पाइन्छ भने सबै भन्दा कम ५.१० प्रतिशत यातायातमा खर्च भएको पाइएको छ। खर्चका शिर्षकहरू तथा औषत वार्षिक खर्च सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका नं. २३ : वार्षिक पारिवारिक व्ययका श्रोत सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	खर्च विवरण	खर्च प्रतिशत
१	खाना खर्च	३१.७७
२	लता कपडा	१०.०९
३	शिक्षा	१७.५१
४	स्वास्थ्य उपचार खर्च	११.८२
५	चाडपर्व तथा मनोरञ्जन	१७.५७
६	कृषि तथा अन्य	६.१४
७	यातायात	५.१०
	कुल जम्मा	१००

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१० खर्चको आकार अनुसार परिवार विवरण

यस गाउँपालीकाको जनसंख्याको पारिवारिक खर्चलाई वार्षिक रु. ४० हजार भन्दा कम, रु. ४०-६० हजारसम्म, रु. ६०-८० हजारसम्म, रु. ८० हजार देखि १ लाखसम्म, रु. १ लाख देखि १ लाख ५० हजारसम्म, रु. १ लाख ५० हजार देखि २ लाख सम्म र रु. २ लाख भन्दा बढीका शिर्षकहरू बनाई विश्लेषण गरिएको छ। यसरी विश्लेषण गर्दा २१.९६ प्रतिशत परिवारले रु. १ लाख देखि डेढ लाखसम्म खर्च गर्ने गरेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम ७.३६ प्रतिशत परिवारले २ लाख भन्दा बढी खर्च गर्ने गरेको देखिन्छ। खर्चको आकार तथा परिवार संख्या सम्बन्धी विवरण तालिका २४मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २४ : वार्षिक व्ययको आकारका आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वार्षिक खर्चको आकार	परिवार संख्या	प्रतिशत
१	रु. ४० हजार भन्दा कम	६५८	९.३२
२	रु. ४०-६० हजारसम्म	९८२	१६.१५
३	रु. ६०-८० हजारसम्म	१२४०	१८.६८
४	रु. ८० हजार १ लाखसम्म	१०७६	१६.९१
५	रु. १ लाख देखि १ लाख ५० हजार सम्म	१०२५	२१.९६
६	रु. १ लाख ५० हजार देखि २ लाख सम्म	६६२	९.६२
७	रु. २ लाख भन्दा बढी	५६९	७.३६
जम्मा		६२१२	१००

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.११ बैंक खाता तथा ऋण सम्बन्धी विवरण

गाउँपालीका भित्रका परिवारको बैंकमा पहुँच तथा खाता खोल्नुको उद्देश्य अनुसारको परिवार संख्या सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा तालिका नं. २५मा दिइएको छ जस अनुसार ४६५२ परिवारको बैंक खाता मार्फत बैंकमा पहुँच भएको पाईन्छ जुन कुल घरघुरीको ७४.८९ प्रतिशत हुन आउँछ भने बैंक खाता नहुने घरपरिवारको संख्या १५६० अर्थात् २५.११ प्रतिशत रहेको तथ्यांकले देखाउँछ ।

तालिका नं. २५: बैंक खाता भए नभएका परिवारको अवस्था

वडा नं.	बैंक खाता		कुल परिवार संख्या
	भएका परिवार	नभएका परिवार	
१	८९९	१९१	१०९०
२	७२१	४३७	११५८
३	४८४	२४४	७२८
४	६७३	१०४	७७७
५	६४४	९३	७३७
६	४२०	२१३	६३३
७	८११	२७८	१०८९
जम्मा परिवार	४६५२	१५६०	६२१२
प्रतिशत	७४.८९	२५.११	१००

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

यसै गरी बैंक खाताको किशिम अनुसार विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा बढी ४४१५ घरपरिवार (९७.०६%) को बचत खाता रहेको देखिन्छ भने मुद्दति खाता भएका घरपरिवार २१ (०.४५ प्रतिशत) र चल्ती खाता भएका घरपरिवारको संख्या ११६ (२.४९ प्रतिशत) रहेको तथ्यांकले देखाएको छ ।

तालिका नं. २६: बैंक खाता को प्रकार अनुसार घरघुरी

वडा नं.	खाताको किशिम			कुल परिवार संख्या
	बचत	मुद्दती	चल्ती	
१	८९६	१	२	८९९
२	७१३	१	७	७२१
३	४८२	२	०	४८४
४	६४५	१०	१८	६७३
५	६४२	२	०	६४४
६	३२९	३	८	४२०
७	८०८	२	१	८११
जम्मा परिवार	४५१५	२१	११६	४६५२
प्रतिशत	९७.०६	०.४५	२.४९	१००.००

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

बैंकमा खाता खोल्नुको उद्देश्य अनुसार विश्लेषण गर्दा ६७.९९ प्रतिशत घरपरिवारले भुकम्पको किस्ता लिने उद्देश्यको लागि बैंक खाता खोलेको, २८.८० प्रतिशत घरधुरीले रकम बचत गर्न, १.२९ प्रतिशतले मात्र उद्योग व्यापार गर्ने उद्देश्यले खाता खोलेको तथ्यांकले दर्शाएको छ। बैंक खाता सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा तालिका नं. २७मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २७ : बैङ्कमा पहुँच तथा ऋणको उद्देश्य अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	रकम बचत गर्न	लगानी गर्न	उद्योग व्यवसाय गर्न	भुकम्पको किस्ता लिन	अन्य	कुल जम्मा घरधुरी
१	१७१	०	७	७१६	५	८९९
२	२७३	१२	१३	४१८	५	७२१
३	८२	१४	१२	३५९	१७	४८४
४	१६९	२	८	४९१	३	६७३
५	८५	१	०	५५६	२	६४४
६	१९४	८	१४	१९९	५	४२०
७	३६६	७	६	४२४	८	८११
जम्मा	१३४०	४४	६०	३१६३	४५	४६५२
प्रतिशत	२८.८०	०.९५	१.२९	६७.९९	०.९६	१००

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१२ वैदेशिक रोजगारीको अवस्था

तालिका २८ मा दर्शाइए अनुसार वैदेशिक रोजगारीको सन्दर्भमा वैदेशिक रोजगारीको लागि गएको देश तथा रोजगारीको लागि विदेशमा बसेको अवधि गरी विश्लेषण गरिएको छ जस अनुसार यस गाउँपालिका बाट कुल १५७५ जना अर्थात कुल जनसंख्याको ५.०२ प्रतिशत वैदेशिक रोजगारीका लागि विदेश गएको देखिन्छ जसमध्ये कुल जनसंख्याको ४.४५ प्रतिशत पुरुष र ०.५७ प्रतिशत महिला रहेको देखिन्छ। वडागत हिसावले विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा धेरै ३०४ जना ७ नं. वडा बाट र सबैभन्दा कम १५९ जना वडा नं. ६ बाट विदेशीएका देखिन्छ।

तालिका २८: वैदेशिक रोजगारीको अवस्था

वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा
१	२४५	२७	२७२
२	१८८	१७	२०५
३	१५९	३०	१८९
४	१९५	२४	२१९
५	१९२	३५	२२७
६	१४१	१८	१५९
७	२७७	२७	३०४
जम्मा	१३९७	१७८	१५७५
प्रतिशत	४.४५	०.५७	५.०२

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

वैदेशिक रोजगारीको मुलुक अनुसार विश्लेषण गर्दा विदेश गएका जनसंख्याको सबैभन्दा बढी ५९.६८ प्रतिशत खाडी मुलुकमा गएको पाइन्छ भने दोस्रो बढि जनसंख्या विदेशीएको मुलुक मलेसिया रहेको छ जहाँ विदेश गएका मध्ये १२.९५ प्रतिशत जनसंख्या वैदेशिक रोजगारीका लागि गएका छन्। तेस्रोमा भारत ८.६३ प्रतिशत, युरोप १.४६, अमेरिका र अस्ट्रेलिया क्रमशः १.४० प्रतिशत रहेको देखिन्छ। वैदेशिक रोजगारीमा गएका जनसंख्याको १४.४८ प्रतिशत माथि उल्लेखित मुलुक देखि बाहेक अन्य मुलुकहरुमा वैदेशिक रोजगारीको लागि गएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रूपमा तालिका नं २९ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २९: वैदेशिक रोजगारीका लागि गएको मुलुक अनुसार जनसंख्या

वडा नं.	भारत	खाडी मुलुक	मलेसिया	युरोप	अमेरिका	अस्ट्रेलिया	अन्य
१	४२	१६५	२२	१	६	२	३४
२	१६	१४०	१९	२	६	२	२०
३	२०	१०९	३८	१	०	१	२०
४	२४	१२२	२९	४	३	७	३०
५	१३	१४६	४०	०	१	०	२७
६	४	८९	१५	८	५	१	३७
७	१७	१६९	४१	७	१	९	६०
जम्मा	१३६	९४०	२०४	२३	२२	२२	२२८
प्रतिशत	८.६३	५९.६८	१२.९५	१.४६	१.४०	१.४०	१४.४८

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१३ गत वर्षको रेमिटेन्सको अवस्था

वैदेशिक रोजगारीबाट प्राप्त रेमिटेन्स रकम नै अहिले केहि वर्ष देखि नेपालको अर्थतन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा रहेको सर्वविदितै छ। यसै गरी सिद्धलेक गाउँपालिकाबाट पनि वैदेशिक रोजगारीमा गएका ब्यक्तिहरुले पठाएको रेमिटेन्सले गाउँको अर्थतन्त्रलाई टेवा दिएको बुझिन्छ। माथि तालिका २९मा देखाइए अनुसारका जनसंख्याले वैदेशिक रोजगारी बाट कमाएर पठाएको रकमलाई विभिन्न ४ भागमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा गत वर्ष रु. ५ लाख भन्दा कम रकम पठाउने जनसंख्या सबै भन्दा बढी अर्थात कुल वैदेशिक रोजगारीमा गएका व्यक्तिहरु मध्ये ६९.२३ प्रतिशत, दोस्रो बढि रकम पठाउनेमा रु. ५ लाख देखि १० लाख सम्म २३.२५ प्रतिशत, तेस्रोमा रु. १० लाख देखि १५ लाख पठाउने ३.६८ प्रतिशत र १५ लाख देखि माथिको रकम पठाउनेहरु १.७९ प्रतिशत जनसंख्या रहेको देखिन्छ। कुल वैदेशिक रोजगारीमा गएका मध्ये २.०५ प्रतिशत जनसंख्याले विभिन्न कारणवश रकम नै पठाउन नसकेको तथ्यांकले देखाएको छ। रेमिटेन्स सम्बन्धी वडागत विवरण तालिका ३० बमोजिम रहेकोछ।

तालिका नं. ३०. वार्षिक रेमिटेन्स रकम अनुसार पठाउने व्यक्तिको संख्या

वडा नं.	वार्षिक रेमिटेन्स रकम					
	रु.५ लाख भन्दा कम	रु.५ लाख देखि १० लाख सम्म	रु. १० लाख देखि १५ लाख सम्म	रु. १५ लाख देखि माथि	रकम नै न पठाएको	कुल जम्मा घरधुरी
१	१२७	७३	९	७	१	२१७
२	१०८	५५	६	४	८	१८१
३	१०१	१२	३	१	२	११९
४	११६	३९	८	४	२	१६९
५	११४	२५	३	१	२	१४५
६	७०	२४	७	०	४	१०५
७	१७४	४४	७	४	५	२३४
जम्मा	८१०	२७२	४३	२१	२४	११७०
प्रतिशत	६९.२३	२३.२५	३.६८	१.७९	२.०५	१००

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१४ उन्नत कृषि प्रविधी, सामग्री र साधनको विवरण

कृषकहरुले कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउनका लागि गोठे मल, उन्नत जातको बीउबीजन, रसायनीक मल तथा जैविक विषादिहरुको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ। यसै गरी प्रयोगमा आउने गरेका कृषि प्रविधि, सामग्री, तथा साधनको परिमाण सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं ३१ कृषि कार्यकालागि मल, विउ, औषधि प्रयोगको अवस्था

वडा नं.	गोठे मल (डोको)	उन्नत बिउँ बिजन (के.जि.)	केमिकल फर्टिलाइजर (के.जि.)	रासायनिक औषधि (लिटर)
१	५०४२७३	२१२७	६२७५१	१५०३४४
२	२०५९९६	८२२	२०१७१	१०८०
३	१२४१४३	१४४३	६२५०२	२२०८३
४	७६०१७	११९२	१७९१५	२३७५१
५	१७१९९०	२८६६	३५४८५	३९३३
६	२७१३४	८५६५	२७७०८	२१२९८
७	५२५४८	४३७९	१०७१७६	१३३३३
जम्मा	१,१६२,१०१	२१,३९४	३३३,७०८	२३५,८२१

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१५ निकासीजन्य उपजहरूको स्थिति

विशेषगरी प्राकृतिक स्रोत र साधन, कृषिजन्य उपज तथा पशुपक्षिहरूको विभिन्न ठाउँहरूमा निकासी हुने गर्दछ । गाउँपालीकाबाट अन्य स्थानमा निकासी हुने विभिन्न स्रोत, उपज तथा उत्पादनको विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३२ : प्राकृतिक स्रोत साधन तथा कृषि उपज सम्बन्धी विवरण

प्राकृतिक स्रोत साधनको नाम		कृषिजन्य वस्तुहरूको नाम				पशुपक्षीको नाम	
खानी, हुंगा, गिटी, बालुवा	वन पैदावार	खाद्यान्नवाली	तरकारी	फलफूल	अन्य नगदे वाली	पशु	पंक्षी
बालुवा	काठ र गैह्र काष्ठ सामाग्री	धान, मकै, गहुं, कोदो	मुला, बन्दा, काउली, फर्सि, सिमी, मुला, केराउ, टमाटर, प्याज, करेला, धिरौला, लौका,	केरा, लिचि, आँप, नासपाती, कटहर, मेवा, कागती	उखु, तोरी, आलु, बदाम	गाई, भैसी, बाखा, भेडा, रांगा	कुखुरा, हास, परेवा

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

३.१६ गाँउपालीकामा रहेका कृषिका पकेट क्षेत्रहरू

यस गाँउपालीकामा अन्न बाली तथा तरकारी उत्पादनको लागी राम्रो क्षेत्र मानिन्छ । विशेषतः यस क्षेत्रबाट तरकारीहरू निर्यात हुने भएकाले पनि यस क्षेत्रमा रहेका कृषिका पकेट क्षेत्रहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

तालिका नं. ३३ : गाँउपालीकामा रहेका कृषिका पकेट क्षेत्रहरूको विवरण

क्र.स.	बस्तिको नाम	वडा नं.	कृषिजन्य उत्पादन
१.	कुमलटार	१	तरकारी, अन्नबाली
२.	नयांबस्ती	१	तरकारी, अन्नबाली
३.	सुन्दरपानी, बुँडचुंड, ज्यामिरे स्वारा	२	तरकारी, अन्नबाली
४.	पात्ले, नलांड	२	तरकारी, अन्नबाली, सुन्तला खेति
५.	वडा नं. ३ का सबै वस्तीहरू	३	तरकारी, सुन्तला खेति, कफि, अम्बा र अन्नबाली
६.	वडा ४ का सबै वस्तिहरू	४	गोलभेडा, बन्दा, काउली, सिमी, भैसी, गाई, कुखुरा, बाखा, धान मकै र अम्बा
७.	बुँडचुंड, काम्रांड, स्याखुटार,	५	तरकारी, मासुजन्य, अन्नबाली, दुधजन्य उत्पादन

क्र.स.	बस्तिको नाम	वडा नं.	कृषिजन्य उत्पादन
	सुकौरा, सैमति, मावि		
८.	परेवाटार, फिसटार	६	तरकारी, मासुजन्य, अन्नबाली, दुधजन्य उत्पादन
९.	समिटार, खानिगाँउ, पिप्ले	६	तरकारी, मासुजन्य, अन्नबाली, दुधजन्य उत्पादन
१०.	खरमटार, भञ्ज्याङ्ग, डाडागाउँ, हटिया, माफिटार	६	तरकारी, मासुजन्य, अन्नबाली, दुधजन्य उत्पादन
११.	अमिलिछाप	७	बाखा पालन,तरकारी, कुखुरा पालन
१२.	पिपलटार	७	बाखा पालन,तरकारी
१३.	चामडाडा, भैसे, आदमटार	७	बाखा पालन,तरकारी, कुखुरा पालन
१४.	पोखरी, अमनटार	७	बाखा पालन,तरकारी, फलफुल
१५.	धारा पानी	७	बाखा पालन,तरकारी
१६.	भालडाँडा	७	तरकारी, पशुपंक्षी
१७.	शेरावेशी	७	तरकारी, पशुपंक्षी

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१७ नहर तथा सिंचाइको विवरण

खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि मुख्य गरी थोपल तथा अन्य विभिन्न नदी लगायतको पानीलाई नहर वा कुलो बनाई प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । सिंचाइको लागि प्रयोग हुने गरेको खेतीयोग्य जमिन तथा लाभान्वित परिवार वडागत रुपमा तालिका नं. ३४मा दिइएको छ ।

तालिका नं. ३४: सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं.	नाम	सिंचित क्षेत्र(रोपनी)	लाभान्वित परिवार	अवस्था
१	साभाबोटे, एकले	५६	२२२	सामान्य
	कडुल्ले, पिपलनलांग			सामान्य
	कालिदह-वैरेनी कुलो			सामान्य
	बुंगचुंग, मुगुदुवेसी			
२				
३	भाण्टेखोला सिंचाई		२७	
	ग्याल्मा खोला		३५	
४	ढाढेखेत सिंचाई	५०	१६	ठिकै
	सोलार सिंचाई आरुवासटार दारिमटार (माफिगाउँ)	३२३	१००	ठिकै
	दुइभङ्गले रायटार	१००	१००	ठिकै
	भान्ते खोला सिंचाई	२२०	५१	
	आडबिसे सिंचाई	१००	२५	
	पिप्ले सिंचाई	८९		
५	७ वटा सिंचाई आयोजना	२०८२	७५८	Source: SAR Report
६	समिटार सि.आ.	१५	१५	८०% भन्दा माथि
	परेवाटार सि.आ.	१०	८	५०% भन्दा माथि
	खरमटारसि.आ.	१२	७	८०% भन्दा माथि
	माफिटार सिंचाई	२९४७५		Source: SAR Report
७	छागेपानी कुलो	१५	६४५	

वार्ड नं.	नाम	सिंचित क्षेत्र(रोपनी)	लाभान्वित परिवार	अवस्था
	आदमटार सिंचाई	२२५		
	शेरा बेशि सिंचाई	२१०		
	बेभ्ने, गहतेडाँडा खत्रिखोला सिंचाई	१५०		
	पिपलटार सिंचाई	३२०		
	पाग्रेटार सिंचाई	३५		
	ठुलि ढुगो सिंचाई	१००		
	आँपखोला सिंचाई	५०		
	वडरे आँपटार सिंचाई	१२१		
स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४				

माथि उल्लेखित विवरणको साथ साथै वडा अनुसार खेत र बारीमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध भए नभएको बारेमा तालिका नं. ३५ मा विश्लेषण गरिएको छ, जस अनुसार खेत र बारी समेत गरी ३४,८७४ रोपनी जग्गामा सिंचाई सुविधा उपलब्ध रहेको छ, भने १२८४५ रोपनीमा सिंचाई सुविधा नपुगेको देखिन्छ ।

तालिका नं. ३५ वडा अनुसार सिंचाई भएको र सिंचाई नभएको जमिनको विवरण

वडा नं.	खेत (रोपनी)		बारी (रोपनी)		खेत र बारी (रोपनी)		सिंचाई भएको जम्मा रोपनी	सिंचाई नभएको जम्मा रोपनी
	सिंचाई भएको	सिंचाई नभएको	सिंचाई भएको	सिंचाई नभएको	सिंचाई भएको	सिंचाई नभएको		
१	९१५	२७०	२६०१	३९८	२८४२	१३१९	६३५८	१९८७
२	१५७०	३५०	१८६८	३५९	४०४२	६७५	७४८०	१३८४
३	९१४	२९५	११६२	३१८	१४५७	१०६३	३५३३	१६७६
४	११५०	१७०	१०७०	६११	१४८९	१३६९	३७०९	२१५०
५	८५०	१७०	१५९०	२०३	१७४८	८८९	४१८८	१२६२
६	९७८	१९५	१३१३	५१३	१४२७	१२२८	३७१८	१९३६
७	९६८	५०५	१००५	९३५	३९१५	१०१०	५८८८	२४५०
जम्मा	७३४५	१९५५	१०६०९	३३३७	१७९५४	५२९२	३४८७४	१२८४५

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.१८ कृषि वालीमा लाग्ने रोग किराको विवरण

जलवायु परिवर्तनसंगै विभिन्न थरिका नयाँ जातका किरा तथा रोगको पनि प्रकोप पनि देखा पर्दै गएको पाइन्छ । साधारणतया यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न वाली, दलहन तथा नगदेवालीमा लाग्ने रोग तथा किराहरू सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ३६: कृषि वालीमा लाग्ने रोग सम्बन्धी विवरण

वाली वा खेतीको नाम	रोग वा किराको नाम
तरकारी	खुम्ले किरा, फटेङ्ग, मोज्याक भाइरस, वेर्ना कुहिने रोग, डडुवा, कागे, डाउनी मिल्ड्यु, पाउडरी मिल्ड्यु, व्लाट, शंखे किरा
फलफूल	फलको गभारो, पहेले
खाद्यान्न	डडुवा, गभारो, खैरा, लिफ व्लाट, फड्के किरा
दलहन	डडुवा, व्लाट
नगदे वाली	डडुवा

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

३.१९ पशुपक्षीमा लाग्ने रोगको विवरण

पशुपक्षीहरूमा देखा पर्ने गरेका रोग तथा किराहरूको प्रकोप सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ३७: पशुपक्षीमा लाग्ने रोग र किरा सम्बन्धी विवरण

पशुपक्षी जन्य उत्पादन	रोगको नाम	घरैमा उपचार गराउने	भेरेरनरीमा उपचार गराउने
पशु	भगागुते, चरचरे, खोरेत, एन्फेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्सिसिया, रिटेनप्रोसेन्टा, रिस्टोक्रिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर	१५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत
पंक्षी	एक्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बरो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेट, फवल फुक्स, हवाइडाइरिया	१५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

३.२० गाउँपालीका क्षेत्रका पर्यटकिय स्थलहरूको विवरण (प्राकृतिक धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक)

आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई आकर्षण गरी पर्यटन व्यवसायलाई टेवा पुर्‍याउनका लागि त्यस क्षेत्रमा अवस्थित विभिन्न थरिका प्राकृतिक धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक स्थानहरूले प्रमुख भूमिका खेलेको हुन्छ । यस्ता स्थलहरूको नाम, रहेको स्थान, तीनीहरूको धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक महत्व तथा दैनिक आगन्तुक सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ३८ : गाउँपालीका क्षेत्र भित्र रहेका पर्यटकिय स्थलहरूको विवरण

क्र.सं.	स्थलको नाम	वडा	स्थलको महत्व
१.	बलदेवी मंदिर, चर्तुमाई, थानी भगेरी	१	धार्मिक
२.	श्रीकृष्ण मन्दिर बरगौरा	१	धार्मिक
३.	मनकामना मन्दिर बुङ्चुङ	१	धार्मिक
४.	नलाङकोट मन्दिर डोडागाँउ	१	धार्मिक
५.	बनदेवि मन्दिर भटगाँउ	१	धार्मिक
६.	सरस्वती मन्दिर गहते	१	धार्मिक
७.	शिव गणेश मन्दिर कालीदह	१	धार्मिक
८.	छेजुङ गुम्वा खनाय खर्क	१	धार्मिक
९.	जिवन मेटोरुस मण्डली चर्च	१	धार्मिक
१०.	सिद्धबाबा मन्दिर	२, ३ र ४को सिमामा	धार्मिक
११.	चक्रदेवि मन्दिर	२	धार्मिक
१२.	चतुरामाई आग्री	२	धार्मिक
१३.	शान्तीदेवि तारनलाङ	२	धार्मिक
१४.	पञ्चकन्या शिवालय (ग्यासटार)	३	धार्मिक
१५.	सतालङ्गेश्वर महादेव (बेनिदोभान) मल्ल पौवा घर	३	धार्मिक
१६.	पञ्चमुखी देवि (द्वारथोक)	३	धार्मिक
१७.	बराहमाई देवि (कोटडाँडा)	३	धार्मिक
१८.	भुमेश्वथानदेवि (भुमेश्वथान मुलाबारि)	३	धार्मिक
१९.	श्री अकलादेवि (ढवाडी)	३	धार्मिक
२०.	शिवालय मन्दिर (बसन्त)	३	धार्मिक
२१.	श्री अकलादेवि (ईटपानी)	३	धार्मिक
२२.	श्री मनकामना देवी (डुमीडाँडा)	३	धार्मिक
२३.	मण्डलीमाई (तिनखण्ड)	३	धार्मिक
२४.	पञ्चकन्या देवी (पहेरी)	३	धार्मिक
२५.	मनचिन्ते देवी (तारेभिर)	३	धार्मिक
२६.	कोट बराह माई	३	धार्मिक
२७.	बुढिगन्डकी हाईडो	३	पर्यटकिय
२८.	देवति देवि (आम्कोट)	३	धार्मिक
२९.	हिमालय तिलकन्या (राउटार)	३	धार्मिक
३०.	जलकन्यादेवि, अकला देवि, चित्रादेवि (कल्लेरीटार)	३	धार्मिक
३१.	कालिदेवी मंदिर, नागदेवी स्थान, चक्रमहाकाली, मालिका, कालभैरव, सिलादेवी, बनकाली, रामेश्वर, बसुन्धरा, शिव पार्वती, कृष्ण मंदिर, भिमथान, रक्तकालिका, चतुरामाई, शिव मंदिर, सिद्धमाई, बालकन्या, संकटेश्वर महादेव,	४	धार्मिक पर्यटन
३२.	त्रिशुली नदीमा राफ्टींग	४	पर्यटकीय

क्र.सं.	स्थलको नाम	वडा	स्थलको महत्व
३३.	मैदान होम स्टे, गौथले होम स्टे, भेडावारी होम स्टे, आधामारा होम स्टे,	४	पर्यटकीय
३४.	आरुवास टार ठेकुवा लेक पदमार्ग	४	पर्यटकीय
३५.	थोपल जलबिद्युत योजना	४	पर्यटकीय
३६.	मनकामना मन्दिर	५	घान्यपुर्णिमा जात्रा
३७.	गणेशस्थान	५	माघेसकान्ती जात्रा
३८.	पञ्चकन्या मन्दिर	५	श्रीपञ्चमी जात्रा
३९.	कालिका मन्दिर	५	माघेसकान्ती जात्रा
४०.	शंखदेवि मन्दिर	५	धार्मिक
४१.	गुप्तेश्वरी मन्दिर	५	धार्मिक
४२.	जलेश्वरी मन्दिर	५	धार्मिक
४३.	बेल चामदी मन्दिर	५	धार्मिक
४४.	बाघबच्छला		घान्यपुर्णिमा
४५.	गुरुदेवी मन्दिर		माघेसकान्ती
४६.	मुक्तिनाथ, बनकाली, पशुपति, महाकाली, सिद्धस्थान, अखला मंदिर, लाम्काने देवी	६	धार्मिक
४७.	सिद्धबाबा लेक	२-३	धार्मिक
४८.	अमिलि (आले गाँउ)	७	पर्यटकीय
४९.	जाल्या देवि मन्दिर (भाल्डाँडा)	७	पर्यटकीय
५०.	सत्यवति मन्दिर (आदमटार)	७	धार्मिक
५१.	बर्षेघाट खेल मैदान	७	पर्यटकीय
५२.	बैरेनी डाँडा (पिपलटार)	७	पर्यटकीय

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

३.२१ औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालीकाको विविध क्षेत्रमा सेवा पुँचाइ रहेका विभिन्न किसिमका उद्योग, व्याार व्यवसाय सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका नं. ३९ : गाउँपालीका क्षेत्र भित्र सेवा दिइरहेका औद्योगिक तथा व्यापार,व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

सि.नं	व्यपार, व्यवसाय विवरण	वडा अनुसार संख्या							जम्मा
		१	२	३	४	५	६	७	
५	बोर्डिङ स्कुल	१	२		०				३
६	ठेक्कापट्टा				२				२
७	जुत्ता पसल	१							१
८	फोटो स्टुडियो	१							१
९	फर्निचर	१५			२		१	५	२३
१०	किराना पसल	३००			२९	१	२५	१५	३७०
१३	राइस मिल	२०			८		४	३	३५
१४	घडि रेडियो टि.भी मर्मत	१०							१०

सि.नं	व्यपार, व्यवसाय विवरण	वडा अनुसार संख्या						
१८	पस्मिना पसल				२			२
२१	खाजाघर तथा चिया पसल	१००			६	१	८	१२३
२२	ढुवानी सेवा	३			१५		५	१०
२९	ग्यास डिलर	५						५
३५	निर्माण सामाग्री सप्लायर्स	२					१	२
४१	पुस्तक पसल तथा फोटोकपी	४			१	१	२	९
४२	मनी टान्सफर				१			१
४३	सहकारी	७	५	३	७	१	३	५
४४	बैंक	१						१
४५	विज्ञापन, मिडिया र केवल सेवा				१		२	३
४७	पानी फिल्टर						१	१
४९	भेटनरी						१	१
५१	राइस मिल					१		१
५३	मासु पसल	३०			५		६	४

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

३.२२ आर्थिक/सामाजिक क्रियाकलापमा सहकारी संस्थाको भूमिका

नेपालको अन्य स्थान जस्तै सिद्धलेक गाउँपालिकामा पनि सहकारी सम्बन्धी क्रियाकलाप निकै वृद्धि भएको छ। यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरु ३१ वटा रहेका छन्। वडागत रुपमा सहकारी संस्थाहरुको विवरण तालिका नं. ४० मा प्रस्तुत गरिएको छ। यस तालिका अनुसार वडा नं. १ र ४ मा सबैभन्दा बढी ७-७ वटा सहकारी संस्थाहरु रहेका छन् भने सबैभन्दा कम वडा नं.५ मा १ सहकारी संस्था मात्र रहेको देखिन्छ।

तालिका नं.४० वडा अनुसार सहकारी संस्थाको संख्या

वडा नं.	सहकारी संस्थाको संख्या	कैफियत
१	७	
२	५	
३	३	
४	७	
५	१	
६	३	
७	५	
जम्मा	३१	

स्रोत: डिभिजन सहकारी कार्यालय, धादिंग

यसै गरी प्रकृति अनुसार सहकारी संस्थाहरुको विवरण तालिका ४१ मा प्रस्तुत गरिएको छ, जस अनुसार कृषि सहकारी संस्थाको संख्या १४ वटा रहेको छ भने वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको संख्या ७ रहेको छ, विद्युत तथा सामुदायिक सहकारी संस्थाको संख्या जम्मा एक मात्र रहेको देखिन्छ। सहकारी संस्थाको नाम, ठेगाना, सदस्य संख्या, पुंज र अध्यक्षको नाम समेतको विवरण **अनुसूची ४** मा प्रस्तुत गरिएको छ। सहकारी संस्थाको साथ साथै हालै मात्र कुमारी बैंकले आफ्नो शाखा बुंगचुंगमा खोली सेवा प्रदान गर्न थालेको छ।

तालिका नं. ४१ प्रकृति अनुसार सहकारी संस्थाको विवरण

सि.नं.	सहकारी संस्थाको विवरण	संख्या
१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	४

सि.नं.	सहकारी संस्थाको विवरण	संख्या
२	कृषि सहकारी संस्था लि.	१४
३	बहुउद्देशीय सहकारी संस्था लि.	३
४	बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	७
५	फलफुल तथा तरकारी सहकारी संस्था	२
६	विद्युत सामुदायिक सहकारी संस्था	१
	जम्मा	३१

स्रोत: डिभिजन सहकारी कार्यालय, धादिङ्ग

४. सामाजिक स्थिति

यस परिच्छेदमा शिक्षा, स्वास्थ्य, मानव संसाधन, लक्षित वर्ग, खेलकुद आदि क्षेत्रसँग सम्बन्धित विवरण समावेश समावेश गरिएको छ ।

४.१ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालीका क्षेत्रभित्र रहेका शिक्षण संस्थाहरूमा पूर्व प्राथमिक तहको पढाइ हुने आधारभूत विद्यालय देखि उ.मा.वि. सम्म पढाइ हुने विद्यालयहरू रहेका छन् । यसका साथै यस क्षेत्रमा उच्च शिक्षा सम्म अध्यापन हुने उच्चमावि पनि रहेका छन् । शिक्षण संस्थाको नाम, किसिम सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

४.१.१ शैक्षिक संस्थासम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालीकामा रहेका ४८ वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमा जम्मा २८५३ जना छात्र र ३१६० जना छात्रा गरी जम्मा ६०१३ जना विद्यार्थीहरू रहेका पाइन्छ । तिन विद्यालयमा रहेका विद्यार्थीहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ । सामुदायिक विद्यालयको साथसाथै यस गाउँपालिकाको वडा नं. १ र २ मा १ आधारभूत र १ माध्यमिक विद्यालय निजि स्तरको पनि संचालनमा रहेको छ ।

तालिका नं. ४२ : गाउँपालीकामा रहेका शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.स	वडा नं.	विद्यालय तथा क्याम्पसको नाम ठेगाना	तह	विद्यार्थी संख्या		
				छात्र	छात्रा	जम्मा
(क) सार्वजनिक विद्यालयहरू:						
१.	१	जलेश्वरी आ.वि. बाजोगरा	आधारभूत	१५	१९	३४
२.	१	बलदेवी आ.वि. पाउने	आधारभूत	३१	३६	६७
३.	१	सय पत्री आ.वि. काम्दी	आधारभूत	४	६	१०
४.	१	बलदेवी आ.वि. गहते	आधारभूत	८	१०	१८
५.	१	अमृत आ.वि. अर्चले	आधारभूत	६	८	१४
६.	१	नागेश्वरी आ.वि. बृंगचुंग	आधारभूत	४४	४२	८६
७.	१	मिन्दुका मा.वि. बैरेनी	माध्यमिक	१७१	२०५	३७६
८.	१	नलाड मा.वि. चरिमारे	माध्यमिक	१२४	११८	२४२
९.	२	नयादेवी आ.वि. पात्ले	आधारभूत	३३	२६	५९
१०.	२	नलाड पात्ले मा.वि. खिरे	माध्यमिक	१७८	१८३	३६१
११.	२	कालिका देवि आ.वि. फाले	आधारभूत	२३	२५	४८
१२.	२	सिद्धेश्वर मा.वि. ठाटी भञ्ज्यांग	माध्यमिक	१५२	२७३	४२५
१३.	२	जनजागरण आ.वि., कुवाँपानी	आधारभूत	०७	०६	१३
१४.	२	जनजागृति आ.वि., आपछाप	आधारभूत	०४	११	१५
१५.	२	शान्ती आ.वि.	आधारभूत	३२	३२	६४
१६.	२	चतुरा देवी आ.वि. आधारभूत	आधारभूत	१८	०८	२६
१७.	२	नलाड आ.वि., सुन्दरपानी	आधारभूत	९७	११५	२१२
१८.	२	सरस्वती आ.वि., बिसतारी	आधारभूत	७	१२	१९
१९.	३	श्री पञ्चमुखी मा.वि., मैदान	माध्यमिक	११०	१०६	२१६
२०.	३	अमर आदर्श मा.वि.	माध्यमिक	९५	१०८	२०३
२१.	३	अकला देवि मा.वि. कमलाबारी	माध्यमिक	८४	९२	१७६
२२.	३	सूर्योदय आ.वि., इटपानीछाप	आधारभूत	१९	२१	४०
२३.	३	रेवती आ.वि. भर्लागदी	आधारभूत	११	१०	२१
२४.	३	बराह आ.वि. बसन्त	आधारभूत	१०	१७	२७
२५.	३	महाकाली आ.वि. आमकोट	आधारभूत	२०	२५	४५
२६.	३	खड्ग देवी आ.वि. ग्याल्यांटा	आधारभूत	१०	१०	२०

क्र.स	वडा न.	बिद्यालय तथा क्याम्पसको नाम ठेगाना	तह	बिद्यार्थी संख्या		
				छात्र	छात्रा	जम्मा
२७.	४	कालिदेवि मा.वि., आरुवास	माध्यमिक	१४७	१७१	३१८
२८.	४	जलदेवि आ.वि. खर्क	आधारभूत	२९	४०	६९
२९.	४	श्रीमालिका आ.वि.भेडावारी	आधारभूत	४०	५०	९०
३०.	४	श्रीजलेश्वरी मा.वि. सलांगटार	माध्यमिक	१४३	१४३	२८६
३१.	४	चक्रमहाकाली आ.वि, गौथले	आधारभूत	१८	१८	३६
३२.	५	अन्नपूर्ण आ.वि	आधारभूत	३२	२९	६१
३३.	५	मनकामना आ.वि, काम्रांग	आधारभूत	४८	४३	९१
३४.	५	बागबच्छाला मा.वि, चेगवांग	माध्यमिक	२६५	२६५	५३०
३५.	५	बागभैरुड आ.वि., चेपे	आधारभूत	९	५	१४
३६.	६	समिटार आ.वि.,	आधारभूत	१६	१७	३३
३७.	६	सुन्दरी आ.वि.,	आधारभूत	१०९	११७	२२६
३८.	६	कालिका आ.वि.,	आधारभूत	३०	२४	५४
३९.	६	कम्पुर आ.वि.	आधारभूत	५५	६३	११८
४०.	६	गोल्मरानी आ.वि.,	आधारभूत	२०	१३	३३
४१.	७	पञ्चकन्या आ.वि, भैसे पोखरी	आधारभूत	१०	१०	२०
४२.	७	जाल्पादेवि आ.वि, भात डांडा	आधारभूत	८५	८२	१६७
४३.	७	कालिका आ.वि, अमिली छाप	आधारभूत	२०	२०	४०
४४.	७	भुमेश्वर आ.वि, शेरा बेशी	आधारभूत	१०	१	११
४५.	७	कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गांड	आधारभूत	२७	२३	५०
४६.	७	श्री महाकाली मा.वि.	माध्यमिक	०	०	०
४७.	७	सत्यवती मा.वि.,आदमटार	माध्यमिक	४०५	४७९	८८४
४८.	७	कालिका आ.वि, चामडाडा	आधारभूत	२२	२३	४५
		जम्मा		२८५३	३१६०	६०१३
निजि बिद्यालयहरु:						
१	१	आयाम इंगलिस बोर्डिंग स्कूल	आधारभूत	५६	४३	९९
२	२	नलांग मोडेल एकेडमि	माध्यमिक	२०४	११५	३१९

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण ,२०७४

४.१.२ तहगत रुपमाबिद्यार्थीको विवरण

यस गाउँपालीका क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालयमा तहगत रुपमा आधारभूत तहमा १९५३ छात्र र १९४६ छात्रा सहित जम्मा ३८९९ जना बिद्यार्थीहरु रहेका छन् । त्यसैगरी माध्यमिक तहमा ५२४ छात्र र ५७१ छात्रा गरेर जम्मा १०९५ जना रहेको पाइन्छ ।तहगत रुपमा बिद्यार्थीहरुको विवरण तहगत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४३ : तहगत रुपमा बिद्यार्थीको विवरण

क्र.स	वडा न.	बिद्यालय तथा क्याम्पसको नाम ठेगाना	तह	आधारभूत			माध्यमिक		
				छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१.	१	जलेश्वरी आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	१९	१५	३४			
२.	१	बलदेवी आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	३१	३६	६७			
३.	१	सय पत्री आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	६	४	१०			
४.	१	बलदेवी आ.वि.	आधारभूत	८	१०	१८			
५.	१	अमृत आ.वि. अर्चले	आधारभूत						
६.	१	नागेश्वरी आ.वि. बुंगचुंग	आधारभूत						
७.	१	मिन्दुका मा.वि. बैरेनी	माध्यमिक						
८.	१	नलाड मा.वि.	माध्यमिक				१०९	११७	२२६
९.	२	नयादेवी आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत	२६	३३	५९			

क्र.स	वडा न.	बिद्यालय तथा क्याम्पसको नाम ठेगाना	तह	आधारभूत			माध्यमिक		
				छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१०.	२	नलाड पात्ले मा.वि.	माध्यमिक	१३३	१४२	२७५	५०	३६	८६
११.	२	कालिका देवि आ.वि.	आधारभूत	२३	२५	४८			
१२.	२	सिद्धेश्वर मा.वि. ठाटी भञ्ज्यांग	माध्यमिक						
१३.	२	जनजागरण आ.वि., कुवाँपानी	आधारभूत						
१४.	२	जनजागृति आ.वि., आपछाप	आधारभूत						
१५.	२	शान्ती आ.वि.	आधारभूत						
१६.	२	चतुरा देवी आ.वि. आधारभूत	आधारभूत						
१७.	२	नलाड आ.वि., सुन्दरपानी	आधारभूत						
१८.	२	सरस्वती आ.वि., बिसतारी	आधारभूत	१२	७	१९			
१९.	३	श्री पञ्चमुखी मा.वि., मैदान	माध्यमिक	८८	९५	१८३	१६	१५	३१
२०.	३	अमर आदर्श मा.वि	माध्यमिक	८३	८०	१६३	२५	१५	४०
२१.	३	अकला देवि मा.वि.	माध्यमिक	६५	६५	१३०	२७	१९	४६
२२.	३	सूर्योदय आ.वि., इटपानीछाप	आधारभूत						
२३.	३	रेवती आ.वि. भर्लागदी	आधारभूत						
२४.	३	बराह आ.वि. बसन्त	आधारभूत						
२५.	३	महाकाली आ.वि. आमकोट	आधारभूत						
२६.	३	खड्ग देवी आ.वि. ग्याल्यांठार	आधारभूत						
२७.	४	कालिदेवि मा.वि., आरुवास	माध्यमिक	११२	१०२	२१४	५९	४५	१०४
२८.	४	जलदेवि आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	४०	२९	६९			
२९.	४	श्रीमालका आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	५०	४०	९०			
३०.	४	श्रीजलेश्वरी मा.वि. सिद्धलेक	माध्यमिक	९८	९१	१८९	२७	३३	६०
३१.	४	चक्रमहाकाली आ.वि	आधारभूत	१८	१८				
३२.	५	अन्नपुर्ण आ.वि	आधारभूत	३८	३७	७५			
३३.	५	मनकामना आ.वि	आधारभूत	४८	४३	९१			
३४.	५	बागबच्छाला मा.वि	माध्यमिक	२०२	२०४	४०६			
३५.	५	बागभैरुड आ.वि.	आधारभूत	५	९	१४			
३६.	६	समिठार आ.वि., सिद्धलेक	आधारभूत	१७	१६	३३			
३७.	६	सुन्दरी आ.वि., सिद्धलेक	आधारभूत	११७	१०९	२२६			
३८.	६	कालिका आ.वि., सिद्धलेक	आधारभूत	२४	३०	५४			
३९.	६	कम्पुर आ.वि., सिद्धलेक	आधारभूत	५५	६३	११८			
४०.	६	गोल्मारानी आ.वि., सिद्धलेक	आधारभूत	२०	१३	३३			
४१.	७	पञ्चकन्या आ.वि, भैसे पोखरी	आधारभूत	१०	१०	२०			
४२.	७	जाल्पादेवि आ.वि, भात डांडा	आधारभूत	८२	८५	१६७			
४३.	७	कालिका आ.वि, अमिली छाप	आधारभूत	२०	२०	४०			
४४.	७	भुमेश्वर आ.वि, शेरा वेशी	आधारभूत	१	१०	११			
४५.	७	कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गांउ	आधारभूत	२३	२७	५०			
४६.	७	श्री महाकाली मा.वि.	माध्यमिक	०	०	०			
४७.	७	सत्यवती मा.वि., आदमटार	माध्यमिक	१९४	१८८	३८२	२११	२११	५०२
४८.	७	कालिका आ.वि, चामडाडा	आधारभूत	२३	२२	४५			
		जम्मा		१९५३	१९४६	३८६३	५२४	५७१	१०९५

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.१.३ कक्षा छोड्ने विद्यार्थी संख्या (गत शैक्षिक सत्र)

गाउँपालीकाकासामुदायिक विद्यालयमा विभिन्न तहमा शैक्षिक सत्र २०७४ मा कक्षा छोड्ने विद्यार्थीहरूको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४४ : तहगत रूपमा कक्षा छोड्ने विद्यार्थी भर्ना सम्बन्धी विवरण

क्र.स	वडा न.	बिद्यालय तथा क्याम्पसको नाम ठेगाना	तह	आधारभूत			माध्यमिक			जम्मा		
				छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१.	१	जलेश्वरी आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	०	०	०	०	०	०			
२.	१	बलदेवी आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	०	०	०	०	०	०			
३.	१	सय पत्री आ.वि. सिद्धलेक	आधारभूत	०	०	०	०	०	०			
४.	१	बलदेवी आ.वि.	आधारभूत	०	०	०	०	०	०			
५.	१	अमृत आ.वि. अर्चले	आधारभूत									
६.	१	नागेश्वरी आ.वि. बुंगचुंग	आधारभूत									
७.	१	मिन्दुका मा.वि. वैरेनी	माध्यमिक									
८.	१	नलाड मा.वि.	माध्यमिक	०	०	०	०	०	०			
९.	२	नयादेवी आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत	१	१	२	२	०	२	१	१	१
१०.	२	नलाड पात्ले मा.वि.	माध्यमिक	७	८	१५				१०	७	१७
११.	२	कालिका देवि आ.वि.	आधारभूत	१	१	२				१	१	१
१२.	२	सिद्धेश्वर मा.वि. ठाटी भञ्ज्यांग	माध्यमिक									
१३.	२	जनजागरण आ.वि., कुवाँपानी	आधारभूत									
१४.	२	जनजागृति आ.वि., आपछाप	आधारभूत									
१५.	२	शान्ती आ.वि.	आधारभूत									
१६.	२	चतुरा देवी आ.वि. आधारभूत	आधारभूत									
१७.	२	नलाड आ.वि.,सुन्दरपानी	आधारभूत	११	११	२२				११	११	२२
१८.	२	सरस्वती आ.वि.,बिसतारी	आधारभूत	१	२	३	२	०	२	२	२	३
१९.	३	श्री पञ्चमुखी मा.वि.,मैदान	माध्यमिक	१३	९	२२	२	२	४	१५	११	२६
२०.	३	अमर आदर्श मा.वि	माध्यमिक	५	६	११	१	१	२	६	७	१३
२१.	३	अकला देवि मा.वि.	माध्यमिक	७	९	१६	३	२	५	१०	११	२१
२२.	३	सूर्योदय आ.वि., इंटपानीछाप	आधारभूत									
२३.	३	रेवती आ.वि. भर्लागदी	आधारभूत									
२४.	३	बराह आ.वि. बसन्त	आधारभूत									
२५.	३	महाकाली आ.वि. आमकोट	आधारभूत									
२६.	३	खड्ग देवी आ.वि. ग्याल्यांटा	आधारभूत									
२७.	४	कालिदेवि मा.वि., आरुवास	माध्यमिक	४	१२	१६	५	३	८			
२८.	४	जलदेवि आ.वि.सिद्धलेक	आधारभूत	०	१	१						

क्र.स	वडा न.	बिद्यालय तथा क्याम्पसको नाम ठेगाना	तह	आधारभूत			माध्यमिक			जम्मा		
				छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
२९.	४	श्रीमालका आ.वि.सिद्धलेक	आधारभूत									
३०.	४	श्रीजलेश्वरी मा.वि.सिद्धलेक	माध्यमिक									
३१.	४	चक्रमहाकाली आ.वि	आधारभूत									
३२.	५	अन्नपुर्ण आ.वि	आधारभूत									
३३.	५	मनकामना आ.वि	आधारभूत									
३४.	५	बागवच्छाला मा.वि	माध्यमिक	१५	१६	३१	४	३	७	१९	१९	३८
३५.	५	बागभैरुड आ.वि.	आधारभूत	१	२	३				१	२	३
३६.	६	समिटा आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत	१	०	१				१	०	१
३७.	६	सुन्दरी आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत									
३८.	६	कालिका आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत									
३९.	६	कम्पुर आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत									
४०.	६	गोल्मरानी आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूत									
४१.	७	पञ्चकन्या आ.वि, भैसे पोखरी	आधारभूत									
४२.	७	जाल्यादेवि आ.वि, भात डांडा	आधारभूत	५							५	५
४३.	७	कालिका आ.वि, अमिली छाप	आधारभूत									
४४.	७	भुमेश्वर आ.वि, शेरा बेशी	आधारभूत									
४५.	७	कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गाँउ	आधारभूत									
४६.	७	श्री महाकाली मा.वि.	माध्यमिक									
४७.	७	सत्यवती मा.वि.,आदमटार	माध्यमिक	२	३	५	१	३	४	३	६	९
४८.	७	कालिका आ.वि, चामडाडा	आधारभूत									
		जम्मा		७९	८७	१५६	१९	१५	३२	८५	९०	१७२

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण , २०७४

४.१.४ तहगत रुपमा छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको विवरण

गाउँपालीकाकासामुदायिक विद्यालयमा विभिन्न तहमा शैक्षिक शत्र २०७४ मा भर्ना भई अध्ययनरत र छात्रवृत्ति पाउनेदलित,जनजाति,सिमान्तकृत तथा बालिका विद्यार्थीहरूको विवरण तालिका नं.४५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४५ : तहगत रुजमा छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको विवरण

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्तिको किसिम	आधारभूततह		मा.वितह		जम्मा		
			छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	जम्मा
नयादेवी आ.वि.,सिद्धलेक	आधारभूततह	दलित	६	८			६	८	१४
		छात्रा	८				८		८
		अपाङ्ग							

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्तिको किसिम	आधारभूततह		मा.वितह		जम्मा		
			छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	जम्मा
		विपन्न							
		जेहन्दर							
नलाड पात्ले मा.वि.	आधारभूततह	दलित	३७	३५	१४	१०	५१	४५	९६
		छात्रा	१२४						
		अपाङ्ग	१	१			१२४		१२४
		विपन्न					१	१	२
		जेहन्दर			३	३	३	३	६
कालिका देवि आ.वि.	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा							
		अपाङ्ग	१	१			१	१	२
		विपन्न							
		जेहन्दर	३	५			३	५	८
नलाड आ.वि., सुन्दरपानी	मा.वि. तह	दलित	२८	४३			२८	४३	७१
		छात्रा	५९				५९		५९
		अपाङ्ग	३				३		३
		विपन्न	१				१		१
		जेहन्दर	९				९		९
सिद्धेश्वर मा.वि.	मा.वि. तह	दलित	२८	१५	४	३	३२	१८	५०
		छात्रा	६५	०	४९	०	११४	०	११४
		अपाङ्ग	३	२	०	०	३	२	५
		विपन्न	९	६	०	०	९	६	१५
		जेहन्दर	०	०	०	२१	०	२१	२१
जनजागरण प्रा.वि.	आधारभूत तह	दलित							
		छात्रा							
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
सरस्वती आ.वि., विसतारी	आधारभूततह	दलित	३	३			३	३	६
		छात्रा	९					९	९
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
		जम्मा	३९७	११९	७०	३७	४५८	१६५	६२३
अमर आदर्श मा.वि.	मा.वि. तह	दलित	१	२	१	१	२	३	५
		छात्रा	७२				२३		९५
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर	२	२	२	२	४	४	८
अकला देवि मा.वि.	मा.वि. तह	दलित	१०	१२	४	४	१४	१६	३०
		छात्रा	३०				३०		३०
		अपाङ्ग							

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्तिको किसिम	आधारभूततह		मा.वितह		जम्मा		
			छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	जम्मा
		विपन्न							
		जेहन्दर	०	०	१९	८	१९	८	२७
श्री पञ्चमुखी मा.वि.,मैदान	मा.वि. तह	दलित	३८	५२	७	५	४५	५७	१०२
		छात्रा	८९	०	०		८९		८९
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर	२४२		३३				
		जम्मा	३६९	६८	४०	२०	२२६	८८	१९१
कालिदेवि मा.वि., आरुवास	मा.वितह	दलित	४१	२६	८	४	४९	३०	७९
		छात्रा	६७				६७		६७
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर			६	३	६		
जलदेवि आ.वि.सिध्दलेक	आधारभूततह	दलित	८	७			८	७	१५
		छात्रा	३२				३२		३२
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर				४			
श्रीमालिका आ.वि.सिध्दलेक	आधारभूततह	दलित	४	७			४	७	११
		छात्रा	५०				५०		५०
		अपाङ्ग	१	१			१	१	२
		विपन्न	३०	१८			३०	१८	४८
		जेहन्दर							
श्रीजलेश्वरी मा.वि.सिध्दलेक	मा.वितह	दलित		३				३	३
		छात्रा	१४३				१४३		१४३
		अपाङ्ग							
		विपन्न	१७	१७		५	१७	२२	३९
		जेहन्दर							
चक्रमहाकाली आ.वि	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	१८				१८		१८
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
		जम्मा	४११	७९	१४	१६	४२५	८८	५०७
अन्नपूर्ण आ.वि	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा							
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
मनकामना आ.वि	आधारभूततह	दलित	१५	१४					
		छात्रा	३०						

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्तिको किसिम	आधारभूततह		मा.वितह		जम्मा		
			छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	जम्मा
		अपाङ्ग							
		विपन्न	०	१					
		जेहन्दर	२३						
बागबच्छाला मा.वि	माध्यमिक	दलित	१३	१५	३	३	१६	१८	३४
		छात्रा	१७७						
		अपाङ्ग	१	१			१	१	२
		विपन्न			४	४	४	४	८
		जेहन्दर							
बागभैरुड आ.वि.	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	५						
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
जम्मा	२६४	३१	७	७	२१	२३	४४		
समिटार आ.वि.,सिधदलेक	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	११				११		११
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
सुन्दरी आ.वि.	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	४४				४४		४४
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
कालिका आ.वि.,सिधदलेक	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	१२				१२		१२
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
कम्पुर आ.वि.,सिधदलेक	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	५१				५१		५१
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
गोल्मरानी आ.वि.,सिधदलेक	आधारभूततह	दलित							
		छात्रा	१३				१३		१३
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
जम्मा	१३१				१३१		१३१		
पञ्चकन्या आ.वि,	आधारभूततह	दलित							

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्तिको किसिम	आधारभूततह		मा.वितह		जम्मा		
			छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	जम्मा
भैसे पोखरी		छात्रा							
		अपाङ्ग	०	१				१	१
		विपन्न	०	१				१	१
		जेहन्दर	१				१		१
जाल्पादेवि आ.वि, भात डाडा	आधारभूततह	दलित	३७	३६			३७	३६	७३
		छात्रा							
		अपाङ्ग	०	१				१	१
		विपन्न							
		जेहन्दर	५	५			५	५	१०
कालिका आ.वि, अमिली छाप	आधारभूततह	दलित	४	३			४	३	७
		छात्रा							
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
भुमेश्वर आ.वि, शेरा वेशी	आधारभूततह	दलित	१	५			१	५	६
		छात्रा							
		अपाङ्ग							
		विपन्न	१				१		१
		जेहन्दर	१				१		१
कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गाँउ	आधारभूततह	दलित	१२	१८			१२	१८	३०
		छात्रा	१८				१८		१८
		अपाङ्ग							
		विपन्न	२	१			२	१	३
		जेहन्दर	१	२			१	२	३
कालिका आ.वि.चामडाडा	आधारभूततह	दलित	७	२			७	२	९
		छात्रा	८				८		८
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
सत्यवती मा.वि. ,आदमटार	माध्यमिक	दलित	३६	२८	३१	१८	६७	४६	११३
		छात्रा	१३९				१३९		१३९
		अपाङ्ग	१	०	१	०	२		२
		विपन्न							
		जेहन्दर			२४	२६	२४	२६	५०
महाकाली मा.वि	माध्यमिक	दलित							
		छात्रा							
		अपाङ्ग							
		विपन्न							
		जेहन्दर							
		जम्मा	३५३३	६९७	३४४	२०४	२८५२	८७५	३६६४

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण

४.१.५ विद्यालय शान्तिक्षेत्र, विद्यालय सुधार योजना र बालक्लब सम्बन्धीविवरण

यस गाउँपालीकामा रहेका विभिन्न विद्यालयको विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, योजना अद्यावधिक, बालक्लब गठन तथा बालमैत्री शिक्षण विधि भएको नभएको विवरणलाई देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका नं. ४६: विद्यालय शान्तिक्षेत्र, विद्यालय सुधार योजना र बालक्लब सम्बन्धीविवरण

वडा नं.	क्र.सं	विद्यालयको नाम	विद्यालय शान्तिक्षेत्र कार्यान्वयन		विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक		बालक्लब गठन		बालमैत्री शिक्षण विधि	
			भएको मिति	नभएको	भएको	नभएको	भएको मिति	नभएको	भएको	नभएको
१	१	जलेश्वरी आ.वि.	२०५१		भएको		२०६७		भएको	
	२	बलदेवि आ.वि.	२०४६		भएको		२०५४			
	३	सय पत्री आ.वि.	२०६४		भएको					नभएको
	४	बलदेवि आ.वि.	२०४६		भएको					नभएको
	५	अमृत आ.वि. अर्चले	२०४६		भएको					नभएको
	६	नागेश्वरी आ.वि. बृंगचुंग	२०४६		भएको					नभएको
	७	मिन्दुका मा.वि. बैरेनी	२०४६		भएको					नभएको
	८	नलाड मा.वि.	२०२७		भएको		२०५४			नभएको
२	१	नयादेवी आ.वि., सिध्दलेक		नभएको	भएको		२९-०५-७४			
	२	नलाड पात्ले मा.वि.			भएको		०१-०२-७४			
	३	कालिका देवि आ.वि.			भएको					नभएको
	४	सिद्धेश्वर मा.वि. ठाटी भञ्ज्यांग			भएको					नभएको
	५	जनजागरण आ.वि., कुवाँपानी			भएको					नभएको
	६	जनजागृति आ.वि., आपछाप			भएको					नभएको
	७	शान्ती आ.वि.			भएको					नभएको
	८	चतुरा देवी आ.वि. आधारभुत			भएको					नभएको
	९	नलाड आ.वि., सुन्दरपानी			भएको		०१-०२-७४			नभएको
	१०	सरस्वती आ.वि. बिसतारी			भएको		०१-०२-७४			नभएको
३	१	श्री पञ्चमुखी मा.वि., मैदान	भएको		२०६८		भएको		भएको	

वडा नं.	क्र.सं	विद्यालयको नाम	विद्यालय शान्तिक्षेत्र कार्यान्वयन		विद्यालय सुधार योजनाअद्यावधिक		बालक्लब गठन		बालमैत्री शिक्षण विधि	
			भएको मिति	नभएको	भएको	नभएको	भएको मिति	नभएको	भएको	नभएको
	२	अमर आदर्श मा.वि	भएको		०५-०२-७४		भएको		भएको	
	३	अकला देवि मा.वि.	भएको		०६-०२-७४		भएको		भएको	
४	१	कालिदेवि मा.वि., आरुवास			भएको		२०-०१-७३		भएको	
	२	जलदेवि आ.वि.सिद्धलेक			भएको		२०-०२-७३		भएको	
	३	श्रीमालिका आ.वि.सिद्धलेक	१०-०१-७२		भएको		१७-०१-५९		भएको	
	४	श्रीजलेश्वरी मा.वि.सिद्धलेक	२०-०१-७०		भएको		०२-०३-७४		भएको	
	५	चकमहाकाली आ.वि			भएको		१७-०१-६९		भएको	
५	१	अन्नपुर्ण आ.वि			भएको		१७-०१-६९		भएको	
	२	मनकामना आ.वि			भएको		१७-०१-६९		भएको	
	३	बागवच्छाला मा.वि			भएको		२०६४		भएको	
	४	बागभैरुड आ.वि.			भएको			नभएको	भएको	
६	१	सविटार आ. वि			भएको				भएको	
	२	सुन्दरी आ.वि.			भएको				भएको	
	३	कालिका आ.वि.			भएको				भएको	
	४	कम्पुर आ.वि			भएको				भएको	
	५	गोल्मारानी आ.वि			भएको				भएको	
७	१	पञ्चकन्या आ.वि, भैसे पोखरी			भएको		२०६५		भएको	
	२	जाल्पादेवि आ.वि, भात डांडा			भएको		२०७२		भएको	

वडा नं.	क्र.सं	विद्यालयको नाम	विद्यालय शान्तिक्षेत्र कार्यान्वयन		विद्यालय सुधार योजनाअद्यावधिक		बालक्लब गठन		बालमैत्री शिक्षण विधि		
			भएको मिति	नभएको	भएको	नभएको	भएको मिति	नभएको	भएको	नभएको	
	३	कालिका आ.वि, अमिली छाप								भएको	
	४	भुमेश्वर आ.वि, शेरा बेशी			भएको		२०७२			भएको	
	५	कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गांड			भएको		२०७२			भएको	
	६	श्रीमहाकाली मा.वि.			भएको		१४-०२-७३			भएको	
	७	सत्यवती मा.वि., आदमटार	भएको		भएको		२०७२			भएको	
	८	कालिका आ.वि, चामडाडा			भएको		२०६५			भएको	

स्रोत : स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण , २०७४

४.१.६ शिक्षक नियुक्तिको आधारमा शिक्षक सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालीकामा रहेका विद्यालयहरुमा रहेका शिक्षकहरुमा स्थायी शिक्षकहरु १७ शिक्षिका ७० सहित ८७ जना अस्थायी शिक्षकमा ११ शिक्षिका र १९ शिक्षक गरेर ३० जना, राहतमा ६६ जना र निजी श्रोतमा ७४ जना गरी जम्मा १०२ जना शिक्षिका र १५६ जना शिक्षक गरेर जम्मा २५८ जना रहेका छन् । जसको विद्यालयगत रुपमा विवरण देहाय बमोजिम रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. ४७: शिक्षक नियुक्तिको आधारमा शिक्षक सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी			अस्थायी			राहतअनुदानशिक्षक			निजीश्रोत			जम्मा		
		शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा
१	जलेश्वरी आ.वि.	०	०	०	०	१	१	०	०	०	३	०	३	३	१	४
	बलदेवि आ.वि.	०	१	१	०	१	१	१	०	१	१	०	१	२	२	४
	सय पत्री आ.वि.	३	०	३	०	०	०	१	०	१	१	०	०	५	०	५
	बलदेवि आ.वि.	२	०	२	०	०	०	१	०	१	१	०	१	४	०	४
	नलाड मा.वि.	१	६	७	०	१	१	०	०	०	१	३	४	२	१०	१२
	जम्मा	६	७	१३	०	३	३	३	०	३	७	३	९	१६	१३	२९
२	नयादेवी आ.वि., सिध्दलेक	०	०	०	१	०	१	०	१	१	१	०	१	२	१	३
	नलाड पात्ले मा.वि.	१	३	४	०	१	१	१	४	५	१	२	३	३	१०	१३
	कालिका देवि आ.वि.	१	३	४	०	१	१	१	४	५	१	२	३	३	१०	१३
	नलाड आ.वि., सुन्दरपानी	०	४	४	०	०	०	१	१	२	१	१	२	२	६	८
	सरस्वती आ.वि., विसतारी	०	०	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०		१	१

वडा नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी			अस्थायी			राहतअनुदानशिक्षक			निजीश्रोत			जम्मा		
		शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा
	जम्मा	१	७	८	१	१	२	२	७	९	३	३	६	७	१८	२५
३	श्री पञ्चमुखी मा.वि., मैदान	०	२	२	०	१	१	१	०	१	५	३	८	६	६	१२
	अमर आदर्श मा.वि.	०	०	०	०	२	२	२	४	६	२	४	६	४	१०	१४
	अकला देवि मा.वि.	०	४	४	०	१	१	२	३	५	०	१	१	२	९	११
	जम्मा	०	६	६	०	४	४	५	७	१२	७	८	१५	१२	२५	३७
४	कालिदेवि मा.वि., आरुबास	०	७	७	१	१	२	१	१	२	२	१	३			
	जलदेवि आ.वि. सिद्धलेक	०	०	०	१	०	१	१	१	२	२	०	२			
	श्रीमालिका आ.वि. सिद्धलेक	०	२	२	०	०	०	२	०	२	२	१	३			
	श्रीजलेश्वरी मा.वि. सिद्धलेक	१	३	४	०	१	१	०	२	२	४	२	६			
	चक्रमहाकाली आ.वि.	१	०	१	०	१	१	१	०	१	१	०	१			
	जम्मा	२	१२	१४	२	३	५	५	४	९	११	४	१५	०	०	०
५	अन्नपूर्ण आ.वि.															
	मनकामना आ.वि.	०	१			०	१	१	१	२	१	०	१	२	३	५
	वागवच्छाला मा.वि.	०	२	२	०	३	३	१	४	५	४	२	६	५	११	१६
	वागभैरुड आ.वि.	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
	जम्मा	०	४	३	०	३	४	२	५	७	५	२	७	७	१५	२२
६	सबितार आ. वि.	१	१	२							१		१			
	सुन्दरी आ.वि.		४	४		२	२	२	२	४	२		२			
	कालिका आ.वि.	१	२	३	१		१				१		१			
	कम्पुर आ.वि.		२	२	३	१	४									
	गोल्मारानी आ.वि.							२		२	२		२			
	जम्मा	२	९	११	४	३	७	४	२	६	६	०	६	०	०	०
७	पञ्चकन्या आ.वि, भैसे पोखरी	०	०	०	१	०	१	१	१	२	०	०	०	३	१	४
	जाल्पादेवि आ.वि, भात	१	२	३	१	०	१	१	२	३			६	४	१०	

वडा नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी			अस्थायी			राहतअनुदानशिक्षक			निजीश्रोत			जम्मा		
		शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा
	डांडा															
	कालिका आ.वि, अमिली छाप	१	२	३	०	०	०	०						१	२	३
	भुमेश्वर आ.वि, शेरा वेशी	१	१	२										१	१	२
	कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गांउ	२	०	२	१	०	१							३	०	३
	श्री महाकाली मा.वि.															
	सत्यवती मा.वि., आदमटार	०	१२	१२	०	१	१	१	३	४	५	५	१०	६	२१	२९
	कालिका आ.वि, चामडाडा	०	१	१	०	०	०	१	१	२	०	०	०	१	२	३
	जम्मा	५	१८	२३	३	१	४	४	७	११	५	५	१०	२३	३१	५४
	कुल जम्मा	१७	७०	८६	११	१९	३०	२७	३९	६६	४७	२८	७४	१०२	१५६	२५८

(स्रोत:संस्थागत सर्वेक्षण, ०७४)

४.१.७ विद्यालयमा उपलब्ध भौतिक सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूको भवनको को अवस्था, कक्षा कोठा संख्या तथा अवस्थालाई हेर्दा पक्की भवन ४९ वटा कच्ची भवन ४३ तथा कोठा संख्या पक्की १७३ र कच्ची ११८ वटा रहेको छ भने करिव विद्यालयमा शौचालय रहेको छ । यसको साथै पुस्तकालय १७ वटा, कम्प्युटर ल्याब १७ वटा रहेको पाइन्छ । यसको साथै सबै विद्यालयको विभिन्न सेवा सुविधा तथा अवस्था तालिका ४८ बमोजिम रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. ४८: विद्यालयमा उपलब्ध भौतिक सुविधा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	क्र.सं.	विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	प्रयोगशाला समेत	कम्प्युटर	कम्पाउण्ड बालको किसिम (तारवार, कबड्डी, पक्कीपखालि)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)	शौचालय (छ/छैन)	
			पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							छ/छैन	(छ/छैन)
१	१	जलेश्वरी आ.वि.	१	३	२	३		१००				छैन	छ	छ
	२	बलदेवि आ.वि.	१	१	२	२		५०				छैन	छ	छ
	३	सय पत्री आ.वि.	१					१००				छ	छ	छ
	४	बलदेवि आ.वि.		२		२		५०				छ	छ	छ
	५	अमृत आ.वि. अर्चले												

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र			खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	प्रयोगशाला	कम्प्युटर समेत	कम्पाउण्ड बालको किरिम (तारवार, कञ्चि, पक्कीपखाल)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)	शौचालय		
		कञ्ची	पक्की	कञ्ची	पक्की	पुस्तक	अध्ययन	केन्द्र						छात्रा	(छ/छैन)	
																पक्की
१	नागेश्वरी आ.वि. बुंगचुंग															
	मिन्दुका मा.वि. बैरेनी															
	नलाड मा.वि.															
	जम्मा	३	६	४	७	०	०	३००								
२	नयादेवी आ.वि.,सिद्धलेक	०	३	०	७	०	०	७५					छ	छ	छ	
	नलाड पात्ले मा.वि.	०	५	०	१७	१	१	८०					छैन	छ	छ	
	कालिका देवि आ.वि.															
	नलाड आ.वि.,सुन्दरपानी	०	५	०	१२	१	१	१५	तारवार				छैन	छ	छैन	
	कालिका देवि आ.वि. फाले															
	सिद्धेश्वर मा.वि. ठाटी भञ्ज्यांग															
	जनजागरण आ.वि., कुवाँपानी															
	जनजागृति आ.वि., आपछाप															
	शान्ती आ.वि.															
	चतुरा देवी आ.वि. आधारभुत															
	सरस्वती आ.वि.,विसतारी	०	२	०	७									छैन	छ	छैन
जम्मा	०	१५	०	४३	२	२	१७०									
३	श्री पञ्चमुखी मा.वि.,मैदान				१०	१	१	१४४					छ	छ	छ	
	अमर आदर्श मा.वि.	२	०	८	६	०	१	११००					छ	छ	छ	
	अकला देवि मा.वि.	३	०	१३	०	१	१	२८८					छ	छ	छ	
	सूर्योदय आ.वि., इंटपानीछाप															
	रेवती आ.वि. भर्लागदी															
	बराह आ.वि. बसन्त															
	महाकाली आ.वि. आमकोट															
	खड्ग देवी आ.वि. ग्याल्यांटार															
जम्मा	५	०	२१	१६	२	३	१५३२									

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड बालको किसिम (तारबार, कच्चा, पक्कीपखाल)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)	शौचालय	
		कच्ची	पक्की	कच्ची	पक्की						छात्रा	(छ/छैन)
४	१ कालिदेवि मा.वि., आरुवास	२	१	१२	२	१	६	४०००	तारबार	छ	छ	छ
	२ जलदेवि आ.वि.सिद्धलेक	०	१	०	४	१	१			छैन	छ	छ
	३ श्रीमालिका आ.वि.सिद्धलेक	२	१	६	२	१	०	१००		छ	छ	छ
	४ श्रीजलेश्वरी मा.वि.सिद्धलेक	४	१	७	१०	१	१	३२४	तारबार	छैन	छ	छ
	५ चक्रमहाकाली आ.वि	१	२	२	५	१	०	६००		छ	छ	छ
	जम्मा	९	६	२७	२३	५	८	५०२४				
५	१ अन्नपूर्ण आ.वि	१	१	४	३	१				छ	छ	छ
	२ मनकामना आ.वि	२	०	५	०	०	०	४५०		छैन	छ	छ
	३ बागवच्छाला मा.वि	२	१	१०	५			२०००		छ	छ	छ
	४ बागभैरुड आ.वि.	१	०	२	०	०	०	५०००		छ	छ	छ
	जम्मा	६	२	२९	८	१	०	७४५०				
६	१ सविटार आ. वि	२		६						छैन	छैन	छैन
	२ सुन्दरी आ.वि.	४		१२		१				छ	छ	छ
	३ कालिका आ.वि.	२		५						छ	छैन	छैन
	४ कम्पुर आ.वि	१	२	२	२	१			तारबार	छैन	छैन	छैन
	५ गोल्मरानी आ.वि	२		६						छैन	छ	छ
	जम्मा	११	२	३१	२	२	०	०				
७	१ पञ्चकन्या आ.वि, भैसे पोखरी	२	०	५	०	०	०			छैन	छ	छ
	२ जाल्पादेवि आ.वि, भात डांडा	१	०	१०	०	०	०			छ	छ	छ
	३ कालिका आ.वि, अमिली छाप्र	२	०	६	०	१	०			छ	छ	छ
	४ भुमेश्वर आ.वि, शेरा बेशी	१	०	२	०	०	०			छ	छ	छ
	५ कुन्डेश्वरी आ.वि, ठाडा गांड	१	०	३	०	०	०					
	६ श्री महाकाली मा.वि.											
	७ सत्यवती मा.वि.,आदमटार	३	६	२७	७	२	२		तारबार	छ	छ	छ

वडा नं.	क्र.सं.	विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड बालको किरिम(तारवार, कब्रि, पक्कीपखाल)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)	शैचालय	
			कच्ची	पक्की	कच्ची	पक्की						छात्रा (छ/छैन)	छात्र (छ/छैन)
	८	कालिका आ.वि, चामडाडा	१	२	३	०	०	०			छैन	छ	छ
		जम्मा	११	८	५६	७	३	२	०				
	कुल जम्मा		४९	४३	१७३	११८	१७	१७	१५२७६		१८	२८	२६

(स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४)

४.१.८ साक्षरताको स्थिति

गाउँपालीकाको जनसंख्याको साक्षरताको सन्दर्भमा करिब ८९.३४ प्रतिशत जनसङ्ख्या साक्षर रहेको देखिन्छ, भने १०.६६ प्रतिशत जनसंख्या अक्षर रहनेको विश्लेषणबाट देखिन्छ। साक्षर जनसंख्या मध्ये पुरुषको ४७.६८ प्रतिशत र महिलाको साक्षरता ४१.६६ प्रतिशत रहेको विश्लेषणबाट देखिन्छ। साक्षरता तथा निरक्षरता सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा तालिका नं. ४९ मा दिइएको छ।

तालिका ४९: साक्षरताको स्थिति अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नं.	निरक्षर जनसंख्या			साक्षर जनसंख्या		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	२२८	३४१	५६९	२५३८	२२९१	४८२९
२	१९९	३२०	५१९	२९८२	२६२०	५६०२
३	१५३	२३७	३९०	१८२१	१५१५	३३३६
४	११८	१६६	२८४	१९०५	१७०६	३६११
५	२५८	३३२	५९०	१७४०	१५०९	३२४९
६	१९२	३०१	४९३	१४५९	१२४२	२७०१
७	१९८	३०४	५०२	२५२५	२१९५	४७२०
जम्मा	१३४६	२००१	३३४७	१४९७०	१३०७८	२८०४८
प्रतिशत			१०.६६	४७.६८	४१.६६	८९.३४

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.१.९ शैक्षिक स्तर अनुसार जनसंख्या

गाउँपालीकामा रहेको जनसंख्यालाई तहगत रूपमा हेर्दा आधारभूत तहको शिक्षा हासिल गरेको जनसंख्या कुल जनसंख्याको ४०.७५ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। दोस्रो बढी विद्यार्थी अध्ययनरत तह माध्यमिक तह रहेको छ, जसमा कुल जनसंख्याको २२.८९ प्रतिशत रहेको छ, तेस्रोमा स्नातक तहमा ४.२८ प्रतिशत, चौथोमा स्नातकोत्तर तहमा १.२८ प्रतिशत र विद्यावारिधि गर्ने ०.२१ प्रतिशत जनसंख्या अध्ययनरत रहेको देखिन्छ। ५ वर्षका बालबालिका सामान्यतया बालकक्षामा अध्ययनरत हुने र बालकक्षाको तथ्यांक संकलन नगरिएको हुँदा ५ वर्ष मुनिको

जनसंख्यालाई शैक्षिकस्तर लागु नहुने भनि उल्लेख गरिएको छ । वडागत रुपमा उमेर र शैक्षिकस्तर सम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका ५० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५०: शैक्षिक स्तर अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	आधारभूत तह		माध्यमिक तह		स्नातक तह		स्नातकोत्तर		बिद्यावारिधि (पिएचडि)		प्राविधिक एसएलसि		लागु नहुने (५ वर्ष मुनिका)	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	९५७	११७९	५३५	६४५	१४३	१२५	४९	६६	०	१	०	६	५१४	३९५
२	१२७०	१५५४	५३८	७४८	११७	१२६	४१	६१	३	१६	१	२	५४८	३६३
३	६३९	७९०	३८९	५१२	५७	४२	१३	१५	१	७	०	०	३५५	३५४
४	७०९	८३३	४१२	५५९	११९	११०	२६	३५	५	४	१	२	३१५	१९५
५	६७५	८४३	३८२	५११	४१	३७	४	५	१	१	०	०	३०७	२२८
६	६२८	७९६	२६९	३११	१०८	१०८	१५	१३	२	६	३	१३	१५८	१३९
७	८०५	१०९५	६०२	७६२	११६	९४	२१	३७	९	९	०	२	५३९	३९५
जम्मा	५६८३	७०९०	३१२७	४०४८	७०१	६४२	१६९	२३२	२१	४४	५	२५	२७३६	२०६९
जम्मा	१२७७३		७१७५		१३४३		४०१		६५		३०		४८०५	
%	४०.७५		२२.८९		४.२८		१.२८		०.२१		०.१०		१५.३३	

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.१.१० आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालय पहुँचको स्थिति

गाउँपालीकामा रहेका आधारभूत तथा माध्यमिक तहको विद्यालयको पहुँचलाई १५ मिनेट भन्दा कम, १५-३० मिनेट, ३०-६० मिनेट, ६० मिनेट भन्दा बढी, गरी चार समूहमा विभाजन गरीएको छ जस अनुसार आधारभूत विद्यालय पुग्न २८.५९ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई १५ मिनेट भन्दा कम समय लाग्ने गरेको, ३२.७४ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई १५ देखि ३० मिनेट, २५.३७ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई ३० मिनेटदेखि १ घण्टा र १३.३० प्रतिशत घरघुरीका बालबालिकालाई १ घण्टा भन्दाबढि समय लाग्ने गरेको देखिन्छ । यसैगरी माध्यमिक विद्यालयको हकमा ११.९८ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई १५ मिनेट भन्दा कम, २७.३८ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई १५ देखि ३० मिनेट, ३४.४७ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई ३० मिनेट देखि १ घण्टा र २६.१८ प्रतिशत घरपरिवारका बालबालिकालाई १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने गरेको तथ्यांक विश्लेषणले देखाएको छ । बालबालिकालाई विद्यालय पुग्न लाग्ने समय अनुसार वडागत रुपमा विवरणतालिका नं. ५१ बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ५१: विद्यालय पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरघुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	आधारभूत विद्यालय (कक्षा १ देखि ८ सम्म)				माध्यमिक विद्यालय			
	१५ मिनेट भन्दा कम	१५देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि	१५ मिनेट मन्दा कम	१५देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि
१	२५५	४५९	३१८	५८	१३६	४०४	४२३	१२७
२	३९९	४९९	१९८	६२	२०६	५७५	२७०	१०७
३	१६९	२४१	२०५	११३	९७	२०५	१९९	२२७
४	२५१	२४५	१३२	१४९	१०६	९१	२६५	३१५
५	२६८	२३७	१६५	६७	७७	१७१	१९३	२९६
६	५३	१९२	१८६	२०२	९	१८३	१८३	२५८
७	३८१	१६१	३७२	१७५	११३	७२	६०८	२९६
जम्मा	१७७६	२०३४	१५७६	८२६	७४४	१७०१	२१४१	१६२६
प्रतिशत	२८.५९	३२.७४	२५.३७	१३.३०	११.९८	२७.३८	३४.४७	२६.१८

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.१.११ सीपमूलक तालिम प्राप्त मानव संशाधन

अवधि अनुसार सीपमूलक तालिम लिएका जनसंख्यालाई १ महिनाभन्दा कम , १ देखि ६ महिनासम्म, ६ देखि १२ महिनासम्म र १२ महिनाभन्दा बढी अवधि गरी ४ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । जस अनुसार जम्मा २०२२ जनाले तालिम लिएको पाइन्छ जुन गाउँको कुल जनसंख्याको ६.४९ प्रतिशत हुन आउँछ । १ वर्ष भन्दा बढि समयको सिपमूलक तालिम लिई सिप हासिल गर्ने जनसंख्या जम्मा १७२ जना मात्र रहेको छ, जसमध्ये महिलाको संख्या ५२ र पुरुष १२० जना रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण ५२ नं.को तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५२ : अवधि अनुसार सिपमूलक तालिम लिने मानव संशाधन

वडा नं.	१ महिना भन्दा कम			१ देखि ६ महिना सम्म			६ देखि १२ महिना सम्म			१ वर्ष देखि माथि		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	९१	९१	१८२	८९	१२४	२१३	१५	५४	६९	१५	५४	६९
२	६७	६७	१३४	६४	६२	१२६	१७	३०	४७	१७	३०	४७
३	५४	५४	१०८	१२	३६	४८	०	७	७	०	७	७
४	४८	४८	९६	५०	७०	१२०	३	६	९	३	६	९
५	५०	५०	१००	१७	३८	५५	६	३	९	६	३	९
६	४६	४६	९२	४१	३५	७६	५	७	१२	५	७	१२
७	७८	७८	१५६	८४	८८	१७२	६	१३	१९	६	१३	१९
जम्मा जनसंख्या	४३४	४३४	८६८	३५७	४५३	८१०	५२	१२०	१७२	५२	१२०	१७२

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.१.१२ सचेतनामूलक तालिम प्राप्त मानव संशाधन

अवधि अनुसार सचेतनामूलक तालिम लिएका जनसंख्यालाई ३ दिन सम्म , ३ देखि ७ दिन सम्म, १ देखि ४ हप्तासम्म र ४हप्ता भन्दा बढी अवधि गरी ४ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । जस अनुसार जम्मा ६०७ जनाले तालिम लिएको पाइन्छ जुन कुल जनसंख्याको १.९५ प्रतिशत मात्र हुन आउँछ । चेतनामूलक तालिम प्राप्त गर्ने मध्ये महिलाको संख्या ३२५ र पुरुषको संख्या २८२ रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५३ : अवधि अनुसार सचेतनामूलक तालिम लिने सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	३ दिन सम्म			३ देखि ७ दिन सम्म			१ देखि ४ हप्ता सम्म			४ हप्ता भन्दा बढि		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	६१	६१	१२२	३४	१८	५२	१०	१०	२०	१०	१०	२०
२	१०	१०	२०	१२	६	१८	२	१	३	२	१	३
३	२१	२१	४२	३	६	९	०	३	३	०	३	३
४	२६	२६	५२	५	७	१२	४	२	६	४	२	६
५	७	७	१४	९	३	१२	१	२	३	१	२	३
६	२९	२९	५८	५	२	७	४	१	५	४	१	५
७	३४	३४	६८	२३	१२	३५	२	१	३	२	१	३
जम्मा	१८८	१८८	३७६	९१	५४	१४५	२३	२०	४३	२३	२०	४३

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.२ स्वास्थ्य स्थिति

४.२.१ गाउँपालीका भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु

यस गाउँपालीकामा स्वास्थ्य क्षेत्रमा सेवा पुर्याउनका लागि विभिन्न वडामा स्वास्थ्य चौकीहरु रहेका छन् । तालिका ५४ अनुसार ५ नं. वडा बाहेका अन्य सबै वडाहरुमा स्वास्थ्य संस्थाहरु रहेको देखिन्छ । स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेका छ ।

तालिका नं. ५४: स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.स	स्वास्थ्य संस्था	वडा नं.	स्थान	सरकारी/निजी/सामुदायिक
१.	गहते स्वास्थ्य बिन्दु	१	गहते टार	सरकारी
२.	नलाङ स्वास्थ्य चौकी	२	ठाटि भञ्ज्याङ	सरकारी
३.	सेन्टमेरी स्वास्थ्य केन्द्र	२	पात्ले	सामुदायिक
४.	सलाङ स्वास्थ्य चौकी	३	इटपानी	सरकारी
५.	कालिका प्रशुति सेवा केन्द्र	४	आरुवासडाँडा	सरकारी
६.	कम्पुर स्वास्थ्य चौकी	६	कम्पुर भन्ज्याङ	सरकारी
७.	जालपास्वास्थ्य बिन्दु	७	भालडाँडा	सरकारी

स्रोत : वडागत छलफल, २०७५

४.२.२ नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय

यस गाउँपालीकाका बासिन्दाहरुको स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थानमा पुग्न लाग्ने समयलाई १५ मिनेट भन्दा कम, १५-३० मिनेट, ३० मिनेट देखि १ घण्टा र १ घण्टा भन्दा बढी लाग्ने समयमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी अर्थात ३१.७५ प्रतिशत घरपरिवारका व्यक्तिहरुलाई १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने गरेको देखिन्छ । यसै गरी ३१.७१ प्रतिशत घर परिवारका सदस्यहरुलाई ३० मिनेट देखि १ घण्टा समय लाग्ने देखिन्छ । यसै गरी २५.४८ प्रतिशत घरपरिवारका सदस्यहरुलाई १५ देखि ३० मिनेट समय लाग्ने र सबै भन्दा कम अर्थात ११.०६ प्रतिशत घरपरिवारका सदस्यहरु लाई मात्र १५मिनेटभन्दाकम समय लाग्ने देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत रुपमा विस्तृत विवरण तालिका ५५ बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ५५ स्वास्थ्य संस्था पुग्ने लाग्ने समय अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	१५ मिनेट भन्दा कम	१५देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि	जम्मा
१	१८८	३३२	४१२	१५८	१०९०
२	१३७	५०१	३८७	१३३	११५८
३	८५	१०१	२०५	३३७	७२८
४	५२	६५	१८६	४७४	७७७
५	५८	१३९	२१३	३२७	७३७
६	६९	१६८	१७०	२२६	६३३
७	९८	२७७	३९७	३१७	१०८९
जम्मा	६८७	१५८३	१९७०	१९७२	६२१२
प्रतिशत	११.०६	२५.४८	३१.७१	३१.७५	१००

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.२.३ उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला जानेसंस्था वा स्थान

यस गाउँपालीकाका नागरिकहरु उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला जाने संस्था वा स्थानलाई लामा, धामी, भाँक्री, स्वास्थ्य चौकी, निजी वा सरकारी अस्पताल तथा अन्य गरी ४ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी अर्थात ३८.७४ घरपरिवारका सदस्यहरु स्वास्थ्य चौकी जाने गरेको पाइन्छ जुन कुल जनसंख्याको ६२.३६ प्रतिशत हुन आउँछ । दोस्रो स्थानमा निजी वा सरकारी अस्पताल जानेहरु २०.६९ घरपरिवार (३३.३१%) रहेको पाइन्छ भने सबैभन्दा कम अन्य स्थानमा जानेहरुको संख्या २५ घरपरिवारका सदस्यहरु रहेको पाइन्छ । यस सम्बन्धी वडागत रुपमा विस्तृत विवरण तालिका ५६ अनुसार रहेको छ ।

तालिका नं. ५६ : उपचारका लागि सबभन्दा पहिला जाने संस्था वा स्थान अनुसार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	लामा, धामी, भौँकि, ज्योतिषि	स्वास्थ्य चौकी	अस्पताल (निजि वा सरकारी)	अन्य	जम्मा
१	१	६५७	४२८	४	१०९०
२	११	१११०	३६	१	११५८
३	४२	६७०	१२	४	७२८
४	६	४९१	२७८	२	७७१
५	१४२	३०२	२८३	१०	७३७
६	२	२७५	३५५	१	६३३
७	४०	३६९	६७७	३	१०८९
जम्मा	२४४	३८७४	२०६९	२५	६२१२
प्रतिशत	३.९३	६२.३६	३३.३१	०.४०	१००

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.२.४ गाउँपालीकामा बिद्यमान स्वास्थ्य संस्थाका सेवाहरु

यस गाउँपालीकामा मुख्यतया ५ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुले सेवा दिइरहेको पाइन्छ । बिद्यमान मुख्य स्वास्थ्य सेवाहरुको विवरण देहायको तालिका बमोजिम दिइएको छ ।

तालिका नं. ५७ : स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी विवरण

क्र.स.	स्वास्थ्य सेवा	गहते	सलाड	कालिका	कुम्पुर	जालपा
१.	बर्थिंग सेन्टर	०	१	०	१	०
२.	प्राकृतिक चिकित्सा	०	१	१	०	०
३.	दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सूत्केरी गराउने प्रतिशत वा संख्या	०	४६	०	९	१
४.	महिला स्वयंसेविका	१	४६	११	२	१
५.	गाउँघर क्लिनिक र खोप केन्द्र	०	९	४	९	३
६.	गर्भवती जाँच पहिलो पटकको प्रतिशत वा संख्या	६	४	२	५	२
७.	गर्भवती जाँच चौथो पटक सम्मको प्रतिशत वा संख्या	६	५४	१२	३०	०
८.	सुत्केरी पश्चात जाँच गराउन आउने प्रतिशत वा संख्या	२	४६	८	९	०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.२.५ गाउँपालीका भित्र देखा परेका मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालीकामा भित्र देखा परेका मुख्य रोग र स्वास्थ्य संस्थामा गराएको उपचार सम्बन्धी विवरणतालिका ५८ बमोजिम दिइएको छ, जस अनुसार सबै भन्दा बढि ६१७ जना भाडा पखाला बाट पिडित भएका र ६१७ जनाले नै स्वास्थ्य चौकिमा उपचार गराएको पाईन्छ । त्यसै गरी दोस्रो बढि जनसंख्या प्रभावित हुने रोग ग्यास्ट्रिक रहेको देखिन्छ जसबाट ३३९ जना पिडित भएको पाइयो ।

तालिका नं.५८ : मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या
१.	निमोनिया	२५१	२५१	१५१
२.	भाडा पखाला	६१७	६१७	४६४
३.	क्षय रोग	४	४	४
४.	कुष्ठ रोग	१	१	१
५.	रक्तचाप	२०१	२०१	१९१
६.	मुटु रोग	०	०	०
७.	ग्यास्ट्रिक	३३९	३३९	२५४
	जम्मा	१४१३	१४१३	१०६५

४.२.६ खोप कभरेजको स्थिति

नेपाल सरकारको बाल मृत्युदर कम गर्ने उद्देश्यले गर्भवती महिला तथा बालबालिकालाई आर्थिक वर्ष २०७३/७४मा स्वास्थ्य केन्द्रबाट प्रदान गरिएको खोप सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका नं.५९ : खोप सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	खोपको किसिम	गहते	सलाइ	कालीका	कुम्पुर	जालपा
१	बी.सी.जी.(१ वर्षभित्रका) लिने	०	७२	२०	७०	०
२	पेन्टाभ्यालेण्ट (डी.पी.टी.-३, हेप बी.र हिव) लिने	०	१०१	२४	२	०
	पोलियो (ओपिभि ३) लिने जना	०	१०१	२४	२००	०
४	पोलियो (आइपिभि) लिने जना	०	५		२००	०
५	दादुरा (९-११ महिना) जना	०	८१	२०	१०००	०
६	टी.टी खोप पाएका गर्भवति महिला	०	४६	१५		०
७	जापानिज इन्सेफ्लाइटिस	०	८८	२५	३०	०

स्रोत :स्वास्थ्य चौकी, २०७४

४.२.७ पोषणको स्थिति

स्वास्थ्य चौकीको आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को तथ्याङ्क अनुसार गाउँपालीकामा रहेका स्वास्थ्य चौकीमा पोषणको अवस्थालाई देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.६० : बालबालिकाको पोषण सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	खोपको किसिम	गहते	सलाइ	कालीका	कुम्पुर	जालपा
१	५ वर्ष भन्दा मुनिको वृद्धि अनुगमन (पटक)	०	७४	१०	०	०
२	गर्भवति महिलाहरुको लागि आइरन चक्की बितरण (जना)	६	४१	७	३०	०
३	सुत्केरी भएका महिलाहरुका लागि भिटामिन ए बितरण (जना)	२	४६	२	३०	०
४	६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बच्चाहरुलाई खुवाएको भिटामिन ए (जना)	०	३९७	१८८	३००	०

स्रोत :स्वास्थ्य चौकी, २०७४

४.२.८ दीर्घरोग संक्रमण हुने तथा मृत्यु हुनेको संख्या

गाउँपालीकामा दीर्घ रोगबाट पिडित तथा दीर्घ रोगबाट मृत्यु भएका मानिसहरुको संख्या विप्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी २५८ जनादम रोगका दीर्घ रोगीहरु छन भने सबैभन्दा कम २ जना मात्र मलेरियाका दीर्घरोगी रहेका छन् । त्यस्तै दम रोगबाट मृत्यु हुनेको संख्या १५ जना रहेको छ, जुन गाउँमा सबै भन्दा बढि रहेको छ । दीर्घरोगको किसिम, रोगीहरुको संख्या तथा दीर्घरोगबाट मृत्यु हुनेको संख्या वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.६१ : दीर्घरोगबाट संक्रमण भएका तथा मृत्यु भएका जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

दीर्घरोगको नाम	दीर्घ रोगीको संख्या			दीर्घ रोगबाट मृत्यु भएकाको संख्या		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
एच.आई.भि./ एड्स	०	०	०	०	०	०
मलेरिया	१	१	२	०	०	०
पक्षघात	६	४	१०	०	२	२
दम	१२१	१३७	२५८	०	१५	१५
बाथ	३७	८९	१२६	०	५	५
क्षय रोग	११	१	१२	०	०	०
क्यान्सर	५	१	६	०	४	४
चिनि रोग	२४	२२	४६	०	१	१

दीर्घरोगको नाम	दीर्घ रोगीको संख्या			दीर्घ रोगबाट मृत्यु भएकाको संख्या		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
अन्य	६१	४९	११०	०	१०	१०

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.३ खानेपानी उपलब्धता तथा सरसफाईको स्थिति

यसगाउँपालीकाको खानेपानीको स्रोत, सोको उपलब्धताको विवरण, शौचालय, घरायसी तथा सामुदायिक फोहरमैला व्यवस्थापनका अवस्था बारे प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.३.१ खानेपानीको आयोजनाको विवरण

यस गाउँपालीकामा साना ठूला खानेपानी आयोजनाहरू सबै वडामा गरी ७५ वटा रहेका छन् जसमध्ये सबै भन्दा धेरै खानेपानी आयोजना वडा नं. १ मा रहेको छ । यहाँ रहेका खानेपानी आयोजनाहरू अधिकांश पुराना र मर्मत संभार गर्नु पर्ने देखिन्छ । यस गाउँपालीकामा रहेका खानेपानी आयोजनाहरूको विवरण, लाभान्वित परिवार तथा अवस्थाको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.६२ : खानेपानी आयोजनाको विवरण

वडा नं.	नाम	किसिम(बोरिङ, लिफ्टिङ्ग आदी)	लाभान्वित परिवार	अवस्था
१	दमाई थुम्का	बोरिङ		
	अर्चले	बोरिङ		
	बलुम्डाँडा चिसापानी लिफ्ट खानेपानी	लिफ्ट	३९	
	तल्लो बलुम्डाँडा लिफ्ट खानेपानी	लिफ्ट	१०	
	ठुलो खोला छापागाँउ लिफ्ट खानेपानी	लिफ्ट	१४	
	बेसिधारा खानेपानी	बोरिङ	३१	स्कूल समेत
	छेपाग्रे दमै थुम्का लिफ्ट खानेपानी	लिफ्ट	५०	
	मिन्दुका खानेपानी	बोरिङ	१०	स्कूल समेत
	खनाल गाँउ चिहान कुवा खानेपानी	बोरिङ	१५	
	कुडुल्ले गैरा असिन पानी खानेपानी	बोरिङ	१५	
	दिककुवा एकले खानेपानी	बोरिङ	२५	
	ठुलोखोला खानेपानी	बोरिङ	३५	
	पिउनेटार खानेपानी	बोरिङ	२६	
	खरीवोट पहरै बैरेनी खानेपानी	बोरिङ	६०	
	खडकरे बखोटेटार खानेपानी	बोरिङ	१८	
	बुडचुड खानेपानी	बोरिङ	२८	स्कूल समेत
	बिसमुरे खानेपानी	बोरिङ	५०	
	आख्लेधारा खानेपानी	बोरिङ	२८	
	असिकेपानी खानेपानी	बोरिङ	२३	
	सिमलीगाज खानेपानी	बोरिङ	११	
	भालुपानी खानेपानी	बोरिङ	१०	
	बालुवाटार खानेपानी	बोरिङ	२८	
	खाडी धारा पिउने पानी	बोरिङ	५३	

वडा नं.	नाम	किसिम(बोरिङ, लिफ्टिङ्ग आदी)	लाभान्वित परिवार	अवस्था
२	थिरै हटिया खापा आयोजना	बोरिङ	५४	
	कुवापानी खापा	बोरिङ	६५	
	पोखरी गाँउ खापा	बोरिङ	३५	
	दुवाडी गाउँ खापा	पाइप	९	
	नहर्की गाउँ खापा	पाइप	१७	
	ग्यामल्ला खोला खापा		५००	
	ज्यामिर स्वारा खापा	लिफ्टिङ्ग		
३	मुलाबारी डिबबोरिङ्ग	बोरिङ्ग	८०	राम्रो
	डुमीडाँडा डिबबोरिङ्ग	बोरिङ्ग	२५०	राम्रो
	साना खा.पा.आयोजना	पाइप	१५०	राम्रो
४	आरुवास खा.पा.आयोजना	पाइप	९४	ठिकै
	गौथले खा.पा.आयोजना		७४	नाजुक
	भेडाबारी खा.पा.आयोजना	पाइप	८४	नाजुक
	खुर्सान्नीटार खा.पा.आयोजना			
	भेडाबारी छाप खा.पा.आयोजना	पाइप	३१	ठिकै
	आधामार खा.पा.आयोजना	पाइप	४२	ठिकै
	आरुवासटार खा.पा.आयोजना	पाइप		ठिकै
	बुङ्गचुङ्ग खा.पा.आयोजना	पाइप	७३	मुल सुकेको
५	चिप्लेडाडा खा.पा	पाइप	२५	सामान्य
	पगेनी धारा	पाइप	१००	ठिक
	बडधारा	पाइप	३५	ठिक
	चापखोला खा.पा.	पाइप	१००	नाजुक
	चुनिया खा.पा.	पाइप	४०	सामान्य
	डाटर खोला खा.पा.	पाइप	१६	सामान्य
	रैकर खा.पा.आ.	पाइप	५९	ठिक
	छाडखोला खा.पा.	पाइप	३०	ठिक
	वुडडाडा खा.पा.	पाइप	४०	ठिक
६	फिसटार खानेपानी	पाइप	४५	ठिक
	बिजुली खोला खानेपानी (पुरानो)	पाइप		
	डाँडागाउँ गजुरीछाप खानेपानी	पाइप		
	गजुरीछाप समिति	कुवा		
	कुलकुले खानेपानी	कुवा	५५	ठिक
	श्री मडकाली खानेपानी	मुल	१२५	मर्मत गर्नुपर्ने
	श्री माभीटार खानेपानी	मुल	७०	मर्मत

वडा नं.	नाम	किसिम(बोरिङ, लिफ्टिङ्ग आदी)	लाभान्वित परिवार	अवस्था
				गर्नुपर्ने
	परेवाटार खानेपानी	पाइप	११८	ठिक
	कुम्पुर खानेपानी	पाइप	६२	ठिक
	पोखरे खाला	पाइप		
	ठूलो पधेरा	पाइप		
	डन्डी कुवा	पाइप		
	पिपलडाडाँ खानेपानी	पाइप	२५	
७	आदमटार खा.पा	पाइप	२००	
	अमिलिछाप खा.पा	पाइप	७०	
	अमन्टार	पाइप	३५	
	शेरा बेशि	पाइप	५२	
	पोखरी	पाइप	५०	
	भैसे	पाइप	३५	
	हात्ती सुडा धारापानी	पाइप	३५	
	चापपानी सानो खर्क	पाइप	२०	
	पिपलटार पश्चिम खा.पा	पाइप	२२०	
	पिपलटार पुर्व खा.पा	पाइप	११७	
	भाल्डाँडा चाम्डाँडा खा.पा	पाइप	१६०	
	सल्ले डाँडा खा.पा	पाइप	१७	
	मरेडाँडा खा.पा	पाइप	२२	
	धारापानी खा.पा	पाइप	५२	
	खिन खा.पा	पाइप	७	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.३.२ गाउँपालिकामा रहेका सम्भावित खानेपानीको श्रोत

यस गाउँपालिकामा खानेपानीको विभिन्न सम्भावित श्रोतहरू जसबाट खानेपानीको विभिन्न योजनाहरू अगाडी बढाउन सकिने सम्भावनाहरू रहेका छन् । गाउँपालिकामा रहेका सम्भावित श्रोतहरूको वडागत रूपमा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.६३ : वडागत रूपमा रहेका पानीको मूल तथा स्रोतको विवरण

वडा नं.	स्थान
१	बिसमुरे पानी मुहान, अर्चले
	भृकुटी पानी मुहान, माभ्र नलाड
	जागे पानी मुहान, पिपल नलाड
	कुसुन्डे पानी मुहान, कुसुन्डे
२	बेलौटी डाडाँ मुल एसैलु गैरा आप्रिछाप
	ठूलो खोला फाले
	टिमुरे खोला फाले पात्ले

वडा नं.	स्थान
	आप्रि अर्याल टोलको खोला
	साभु खोला गरमछाप
	गरम छाप खोला
	पात्ले खोला तल्लो आप्री पुच्छार
३	पंधेरी धारा, रातो माटे
	मूलबारी डिप बोरिङ्ग , डुमी डाडा डिप बोरिङ्ग
	रुसीपानी, भलाङ्गदी
	डर खोला, ढोडेनी, चालिसे धारा, छपेली धारा, पहारडि, चापटिधारा, चिबेजि
	गोल्दु खोला, आँपटारी, इटपानी, साद्यखोला, तुरतुरे, भारलांगडि,
४	आँटेटारी, भान्टेखोला, बडहरे, सांद खोला, दुङ्गदुरे, पहेली पानी, ठुलो कुवा, बिरुवा खोला, धुसेल खोला,
	सोती खोला, जलबिरे, फितीन खोला, चीवडी, दोबान खोला, सिलवाल पँधेरो, पैरेपानी, भरभरे, ठकुरी पँधेरो
६	ढाप घारी , परेवाटार
	बाउन धारा, हटिया
	बाउन पदेरा, नेपाल गाँउ
	खार, माभीटार
	कम्पुर भञ्ज्याङ्ग, खर्क गैरा
	सिदुरे पानी, खानिगाँउ
७	चिसापानी , धारापानी
	पिपल्टार घर्ती गाँउ तल्लो गाँउ
	गुरु खोला मुहान
	ठाडागाँउ छागेपानी

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.३.३ खानेपानीको स्रोत

खानेपानीको विभिन्न स्रोतलाई छुट्टयाई व्यवस्थित धाराको पानी, अस्थायी पाइप जोडेर पानी प्रयोग, सार्वजनिक धाराको पानी प्रयोग, नदी, कूलो, नहर, पोखरीको पानी, इनार, कुँवा, जरुवाको पानी गरी ५ समूहमा विभाजन गरी वर्गीकरण गर्दा सबैभन्दा बढी २४२८ घरधुरीका जनसंख्याले सार्वजनिक धाराको पानी प्रयोग गर्नेको गरेको देखिन्छ जुन कुल घरधुरी जनसंख्याको ३९.०९ प्रतिशत हुन आउँछ, यसैगरी दोस्रोमा १९३९ घरधुरी अर्थात कुल घरधुरी संख्याको ३१.२१ प्रतिशत वासिन्दाले अस्थायी पाइप जोडेर पानी प्रयोग गर्ने गरेको र १३७१ घरधुरीका वासिन्दा (२२.०७%) ले मात्र व्यवस्थित धाराको पानी प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ । अर्को पनि इनार, कुवाँ र जरुवाको पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या ३४३ रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडा अनुसारको विवरण तालिका ६४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.६४ : पानी प्रयोगको स्रोत अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	व्यवस्थित धाराको पानी प्रयोग गर्ने	अस्थायी पाइप जोडेर पानी प्रयोग गर्ने	सार्वजनिक धारा को पानी प्रयोग गर्ने	नदी, कुलो, नहर वा पोखरी को पानी प्रयोग गर्ने	इनार, कुँवा, जरुवाको पानी प्रयोग गर्ने
१	९७	४५४	४४५	१४	८०
२	३९०	१३७	५५८	१५	५८
३	१०८	१८७	३१७	४६	७०
४	३६०	२७९	१२९	७	२
५	६७	४३९	१८१	१४	३६
६	१३०	१५३	२६४	१२	७४
७	२१९	२९०	५३४	२३	२३
जम्मा	१३७१	१९३९	२४२८	१३१	३४३
प्रतिशत	२२.०७	३१.२१	३९.०९	२.११	५.५२

वडा नं.	व्यवस्थित धाराको पानी प्रयोग गर्ने	अस्थायी पाइप जोडेर पानी प्रयोग गर्ने	सार्वजनिक धारा को पानी प्रयोग गर्ने	नदी, कुलो, नहर वा पोखरी को पानी प्रयोग गर्ने	इनार, कुँधा, जरुवाको पानी प्रयोग गर्ने
स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४					

४.३.४ पानी ल्याउन लाग्ने समय

पानी ल्याउन लाग्ने समयलाई घरमै धारा भएको, १५ मिनेट सम्मको दुरीमा, १५-३० मिनेट र ३० मिनेट भन्दा बढी समय लाग्ने गरी ४ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी २७३१ घरधुरीका सदस्यहरूलाई १५ मिनेटको दुरीमा पानी उपलब्ध हुने गरेको पाइन्छ, जुन कुल घरधुरी जनसंख्याको ४३.९६ प्रतिशत रहेको छ। घरमै धारा भएको घरपरिवारको संख्या २६६८ (४२.९५%) रहेको, ३८१ घरपरिवारका सदस्यहरूलाई खानेपानी लिन जाने समय १५ देखि ३० मिनेट र ३० मिनेट भन्दा बढि समय लाग्ने घरपरिवारको संख्या ४३२ अर्थात ६.९५ प्रतिशत रहेको छ। पानीको प्रयोगको श्रोत अनुसार लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी वडागत विवरण तालिका ६५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.६५ : पानी प्रयोगको श्रोत अनुसार लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घरमै भएको	१५ मिनेट सम्म को दुरीमा	१५ देखि ३० मिनेटको दुरी मा	३० मिनेट भन्दा बढि समय लाग्ने
१	५८१	३२९	९६	८४
२	३६५	५८१	८२	१३०
३	३१३	३४१	४७	२७
४	४९५	२५६	१७	९
५	४०७	२८२	२७	२१
६	१५४	३०७	८१	९१
७	३५३	६३५	३१	७०
जम्मा	२६६८	२७३१	३८१	४३२
प्रतिशत	४२.९५	४३.९६	६.९३	६.९५

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.३.५ शौचालय उपलब्धताको स्थिति

यस गाउँपालीकाका बासिन्दाहरूले प्रयोग गर्ने गरेको चर्पीको किसिमलाई कच्ची र पक्कीभएको गरी वर्गीकरण गरी विश्लेषण गर्दा पक्की र सुरक्षित चर्पी हुने घरधुरी कुल घरधुरी ५२७७ अर्थात भण्डै ८५ प्रतिशत रहेको पाइएको छ भने कच्ची खाल्टे चर्पी हुने घरधुरी ९३५ अर्थात १५.०५ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.६६ : शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	पक्की सुरक्षित चर्पी	कच्ची (अव्यवस्थित खाल्टे चर्पी)	कुल परिवार संख्या
१	१०१८	७२	१०९०
२	१०३०	१२८	११५८
३	६७६	५२	७२८
४	६९०	८७	७७७
५	५६४	१७३	७३७
६	४९५	१३८	६३३
७	८०४	२८५	१०८९
जम्मा	५२७७	९३५	६२१२
प्रतिशत	८४.९५	१५.०५	

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.४ महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग तथा सामाजिक सशक्तिकरण

यहाँ बाल श्रम, महिला बालबालिका तथा अन्य लक्षित वर्गको सामाजिक सशक्तिकरणका सन्दर्भमा उल्लेख गरिएको छ।

४.४.१ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला

यस गाउँपालिकामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिने जेष्ठ नागरिक, विधवा तथा एकल महिलाको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिनेमा सबै भन्दा बढि जेष्ठ नागरिक ९९८ जना रहेको देखिन्छ भने दोस्रोमा विधवा २७१ जना र एकल महिला १४२ जना रहेको देखिन्छ। सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिएका हरूको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेका छ।

तालिका नं. ६७ जेष्ठ नागरिक, विधवा तथा एकल महिलाको अवस्था

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक	विधवा	एकल महिला
१	१७८	७५	९
२	१७४	५९	१६
३	१२४	११	१९
४	१३०	५०	७
५	१०३	२४	२१
६	११८	१४	२८
७	१७१	३८	४२
जम्मा	९९८	२७१	१४२

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.४.२ बालश्रमिकको स्थिति

२०७४ को घरघुरी सर्वेक्षण अनुसार घरेलु कामदार, यातायात मजदुर, होटल मजदुर, उद्योग मजदुर, र अन्य गरी ५ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरी बाल श्रमिकको अवस्थाको विश्लेषण गर्दा सिद्धलेक गाउँपालिकाकोकुनै पनि वडामा बालश्रमिक रहेको तथ्यांक देखिएन तर वडास्तरीय छलफलको दौरान धेरै वडाहरूमा बालश्रमिक रहेको जानकारी प्राप्त भएता पनि सहि तथ्यांकको अभावले यस विषयको विश्लेषण गर्न सकिएन।

४.४.३ सचेतनामूलक तालिम

तालिमको अवधिअनुसार विभिन्न सचेतना मूलक तालिम प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्यालाई विश्लेषण गर्दा ६०७ जनाले तालिम लिएको पाइन्छ। तालिमको अवधि अनुसार तालिम लिएका व्यक्तिहरूको संख्या देहायकोतालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ६८: तालिम अवधिअनुसार विभिन्न सचेतना तालिम प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरू सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	३ दिन सम्म			३ देखि ७ दिन सम्म			१ देखि ४ हप्ता सम्म			४ हप्ता भन्दा बढि			जम्मा
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	६१	६१	१२२	३४	१८	५२	१०	१०	२०	१०	१०	२०	२१४
२	१०	१०	२०	१२	६	१८	२	१	३	२	१	३	४४
३	२१	२१	४२	३	६	९	०	३	३	०	३	३	५७
४	२६	२६	५२	५	७	१२	४	२	६	४	२	६	७६
५	७	७	१४	९	३	१२	१	२	३	१	२	३	३२
६	२९	२९	५८	५	२	७	४	१	५	४	१	५	७५
७	३४	३४	६८	२३	१२	३५	२	१	३	२	१	३	१०९
जम्मा	१८८	१८८	३७६	९१	५४	१४५	२३	२०	४३	२३	२०	४३	६०७

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.४.४ प्राविधिक तालिम प्राप्त

अवधि अनुसार सीपमूलक प्राविधिक तालिम लिएका जनसंख्यालाई १ महिनाभन्दा कम, १ देखि ६ महिनासम्म, ६ देखि १२ महिनासम्म र १२ महिनाभन्दा बढी अवधि गरी ४ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ। जस अनुसार जम्मा २०२२ जनाले तालिम लिएको पाइन्छ जुन गाउँको कुल जनसंख्याको ६.५० प्रतिशत हुन आउँछ। १ वर्ष भन्दा बढि समयको सिपमूलक तालिम लिई सिप हासिल गर्ने जनसंख्या जम्मा १७२ जना मात्र रहेको छ, जसमध्ये महिलाको संख्या ५२ र पुरुष १२० जना रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.६९ : अवधि अनुसार सिपमूलक तालिम लिने मानव संसाधन

वडा नं.	१ महिना भन्दा कम			१ देखि ६ महिना सम्म			६ देखि १२ महिना सम्म			१ वर्ष देखि माथि		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	९१	९१	१८२	८९	१२४	२१३	१५	५४	६९	१५	५४	६९
२	६७	६७	१३४	६४	६२	१२६	१७	३०	४७	१७	३०	४७
३	५४	५४	१०८	१२	३६	४८	०	७	७	०	७	७
४	४८	४८	९६	५०	७०	१२०	३	६	९	३	६	९
५	५०	५०	१००	१७	३८	५५	६	३	९	६	३	९
६	४६	४६	९२	४१	३५	७६	५	७	१२	५	७	१२
७	७८	७८	१५६	८४	८८	१७२	६	१३	१९	६	१३	१९
जम्मा	४३४	४३४	८६८	३५७	४५३	८१०	५२	१२०	१७२	५२	१२०	१७२

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.४.५ पारिवारिक कार्यमा लैङ्गिक सहभागिता स्थिति

पारिवारिक कार्यमा लैङ्गिक सहभागिताका सन्दर्भमा घरको आर्थिक लेनदेन सम्बन्धी निर्णय, घरायसी कार्यमा संलग्नता, बैंकमा खाता सञ्चालन, विभिन्न समूहमा सहभागिता, विद्यालय व्यवस्थापनमा सहभागिता र व्यापार व्यवसायमा सहभागिता गरी ६ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ। विश्लेषणको आधारमा प्रायः सबै कार्यमा निर्णय लिने र सहभागिता जनाउनेमा महिलाको संख्या उल्लेखनीय रहेको छ तर बैंकमा खाता संचालन गर्ने कार्यमा भने महिलाको भन्दा पुरुषको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ। महिला र पुरुषले गर्ने घरायसी कार्यको प्रकार तथा लैङ्गिक सहभागिता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं.७०: पारिवारिक कार्यअनुसार घरघुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घरको आर्थिक लेनदेन सम्बन्धी विषयमा निर्णय		घरायसी काममा संलग्न		बैंकमा खाता संचालन		विभिन्न समूहमा सहभागिता		विद्यालय व्यवस्थापनमा सहभागिता		व्यापार व्यवसायमा सहभागिता	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	७१२	३४०	९७०	७८	५१४	४६७	७३५	२६१	४४६	२९४	४०२	२८६
२	६२७	४५१	१०७६	५२	३२२	५४४	६१२	२८१	४३३	३७०	२८५	३१३
३	३०१	३२७	५३१	९६	१६३	३०७	२३९	२६३	२०२	२६३	१४६	२४३
४	४८९	२२४	६७९	३४	२९५	३७४	५२४	१२९	४३५	१०९	३३१	८७
५	४१७	२८४	६३८	५५	२००	४५५	३७६	२०७	३०४	१८१	२०४	१२९
६	२४९	३२०	५४२	२९	२१५	२५४	४४२	९२	२२५	२५५	२०४	२५०
७	५२४	४७३	९९७	१००	४३३	५०४	६०४	२८७	४४३	३४०	४९२	२५८
जम्मा	३३१९	२४१९	५७३८	४४४	२१४२	२९०५	३५३२	१५२०	२४८८	१८१२	२०६४	१५६६

कुल जम्मा	५७३८		५७१७		५०४७		५०५२		४३००		३६३०	
%	५७.८४	४२.१५	९२.२३	७.७६	४२.४४	५७.५५	६९.९१	३०.०८	५७.८६	४२.१३	५६.८५	४३.१४

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.५ चाडपर्व तथा सस्कृति

विभिन्न जातजाति तथा धर्मवालम्बीहरूको बसोबास रहेको यस गाउँपालीकामा मुख्यतयामनाइने चाडपर्व तथा मनाउने समय सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७१: धार्मिक तथा साँस्कृतिक चाडपर्वको विवरण

जातजातिको नाम	मनाइने चाड पर्वको नाम तथा तीथि मिति
बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी,	दशैं, तिहार, गौरा, माघी, तीज, होली, जनैपूर्णिमा, नयाँ वर्ष
थारु	दशैं, तिहार, माघी, तीज, होली, कृष्ण अष्टमी, अतवारी जनैपूर्णिमा, नयाँ वर्ष
दलित	दशैं, तिहार, माघी, तीज, होली, जनैपूर्णिमा, नयाँ वर्ष
नेवार	दशैं, तिहार, माघे संक्रान्ती, जनै पूर्णिमा
मगर	दशैं, तिहार, माघी, तीज, होली, क्वाँटी दिवस

स्रोत : लक्षित समूह छलफल, २०७३

४.६ खेल मैदान सम्बन्धी विवरण

नगर क्षेत्र भित्र रहेका खेलमैदानको किसिम, रहेको स्थान तथा उपयोगको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.७२: गाउँपालीका क्षेत्रभित्र खेल मैदान सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वडा नं.	खेल मैदानको किसिम	स्थान	उपयोगको अवस्था छ/छैन
१.	४	भलिबल	कुटिडाडा	छैन
२.	४	भलिबल	तल्लो भेडावारी	छ
३.	४	सलाइधाट बगर	सलाइधाट	छैन
४.	४	बेसारे	नागथान	छैन
५.	४	खुर्सानी टार	खुर्सानी टार	छैन
६.	४	चकमहाकाली	गौथले	छ
७.	६	फुटबल भलिबल	माफिटार	छ
८.	६	खेल मैदान	समितार	छ
९.	७	फुटबल खेल मैदान	बखैघाट	छ
१०.	७	फुटबल खेल मैदान	कोलडाडा	छ
११.	७	फुटबल खेल मैदान	अमिली छाप	छ
१२.	७	वर्षे खेल मैदान	आदमटार	छ
१३.	७	वैरेनी खेल मैदान	पिपलटार	छ

स्रोत : लक्षित समूह छलफल, २०७३

४.७ सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी

गाउँपालीकाको शान्ति सुरक्षालाई कायम राख्नका लागि एक वडामा प्रहरी कार्यालय स्थापना गरिएको छ । प्रहरी चौकी रहेको वडा, बस्तीको नाम, सुरक्षा निकायमा कार्यरत जनपद प्रहरी संख्या सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.७३: गाउँपालीका क्षेत्रभित्र सुरक्षा निकाय तथा प्रहरी चौकी सम्बन्धी विवरण

सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी संख्या	वडा नं.	वस्तीको नाम	जम्मा प्रहरी संख्या
-------------------------------------	---------	-------------	---------------------

जनपथ प्रहरी		नलाङ्ग बैरेनी	
सशस्त्र प्रहरी			
सुरक्षाकर्मी संख्या			
जनपथ प्रहरी			
सशस्त्र प्रहरी			

स्रोत : लक्षित समूह छलफल, २०७३

४.८ वडा तथा गाउँपालीकामा पुग्न लाग्ने समय बिबरण

गाउँपालीका कार्यालय तथा वडा कार्यालय पुग्न लाग्न सक्ने समय अनुसार विश्लेषण गर्दा वडा कार्यालय पुग्न ४०.६२ प्रतिशत घरधुरीलाई १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने देखिन्छ, भने गाउँपालीका कार्यालय पुग्न ७८.५९ प्रतिशत घरधुरीलाई १ घण्टा भन्दा बढि समय लागेको देखिन्छ। १५ मिनेट भन्दा कम समयमा वडा कार्यालय पुग्ने जनसंख्या १२.९९ प्रतिशत रहेको छ भने १५ मिनेट भन्दा कम समयमा गाउँपालिका पुग्ने ४.४३ प्रतिशत घरधुरी मात्र रहेको छ। समय अनुसार वडा कार्यालय र गाउँपालिका पुग्न लाग्ने समयको वडागत विस्तृत बिबरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं.७४: वडा तथा गाउँपालीकामा पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरधुरी

वडा नं.	वडा कार्यालय				गाउँपालिका कार्यालय			
	१५ मिनेट भन्दा कम	१५ देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि	१५ मिनेट भन्दा कम	१५ देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि
१	१४९	२४०	३६४	३३७	९१	२२४	१८८	५८७
२	१३१	४८२	४५२	९३	२	११	२०	११२५
३	१०९	७८	१८८	३५३	२०	१२	४२	६५४
४	४८	५१	१११	५६७	४७	१५	१२४	५९१
५	६३	६८	१०४	५०२	६३	६९	१०७	४९८
६	१००	१४०	१२१	२७२	४५	११२	१३७	३३९
७	२००	१९१	३२०	३७८	५	१४	२३	१०४७
जम्मा	८००	१२५०	१६६०	२५०२	२७३	४५७	६४१	४८४१
प्रतिशत	१२.९९	२०.२९	२६.९५	४०.६२	४.४३	७.४२	१०.४१	७८.५९

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.९ प्रहरी चौकी, बैङ्क तथा सहकारीमा पुग्न लाग्ने समय अनुसार बिबरण

यस गाउँपालीकामा रहेका प्रहरी कार्यालय, बैङ्क तथा सहकारी संस्था पुग्न लाग्न सक्ने समयलाई ४ समूहमा १५ मिनेट भन्दा कम, १५ देखि ३० मिनेट, ३० मिनेट देखि १ घण्टा र १ घण्टा भन्दा बढिको समय लाग्ने अनुसार वर्गिकरण गरी उक्त स्थानमा पुग्न लाग्ने समय अनुसारको घरधुरीहरूको विश्लेषण गर्दा देहायको तालिकामा देखिईए जस्तै ४१.६९ (६७.११%) घरधुरीका व्यक्तिहरूलाई प्रहरी चौकी पुग्न १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने देखियो भने २१.० (३.३८%) घरधुरीका व्यक्तिहरूलाई सबैभन्दा कम अर्थात् १५ मिनेट भन्दा कम समय लागेको देखिन्छ। यसै गरी बैङ्क पुग्न लाग्ने समयको विश्लेषण गर्दा ४१.७० घरधुरीका व्यक्तिहरूलाई १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने देखिन्छ भने २४.६ घरधुरीका व्यक्तिहरूलाई बैङ्क पुग्न सबैभन्दा कम अर्थात् १५ मिनेट भन्दा कम समय लाग्ने देखिन्छ। यसै गरी सहकारी संस्था पुग्न लाग्ने समय पनि ५०.२९% घरधुरीलाई १ घण्टा भन्दा बढि र १०.३२% घरपरिवार लाई १५ मिनेट भन्दा कम समय लागेको पाइएको छ। वडागत हिसावले माथि उल्लेखित निकायहरूमा पुग्न लाग्ने समयको हिसावले घरधुरीको विश्लेषण तालिका नं.७५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.७५: प्रहरी चौकी, बैङ्क, सहकारी संस्था पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरधुरी

वडा नं.	प्रहरी चौकी	बैङ्क	सहकारी संस्था
---------	-------------	-------	---------------

	१५ मिनेट मन्त्रा कम	१५ देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि	१५ मिनेट मन्त्रा कम	१५ देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि	१५ मिनेट मन्त्रा कम	१५ देखि ३० मिनेट	३० मि. देखि १ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढि
१	११२	१९८	१५४	६२६	८७	१५५	२२३	६२५	२४१	३७७	३४२	१३०
२	२	८	२०	११२८	९	१७	३१	११०१	१३५	४६२	४३४	१२७
३	२७	२२	८८	५९१	३४	३२	१०३	५५९	३३	२१	५९	६१५
४	१	१९	१२५	६३२	१०	२४	१२३	६२०	३०	१३	९१	६४३
५	८	९५	१३७	४९७	९	२०	१२०	५८८	५८	१४	३५	६३०
६	५०	१४४	१५४	२८५	३९	१५०	१६६	२७८	२४	१५२	१६४	२९३
७	१०	२०९	४६०	४१०	५८	२४८	३८४	३९९	१२०	२४	२५९	६८६
जम्मा	२१०	६९५	११३८	४१६९	२४६	६४६	११५०	४१७०	६४१	१०६३	१३८४	३१२४
	३.३८	११.१९	१८.३२	६७.११	३.९६	१०.४०	१८.५१	६७.१३	१०.३२	१७.११	२२.२८	५०.२९

स्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

४.१० युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालीकामा सक्रिय रूपले काम गरिरहेका युवाक्लबहरूको नाम रहेको वडा नं तथा तीनीहरको कार्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ७६ गाउँपालीका क्षेत्रभित्र युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	युवा क्लबको नाम	वडा नं.	कार्यक्षेत्र
१.	मालीका युवा क्लब	४	सामाजिक विकास
२.	बसुन्धरा परिवर्तनशील लाफा समाज	४	सामाजिक विकास
३.	लाङ्गघाली युवा क्लब	४	युवा तथा खेलकुद
४.	सतिस युवा क्लब	४	युवा तथा खेलकुद
५.	नवप्रभात सेवा समाज	४	सामाजिक विकास
६.	मालीका वाल क्लब	४	बालबालिका विकास
७.	गुरुदेवि युवा क्लब	५	युवा तथा खेलकुद
८.	नवज्वती युवा क्लब	६	युवा तथा खेलकुद
९.	माफिटार युवा क्लब	६	युवा तथा खेलकुद
१०.	जन जागृती युवा क्लब	६	युवा तथा खेलकुद
११.	जन भावना युवा क्लब	६	युवा तथा खेलकुद

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५. भौतिक पूर्वाधार

५.१ सडक तथा यातायात

सिद्धलेक गाउँपालिकामा सडक संजालको कुरा गर्दा मलेखु पुल देखि सिद्धलेक गाउँपालिका सम्म ६ कि.मि र फुर्के खोलाको पुल देखि धादिङवेसि जाने कालुपाण्डे राजमार्गको १२ कि.मी. कालो पत्रे सडक क्षेत्र यस गाउँपालिका भित्र पर्दछ। साबिकका ३ वटा गा.वि.स.हरुमा कच्चितथा ग्रावल सडकहरु निर्माण भएका छन्। तर स्तरोन्नती नभएकै कारण सम्पूर्ण सडकहरु हिउदमा मात्र संचालनमा रहेको पाहिन्छ। यस गाउँपालिकाको सबै ७ वटै वडामा कच्ची तथा ग्रावल सडक पहुँच पुगेको छ। यस गाउँपालिका मा सडक विस्तार अन्तरगत कालो पत्रे सडक १२ कि.मी र मुख्य १६ वटा ग्राभेल सडक लगभग २०५ कि.मी रहेको तथ्याङ्क छ। यस गाउँका जनताको सडक सम्मको पहुँच र सडकको प्रकार अनुसार घरधुरीको विवरण तालिका ७७ मा दर्शाइएको छ। यस तालिका अनुसार पिच सडक सम्म पहुँच भएको घरधुरीको संख्या २८७ अर्थात कुल घरधुरीको ४.६२ प्रतिशत मात्र रहेको छ भने अधिकांश घरधुरीका जनताहरुको पहुँच कच्ची सडक सम्म रहेको छ। तलको तालिका अनुसार ४५४६ घरधुरी अर्थात कुल घरधुरी संख्याको ७३.१८ प्रतिशतको पहुँच कच्ची सडक सम्म रहेको छ भने ग्राभल सडक सम्म १२८ घरधुरी अर्थात २.०६ प्रतिशत घरधुरीको पहुँच रहेको र बाँकि १२५१ घरधुरीको अर्थात २०.१४ प्रतिशत घरधुरीको पहुँच गोरेटो बाटो सम्म रहेको छ। वडा अनुसार घरधुरीको सडक सम्म पहुँचको अवस्था तालिका ७७ र ७८ मा दर्शाइएको छ।

तालिका नं. ७७: सडक र सार्वजनिक यातायात सम्म पहुँचको अवस्था

घरसम्म पुग्ने बाटोको अवस्था					
वडा नं.	कच्ची सडक पहुँच भएको घरधुरी	ग्राभल सडकपहुँच भएको घरधुरी	पिच सडक पहुँच भएको घरधुरी	गोरेटो बाटो पहुँच भएको घरधुरी	वडा अनुसार कुल जम्मा घरधुरी
१	८७२	१०	१८७	२१	१०९०
२	७६३	१०	५	३८०	११५८
३	५८०	२६	०	१२२	७२८
४	६१०	१०	१०	१४७	७७७
५	४८६	१०	२१	२२०	७३७
६	४३०	२१	५७	१२५	६३३
७	८०५	४१	७	२३६	१०८९
जम्मा	४५४६	१२८	२८७	१२५१	६२१२
प्रतिशत	७३.१८	२.०६	४.६२	२०.१४	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

तालिका नं. ७८ : वडागत रूपमा सडक सञ्जालको अवस्था

वडा अनुसार सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था					
वडा नं.	सडकको वर्गीकरण	देखि	सम्म	लम्वाई कि.मि.	सडकले छोएका वडा
१	सडक (कच्ची)	नलांग	कमलबारी चक्रपथ	१४	१,४,५ र ६
१	कच्ची	डुम्रेखोला	बलुमडाँडा	५	
१	कच्ची	सुन्दर पानी छाप गाँउ	गहते	८	
१	कच्ची	एक्ले गाईफारम	पाउने	३	
२	कच्ची	वेल्तार	ठाँटी		
	कच्ची	अर्चले	खिरेँ, गरमछाप		

वडा अनुसार सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था					
वडा नं.	सडकको वर्गीकरण	देखि	सम्म	लम्वाई कि.मि.	सडकले छोएका वडा
	कच्ची	बुडचुङ	तासलाड		
	कच्ची	ठौटी	हात्तिसुडे, अमराई		
	कच्ची	वगुवा	विस्तारी, ढावभञ्ज्याङ्ग		
	कच्ची	ठौटी	आप्रछाप		
३	कच्ची	बुडचुङ्ग	मैदान		
	कच्ची	कमलबारी	ठाटी बैरेनी		
	कच्ची	वसन्ता	कोटलभञ्ज्यांग		
	कच्ची	नेउटार	मजुवा		
	कच्ची	राइटार	बेनिदोभान		
	कच्ची	आम्कोट	जमुनाखर्क		
	कच्ची	दारेगौडा	सितलपाटी		
	कच्ची	राम्चे	बाहुनथोक		
	कच्ची	रातमाटे	खैरेनिटार		
	कच्ची	डुमिडाँडा	वसन्त – कोटले भञ्ज्यांग		
	कच्ची	कमलबारी	कोटेडाँडा–बुडचुङ्ग		
	कच्ची	धारापानी	डुमिडाँडा		
	कच्ची	भारलाडी	डुमिडाँडा		
४	कालुपाण्डे राजमार्ग (पिच)	बुडचुङ्ग	धादिंगबेसी	१२	४ नं
	सहायक राजमार्ग	बुडचुङ्ग	मैदान		३ र ४ नं
	सडक (कच्ची)	आरुबासटार	मैदान		३२४
		रायटार	निबुवाटार		
		रायटार	आरुबास		
	पैदल मुल वाटो	बुडचुङ्ग	कमलबारी		३ र ४
		जमुनी	भेडावारी		४
सलाडघाट		मैदान, बुडचुङ्ग, सामरिखर्क			
	सलाडघाट	भेडावारी			
५	सडक (कच्ची)	माविखोला	कम्पुरडाडा भञ्ज्यांग	१५	५
		कालिदह	रैकर टावर	१५	५
६	कालुपाण्डे राजमार्ग	परेवाटार	फिसफिसे टार	५	५ नं
	सडक (कालोपत्रे)	परेवाटार	बुङ्ग चुङ्ग	६	५ नं
	सडक (कच्ची)	गामवेशि	चुवा खर्क	५	७ नं
		परेवाटार	माभिटार	३	६ नं
		परेवाटार	कुम्पुर	६	५ नं

वडा अनुसार सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था					
वडा नं.	सडकको वर्गीकरण	देखि	सम्म	लम्वाई कि.मि.	सडकले छोएका वडा
	पैदल मुल वाटो	फिसटार	सुन्दरी नि.मा.वि.	३	६ नं
		मावि खोला	कत्ले डाँडा	५	५ नं
७	ग्रामिण सडक	पाङ्गे भैसे	सुनौला बजार	१५	
	कच्ची	पिपलटार	भाल्डाँडा	४	
	कच्ची	आदमटार	भाल्डाँडा	७	
	कच्ची	पिपलटार चामडाँडा	विजुल खोला	७	
	कच्ची	वडा कार्यलय	आमनटार		
	कच्ची	परेवाटार पिपलटार	आपमटार	१६	
	कच्ची	पिपलटार अमिलिछाप	खर्क शेरा	६७	
	कच्ची	शेरा	भाल्डाँडा	६	
	कच्ची	फुसे माटो	हात्ती सुड	४	
	कच्ची	चामडाँडा	खिम	१०	

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

५.२ पुल पुलेसा, भालुंगे पुलको अवस्था:

भौतिक रूपमा यस गाउँपालिकामा अवस्थित मुख्य ६ भोलुंगे पुलहरु (अजवस्तार, फिसटार (सलाड, गजुरी) माजीटार, कालीदह, मजुवाटार थोपल खोला (दोवान पुल) रहेका छन् । वडागत हिसावले विश्लेषण गर्दा निम्न अनुसारको पक्की पुल र भोलुंगे पुल रहेको देखिन्छ ।

तलिका नं. ७९: गाउँभित्र पक्की, आरसिसि पुल, कल्भर्ट, तुईन तथा भोलुंगे पुलहरुको विवरण

वडा नं.	पुल/खोलाको नाम	दायाँ किनाराको स्थानको नाम	बायाँ किनाराको स्थानको नाम	निर्मित साल
१	धौखोला पुल	नलाङ्ग	डोला	२०६०
	काली दह पुल	नलाङ्ग	कम्पुर	२०५५
२				
३	मजुवाटार भो.पु.			
	कल्लेरीटार भो.पु.			
४	बुडचुङ्ग पुल			२०५६
	सलाडघाट भोलङ्गे पुल			२०४६
	आरुवासटार भोलङ्गे पुल			२०६०
	थोपल भोलङ्गे पुल			२०४७
	दोभाल भोलङ्गे पुल			२०६३
५	सुकौरा खोला भोलुंगे पुल	बेलटार	वढारे	२०७३
	थोपल खोला पक्की पुल			
६	थोपल खोला पुल	दायाँ किनारा		०३६
	फुर्के खोला पुल	दायाँ किनारा		०५२
	खरमटार पुल		बायाँ किनारा	०७३-१२-२१
	माफिमटार पुल		बायाँ किनारा	०४२

७	गजुरी आर्मी व्यारेक देखि बिजुली दोभान			
	घाटवेशि देखि पिपलटार			
	आदमघाट देखि आदमटार			
	घाटवेशी बाङ्ग्रे वाट माहाकाली मा.बि.स्कूल	तुहिन		
	जहरे देखि अमनटार	तुहिन		
स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४				

५.३ यातायातको अवस्था:

यस गाउँपालिकाको मुख्य कालुपाण्डे राजमार्ग धादिंगवेसी देखि मलेखु पुल सम्म १२ महिना नै सार्वजनिक यातायातहरू बस, जिप, माइक्रो बस आदि सञ्चालन हुने गरेको छ भने निजि तथा अन्य सबै प्रकारका सवारी संचालन हुने गर्दछन् । अन्य वडाहरूमा हिउँदमा प्राय सबै वडाहरूमासार्वजनिक यातायात र अन्य स्थानहरूमा भाडाका जिपहरू सञ्चालन हुने गर्दछन् । सार्वजनिक यातायात सम्म पुग्न लाग्ने समय लाई बिभाजन गरी १ घण्टा भन्दा कम समय लाग्ने घरधुरी र १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने घरधुरीको तथ्यांक संकलन गरी विश्लेषण गर्दा ३८१२ घरधुरीका जनसंख्याहरूलाई अर्थात ६१.३७ प्रतिशतलाई सार्वजनिक यातायात सम्म पुग्न १ घण्टा भन्दा कम समय लाग्ने पाइएको र बाँकि २४०० अर्थात ३८.६३ प्रतिशत घरधुरीलाई सार्वजनिक यातायात सम्म पुग्न १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने गरेको पाइयो । वडागत हिसावले सार्वजनिक यातायात सम्म पुग्न लाग्ने समयको विवरण तालिका ८० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ८०: सार्वजनिक यातायात सम्म पुग्न लाग्ने समय

वडा नं.	१ घण्टा भन्दा कम समय लाग्ने घरधुरी	१ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने घरधुरी	कुल जम्मा घरधुरी संख्या
१	८९०	२००	१०९०
२	९२५	२३३	११५८
३	४६०	२६८	७२८
४	२७५	५०२	७७७
५	२८३	४५४	७३७
६	३७८	२५५	६३३
७	६०१	४८८	१०८९
जम्मा	३८१२	२४००	६२१२
प्रतिशत	६१.३७	३८.६३	१००
स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४			

५.४ बिद्युत र बिद्युतिकरण

सिद्धलेक गाउँपालिकाका सबै वडामा बिजुलीको पहुँच पुगेको छ । थोपल खोला हाईड्रोपावरबाट १.५ मेगा वाट बिजुली उत्पादन गरीएको छ । वडा अनुसार कति घरधुरीमा बत्तिको मुख्य स्रोतको आधारमा विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा रहेको कुल घरधुरी मध्ये भण्डै ९९ प्रतिशत घरधुरीको बत्ति बाल्न बिद्युत उर्जा प्रयोग गरेको पाईन्छ । यसैगरी ०.६९ प्रतिशत घरधुरीले अहिले पनि मट्टीतेल प्रयोग गरेर बत्ति बाल्ने गरेको देखिन्छ भने सोलार र वायोग्याँस बाट बत्ति बाल्ने घरधुरी क्रमशः ०.४० प्रतिशत र ०.११ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नं. ८१: घरमा प्रयोग हुने बत्तिको मुख्य स्रोत

वडा नं.	मट्टीतेल	गोबर ग्यास	सोलार	बिद्युत
१	१२	२	२	१०७७
२	८	१	२	११४९
३	२	१	०	७२६
४	२	०	७	७७४
५	६	०	१०	७२१
६	५	३	२	६२२
७	४	०	२	१०८६
जम्मा	४३	७	२५	६१५५
प्रतिशत	०.६९	०.११	०.४०	९८.८०

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

५.५ संचारको अवस्था:

संचार र दुर संचारको सेवाको पहुँचको बारेमा प्राप्त सुचना अनुसार यस गाउँपालिकामा मोबाईल फोन, सि.डि.एम.ए.र इन्टरनेट सेवा अधिकांस स्थानमा उपलब्ध छ। नेपाल टेलिकम र एलसेलका टावरहरु ठाउँठाउँमा रहेकोले अधिकांश जनताले मोबाइल फोनको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ। मोबाइल डाटाको प्रयोग गरी धेरैले इन्टरनेटको सुविधा पनि लिने गरेका छन्। डिसहोम ले आफ्नो सेवा यस गाउँपालिका पनि पुर्याएकोले धेरै घरपरिवारले डिसहोम जडान गरी टेलिभिजन हेर्ने गरेको तथ्यांकले देखाएको छ।

घरधुरी अनुसार संचारका साधनहरु जस्तै रेडियो, टेलिफोन, मोबाईल फोन, टेलिभिजन, कम्प्युटर, ल्यापटप आदिको प्रयोगकर्ता पनि उल्लेख्य रुपमा रहेको छ। घरपरिवारमा के कस्ता संचारका साधनहरु प्रयोगमा रहेका छन् भन्ने बारे तालिका नं. ८२ मा प्रस्तुत गरिएको छ। ल्याण्ड लाईन टेलिफोनको सुविधा अहिले सम्म यो गाउँपालिकामा पुगेको छैन।

तालिका नं. ८२: घरमा प्रयोग हुने गरेको संचारका साधनहरु

वडा नं.	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाइल फोन	कम्प्युटर, ल्यापटप	इमेल, इन्टरनेट	अन्य
१	४६५	६१५	९८३	११३	८	५
२	४३५	५५८	११००	६६	२२	१०
३	३०८	३२६	६१५	१९	१	९
४	२१९	४२१	७०८	६८	१७	११
५	२४४	१८३	६६४	८	३	१३
६	२३०	२४४	५५४	२३	२	१४
७	१८३	५६७	१०१५	८८	१०	१२
जम्मा घरधुरी	२०८४	२९१४	५६३९	३८५	६३	७४
प्रतिशत	१८.६८	२६.११	५०.५३	३.४५	०.५६	०.६६

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

५.६ एफ.एम.रेडियो:

यस गाउँपालिकामा एउटा पनि एफ.एम. रेडियो स्टेशन संचालनमा नरहेको जानकारी प्राप्त भएको छ।

५.७ पत्र पत्रिका:

यस गाउँपालिकामा एउटा पनि पत्र पत्रिका प्रकाशनमा नरहेको जानकारी प्राप्त भएको छ। तर स्थानिय धादिङ्ग बजारबाट प्रकाशित पत्रिकाहरु आउने गरेको पाइन्छ।

५.८ आवाशिय घरको संरचना

सिद्धलेक गाउँपालिकामा ६२१२ घरधुरी रहेको र घरको संरचना लाई घरको छाना अनुसार वर्गिकरण गरी खर वा फुसको छाना, टायल, भिँगटि वा स्लेटको छाना, जस्तापाताको छाना र आरसिसि ढलान भएको छाना गरी ४ समूहमा राखि विश्लेषण गरिएको छ। सो विश्लेषणको नतिजा तालिका ८३ मा प्रस्तुत गरिएको छ, जस अनुसार यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ३९७२ अर्थात ६३.९४ प्रतिशत घरको छाना जस्तापाताको रहेको देखिन्छ। दोस्रोमा १५०३ (२४.२०%) घरको छाना टायल, भिँगटि वा स्लेटको रहेको, ६१४ घरको अर्थात करिव १० प्रतिशत घरको छाना आर.सि.सि.ढलान भएको र ज्यादै न्यून संख्या अर्थात १२३ वटा घरको (१.९८%) छाना खर वा फुसको रहेको तथ्यांक विश्लेषणले देखाएको छ।

तालिका ८३: घरको बनावट अनुसार घरधुरी जनसंख्या विवरण

वडा नं.	खर वा फुसको छानो भएको	टायल, भिँगटि वा स्लेटको छानो भएको	जस्तापाताको छानो भएको	घर ढलान भएको
१	१०	७३	८४८	१५९
२	१२	६०२	४७२	७२
३	५०	१८५	४७१	२२
४	१८	९४	५८१	८४
५	११	३३०	३४३	५३
६	१५	१५६	३८८	७४
७	७	६३	८६९	१५०
जम्मा	१२३	१५०३	३९७२	६१४
प्रतिशत	१.९८	२४.२०	६३.९४	९.८८

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

५.९ फोहरमैला व्यवस्थापन

सिद्धलेक गाउँपालिकामा फोहर मैला व्यवस्थापनको कार्य जस्तै फोहरमैला संकलन, कुहिने नकुहिने फोहर छुट्टयाउने र फोहरमैलालाई बिषर्जन गर्ने कार्य विधिवत रुपमा हुन सकेको छैन। यस गा.पा.मा फोहरमैला संकलन गर्ने कार्यकालागि ठाउँ ठाउँमा कन्टेनर राख्ने कार्य पनि हुन सकेको छैन। कुनै पनि वडामा सार्वजनिक शौचालयहरु छैनन्। यसै गरी हाल सम्म फोहरमैला डम्पींग गर्ने स्थानको निधो समेत भै सकेको छैन। यसै परिप्रेक्षमा घरधुरी सर्वेक्षणको तथ्यांक संकलन गर्दा प्रत्येक घरधुरीले घरबाट निस्कने फोहरमैलालाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने गरेका छन् भनि प्रश्न राखिएको थियो। फोहरमैला व्यवस्थापन बारे घरधुरी सर्वेबाट प्राप्त नतिजालाई तालिका ८४ मा प्रस्तुत गरिएको छ, जस अनुसार ८६.३२ प्रतिशत घरपरिवारले घरबाट निस्केको फोहरमैलालाई कुहिने र नकुहिनेमा बर्गिकरण गरी घरभित्रै बिषर्जन गर्ने गरका छन् भने १३.६८ प्रतिशतले घरबाट निस्काशन भएको फोहरमैलालाई कुहिने र नकुहिने बर्गिकरण गरी घरभित्र बिषर्जन न गर्ने गरेको देखिन्छ।

तालिका नं. ८४: फोहरमैला व्यवस्थापन

वडा नं.	कुहिने र नकुहिने बर्गिकरण गरी घरभित्र बिषर्जन		
	गर्ने परिवार	नगर्ने परिवार	कुल जम्मा घर परिवार संख्या
१	१०१२	७८	१०९०
२	१०३४	१२४	११५८
३	६१२	११६	७२८
४	७३८	३९	७७७
५	३५८	३७९	७३७
६	५९९	३४	६३३
७	१००९	८०	१०८९

कुहिने र नकुहिने बर्गिकरण गरी घरभित्र बिशर्जन			
वडा नं.	गर्ने परिवार	नगर्ने परिवार	कुल जम्मा घर परिवार संख्या
जम्मा	५३६२	८५०	६२१२
प्रतिशत	८६.३२	१३.६८	१००
स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४			

यसै गरी फोहरमैलालाई बिषर्जन गर्दा कसरी बिसर्जन गरिन्छ भनि सोधिएको प्रश्नको उत्तरमा ति घरधुरीले कुहिने नकुहिने छुट्टयाई सकेपछि, फोहरमैलालाई आगोमा डढाउने, खाल्टोमा पुर्ने, मल बनाउने र जतासुकै फाल्ने गरी ४ तरिकाले फोहरमैलाको व्यवस्थापन गरेको पाईयो जुन तालिका नं. ८५ मा प्रस्तुत गरिएको छ। यो तालिका मा देखाइए अनुसार फोहर मैला व्यवस्थापन गर्ने कुल घरधुरी मध्ये ४५.२४ प्रतिशतले घरबाट निस्केको फोहरमैलालाई आगोमा डढाउने गर्ने गरेको, ३०.०५ प्रतिशत घरधुरीले कम्पोस्ट मल बनाउने गरेको २२.९१ प्रतिशत घरधुरीले खाल्टोमा पुर्ने गरेको र १.८० प्रतिशत घरधुरीले फोहरमैलालाई जतासुकै फाल्ने गरेको देखिन्छ। घरधुरी सर्भेक्षणको दौरानमा कतिपय घरपरिवारले एक भन्दा बढि विधि अपनाई फोहर व्यवस्थापन गर्ने गरेकोले घरधुरी संख्या ६२१२ भन्दा बढि भएको छ।

तालिका नं. ८५: फोहरमैला बिशर्जन गर्ने विधि अनुसार घरपरिवार संख्या

आगोमा डढाउने	खाल्टोमा पुर्ने	मल बनाउने	जतासुकै फाल्ने
९५४	८९७	४०७	१८
१०८६	२६०	७३२	५१
६२४	३४३	५६०	२८
७५२	१५९	४४१	७
४४८	१७२	५००	९१
६०७	३८२	४०७	२
८८०	४९७	५०७	१६
५३५१	२७१०	३५५४	२१३
४५.२४	२२.९१	३०.०५	१.८०
स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४			

६. वन तथा वातावरणीय स्थिति

यस परिच्छेदमा गाउँपालीका भित्रको वन तथा वातावरण सम्बन्धित वन, जैविक विविधता, फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेश गरिएको छ।

६.१ सामुदायिक वन क्षेत्रको अवस्था

यस क्षेत्रमा लगभग २७ प्रतिशतभुभाग वन क्षेत्रले ओगटेकोमा पाइन्छ र गाउँको ७ वटै वडाहरुमा वन क्षेत्र फैलिएको छ। मुख्यरूपमा सामुदायिक वनका रूपमा रहेको वनक्षेत्रअर्न्तरगत विभिन्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू रहेका छन्। गाउँपालीकाको क्षेत्रमा दर्ता गरिएका सामुदायिक वन, ती वनले ओगटेको क्षेत्र, समेटिएका परिवार तथा ती वनमा पाइने मुख्य रुखका प्रजातिहरू सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ८६मा दिइएको छ।

तालिका नं. ८६: सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	क्र.स.	सामुदायिक वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	समेटेको परिवार संख्या	मुख्य रुख, प्रजातिहरू
१	१	नलाङ्ग ठुलो वन	१००		साल, कटुस, चिलाउने
	२	बिसौनि पाखा	१२		साल, कटुस, चिलाउने, धंयरो
	३	गगतेटार			साल, सल्ला, चिलाउने
	४	पोखरी डाँडा			साल, चिलाउने
	५	नागेश्वरी	७		साल, चिलाउने, आँप
२	१	जयभद्रे सा. वन	६		साल, कटुस, चिलाउने
	२	वेल्डार कान्लो सा. वन	१३.४६	९१	साल, कटुस, चिलाउने
	३	पाल्ले खानेपानी		२२१	साल, कटुस, चिलाउने
	४	ढेवाडाँडा सिद्धलेक साव		१९४	साल, कटुस, चिलाउने
	५	आले नर्सरी साव		२००	साल, कटुस, चिलाउने
	६	तिलखोरिय साउनेपानी साव			साल, कटुस, चिलाउने
	७	शाही डाडाँ पाटापाटी साव	२५	७१	साल, कटुस, चिलाउने
	८	सिद्धलेक साव	२७	१२२	साल, कटुस, चिलाउने
	९	दलेन सिद्धवेन	१७	१३४	साल, कटुस, चिलाउने
	१०	जुगेपाखाँ साव	९.५	१५०	साल, कटुस, चिलाउने
३	१	नर्किडाडा सा. वन/ राम्चेपाखा	१०	८६	साल, चिलाउने, साज
	२	नेपाने सा. वन/ सल्लाडाँडा	४२	१६८	साल, आँप, साज
	३	बेनि वन/भूमेस्थान	३०	१२०	साल, सल्ला, साज, चिलाउने
	४	महाकाली सा. व.	९२	२४१	साल, साज, करम, जामुन
	५	नाग देवी सा. व.	३	७४	साल, साज
	६	कालिपार सा. व.	७१	१५४	साल, चिलाउने
	७	जलबिरे सा. व.	९०	१९१	
	८	वडारे सा. व.	६०	२११	साल, चिलाउने
४	१	सुबिटार सा. व.	४	८०	साल, साँज
	२	वाङ्गदी सा. व.	८४	१५०	साल, साँज
	३	छाँगाडाडा सा. वन			साल, चिलाउने, सल्ला
५	काकुली भिर सा. वन			साल, चिलाउने, सल्ला	

वडा नं.	क्र.स.	सामुदायिक वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	समेटेको परिवार संख्या	मुख्य रुख, प्रजातिहरु
५	१	रैकर सा.वन		५९	साल,सल्ला,काफल, कटुस
	२	ठुलो सा.वन	२३	३००	साल,सल्ला,काफल, कटुस
६	१	लामकानेदेवि	२००	२००	साल,चिलाउने
	२	अम्बागैरी			साज, फडित
	३	सल्लेडाडा			साल,चिलाउने, सल्ला
	४	बागेश्वरी			साल,चिलाउने, सल्ला
	५	कल्लेडाडा			साल,चिलाउने, सल्ला
	६	इर्जुपदेरा			साल,चिलाउने, सल्ला
	७	साततले सा.व.	१६	३५०	साल,चिलाउने, सल्ला
	८	पञ्चकन्या सा.व.	२०.५	४४	साल,चिलाउने, सल्ला
	९	गैरीगाउँ खाडीगैरा सा.व.	२	४६	साल,चिलाउने, सल्ला
	१०	लेकडाडाँ सा.वन		१३८	साल,चिलाउने, सल्ला
७	१	जाल्पा सा.वन	३	३००	साल,चिलाउने, सल्ला
	२	दोबरे सा.वन	३	२५०	साल
	३	महाकाली सा.व.	५.७	६५	साल,चिलाउने, सल्ला,साज
	४	बाह्रमुरे सा.वन	३३	२५०	साल,सल्ला, साज,खयर, सिसौ
	५	पाङ्गै सा.वन		२५०	साल,चिलाउने,खयर

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

६.२ सरकारी, निजी तथा कबुलियत वनको विवरण

यस गाउँपालीकामा सामुदायिक वनको साथै अन्य वनहरुमा निजी वन, कबुलियत वन, धार्मिक वन तथा सरकारी वन रहेका छन् । जसले समेटेको वडा,क्षेत्रफल, लाभान्वित परिवार तथा मुख्य पाइने प्रजातिहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.८७ : वनको किसिम अनुसार वनको विवरण

वडा नं.	वनको किसिम	समेटेको वडा नं.	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित परिवार	मुख्य रुख, प्रजातिहरु
१	निजी	१	मोचे	५	१	साल,चिलाउने
२	धार्मिक	२	भगेश्वरी स्थान	२	आरुगैरा	साल,चिलाउने
३	कबुलियत	३	लोकल डाँडा	१०	१७	साल,चिलाउने,उन्हु
४	कबुलियती	४ नं वडा	सितली		९	चिलाउने,साल,कटुस
	कबुलियत	४ नं वडा	नागबेली			
	कबुलियत	४ नं वडा	तल्लो सित्तली			
	धार्मिक	४ नं वडा	मालिका			साल
	कबुलियती	४ नं वडा	फुलबारी			
५	कबुलियती	५ नं वडा	रत्नकाली			
		५ नं वडा	रैकर वन		५९	साल,सल्ला,काफल, कटुस
		५ नं वडा	देउपानी वन	१४	१००	चिलाउने,साल
	धार्मिक	५ नं वडा	बागबच्छला			चिलाउने,साल
६	सरकारी	६ नं. वडा	विउ बगैचा	०.८४		कोईराला
७	सरकारी	वडा न.५,६,७	जाल्पा	३	२००	

वडा नं.	वनको किसिम	समेटेको वडा नं.	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित परिवार	मुख्य रुख, प्रजातिहरू
	कबुलियत	वडा नं.७	बेलघारी		१८	बेल, आप,चिलाउने
	सामुदायिक	वडा नं.७	पञ्चकन्या	१०७		
	सामुदायिक	वडा नं.७	श्रीकृष्ण	१७		
	सामुदायिक	वडा नं.७	बगमारा	११०		

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

६.३ इन्धनको उपयोग

सिद्धलेक गाउँपालिकाका वासिन्दाहरूले विभिन्न स्वरूपका इन्धन प्रयोग गर्ने गरेका भए पनि सवैभन्दा बढि खाना पकाउनको लागि दाउरा कै प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ जसले गर्दा वन क्षेत्रको साथ साथै मानव स्वास्थ्यमा पनि नकारात्मक प्रभाव परिरहेको छ । घरधुरी अनुसार खाना पकाउनको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको विश्लेषणको क्रममा दाउरा, एल.पि.ग्याँस, मट्टीतेल, बिद्युत गरी ६ वटा इन्धनहरूमा वर्गिकरण गर्दा कुल घरधुरी संख्याको ६४.९२ प्रतिशत घरधुरीले खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गरेको, २०.४६ प्रतिशत घरधुरीले दाउरा र एल.पि.ग्याँस संगसंगै प्रयोग गरेको, ११.९१ प्रतिशत घरधुरीले एल.पि.ग्याँस प्रयोग गर्ने गरेको, २.५८ प्रतिशत घरधुरीले गोबर ग्याँस (बायो ग्याँस) प्रयोग गरेको र ०.०५- ०.०८ प्रतिशत घरधुरीले क्रमशः मट्टीतेल र बिद्युत प्रयोग गरेको देखिन्छ । वडा अनुसार खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको विवरण तालिका ८८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ८८: खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धन

वडा नं.	दाउरा	एल.पि. ग्याँस	गोबर ग्याँस	दाउरा र एल.पि.ग्याँस	मट्टीतेल	बिद्युत
१	८६०	१३९	३३	५५	१	२
२	७३३	१३२	३६	२५६	०	१
३	५२८	६७	९	१२४	०	०
४	३२७	१३४	१५	२९९	२	०
५	६६४	४४	२	२७	०	०
६	४१७	४८	२०	१४७	०	१
७	५०४	१७६	४५	३६३	०	१
जम्मा	४०३३	७४०	१६०	१२७१	३	५
प्रतिशत	६४.९२	११.९१	२.५८	२०.४६	०.०५	०.०८

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

६.४ दाउराको श्रोत

तालिका नं.८९: इन्धनको रूपमा दाउराको स्रोत अनुसार घरधुरी

वडा नं.	निजि वन	सामुदायिक वन	कबुलियती वन	सरकारी वन	करेसा बारी (आफ्नै बारी)
१	७१	२४४	०	४२	५८०
२	१५०	४१९	११	१२८	२९०
३	९६	५२५	०	३	११
४	५३	१३०	३	१४५	३२२
५	२२	५४९	२	४	१२७
६	२५	५२६	१६	२	४१
७	९	५६५	३	२६	२७९
जम्मा	४२६	२९५८	३५	३५०	१६५०
%	७.८६	५४.५९	०.६५	६.४६	३०.४५

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

माथिको तालिका ८८ मा देखाइए अनुसार कुल जनसंख्याको भण्डै ६५ प्रतिशत घरधुरीले खाना पकाउन इन्धनको रूपमा दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको हुँदा दाउराको स्रोत के कस्ता बन क्षेत्रहरू रहेका छन् भनि विश्लेषण गर्दा दाउरा प्रयोग गर्ने कुल घरधुरी संख्या को ५४.५९ प्रतिशत घरधुरीले सामुदायिक बनबाट दाउरा ल्याई प्रयोग गर्ने गरेको, ३०.४५ प्रतिशत घरधुरीले आफ्नै करेशावारी, ७.८६ प्रतिशत घरधुरीले निजि बन, ६.६४ प्रतिशत घरधुरीले सरकारी बन र ०.६५ प्रतिशत घरधुरीले कबुलियती बनबाट दाउरा ल्याउने गरेको तथ्यांक विश्लेषण बाट देखिएको छ । वडा अनुसार घरधुरी र दाउराको स्रोतको विस्तृत विवरण तालिका नं. ८९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

६.५ खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुल्होको अवस्था

खाना पकाउन अत्यधिक घरधुरीले अत्यधिक मात्रामा दाउराको प्रयोग गर्ने गरेको तालिका ८८ मा दर्शाइए अनुसार यस गाउँपालिकाका बासिन्दाहरूले खाना पकाउन के कस्ता चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेका रहेछन् भन्ने विषय विश्लेषण गर्दा अधिकांस (६०.६४%) घरपरिवारले अगेनो वा माटोको चुल्हो खाना पकाउन प्रयोग गरेको पाइयो । यसले गर्दा गाउँको वातावरण तथा मानव स्वास्थ्यमा समेत अतिनै नकारात्मक असर पर्ने देखिन्छ । खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुल्हो अनुसारको घरधुरीको विस्तृत विवरण तल तालिका ९० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ९०: घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार अनुसार घरधुरी जनसंख्या

वडा नं.	अगेनो वा माटो को चुल्हो	सुधारिएको चुल्हो	भुसे चुल्हो	मट्टितेल स्तोभ	ग्याँस चुल्हो	बिद्युत चुल्हो (हिटर)
१	७९२	१२७	१२	१	२३८	२
२	६९८	२९८	२३	३	३५९	३
३	३१९	३३९	६	०	१८४	१०
४	५८२	४०	१७	१	४३५	४
५	६८७	९	४	१	५८	०
६	५३३	१६	८	०	१३०	३
७	८३०	२४	१४	२	५०९	२
जम्मा घरधुरी	४४४१	८५३	८४	८	१९१३	२४
प्रतिशत	६०.६४	१९.६५	१.९५	०.११	२६.१२	०.३३

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

माथि तालिका ७७ मा देखाइए अनुसार कुल घरधुरी संख्याको ६०.६४ प्रतिशत घरधुरीले अगेनो वा माटोको चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेको, २६.१२ प्रतिशत घरधुरीले ग्याँस चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेको, १.९५ प्रतिशत घरधुरीले धुँवा रहित वा सुधारिएको चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेको, १.९५ प्रतिशत घरधुरीले भुसे चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेको, ०.३३ प्रतिशत घरधुरीले हिटर प्रयोग गर्ने गरेको र ०.११ प्रतिशत घरधुरीले मट्टितेल स्तोभ प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । वडागत हिसावले घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार बारे तालिका ९० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

६.६ जलाधार तथा जलस्रोत र उपयोगको स्थिति

गाउँपालिका क्षेत्रको विभिन्न वडालाई समेटेर जलाधार तथा जलस्रोतको रूपमा विभिन्न खोलाहरू छन् जसबाट यस क्षेत्रका बासिन्दाले सिंचाइ तथा हाइड्रोपावरको लागि उपयोग गरिरहेका छन् । यस गाउँपालिकामा भएको जलाधार तथा जलस्रोत र सौको उपयोग सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ९१ : जलाधार, जलस्रोत तथा उपयोग सम्बन्धी विवरण

नाम	समेटेका वडाहरू	उपयोगको विवरण
नदी र खोला		
त्रिशुली	४,६,७	सिंचाई तथा हाइड्रोपावर
थोपल	४,६	सिंचाई तथा हाइड्रोपावर
ताल तथा सिमसार		उपयोग
पधेरी बारी		क्षेत्रफल

नाम	समेटेका वडाहरू	उपयोगको विवरण
दास धारी		

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

६.७ जङ्गली जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरू

यस गाउँपालीकामा विभिन्न सामुदायिक बन, धार्मिक बन, कबुलियत बन तथा सरकारी बन रहेको पाइन्छ । जसमा विभिन्न किसिमका जङ्गली जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरू बसोबास गरेको पाइन्छ । यहाँको बनजंगलमा पाइने विभिन्न किसिमका जङ्गली जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरूको वडागत रुपमा विवरण देहाय बमोजिम रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं.९२ : जङ्गली जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरू

वडा नं.	वासस्थानको नाम	मुख्य जंगली जनावरहरूको नाम	मुख्य जंगली चराचुरुङ्गीहरूको नाम
१	नलाङ्ग ठूलो बन	बाघ,स्याल,मृग,	कालीज,ढुकुर,लामपुच्छरे
	बिसौनि पाखा	बाघ,बनबिरालो,मृग,	सारी,कालिज,कोकले
	गगतेटार	बाघ,खरायो,मृग,	ढुकुर,कालिज,जुरेली
	पोखरी डाँडा	बाघ,स्याल,मृग,	धोबिनी चरा
	नागेश्वरी	बाघ,स्याल	कालीज
२		स्याल,बादर	तित्रा,ढुकुर
४		चितुवा,खरायो,दुम्सी,बांदर,मृग,घोरल	तित्रा,ढुकुर,कालिज,सारी,कोइली,काग, काँडे भ्याकुर
६	लामकाने देवि	बाघ,स्याल,मृग	काफल पाक्यो चरा,तित्रा,ढुकुर

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

६.८ प्राकृतिक विपद्को असर स्थिति

गाउँपालीका क्षेत्रमा जल, मौसमजन्य प्रकोपका अतिरिक्त मानवीय सावधानी तथा जनचेतनाको कमीले गर्दा धन जनको क्षति भएको देखिन्छ । यस्ता प्रकोपबाट भएका मानवीय तथा आर्थिक क्षति तथा जोखीमलाई तलका उपशिर्षकहरू मार्फत स्पष्ट पारिएको छ ।

६.८.१ भुकम्प बाट भएको क्षति

गोर्खाको बारपाकलाई केन्द्रविन्दु बनाई २०७२ साल वैशाख १२ गते ८ रेक्टर स्केल र वैशाख ३० गते ६ रेक्टर स्केल भन्दा माथिको महाभुकम्पले नेपालको १४ वटा जिल्लामा ठूलो जन धनको क्षति भएको थियो । सो भुकम्पले धार्दिग जिल्लाका सम्पूर्ण स्थानहरूमा समेत ठूलै क्षति भयो र यो क्षतिको प्रभावबाट सिद्धलेक गाउँपालिका पनि बच्न सकेन । भुकम्पबाट भएको क्षतिको लेखाजोखा गर्न मुख्य गरी आवाशीय भवनहरूको अवस्था लेखाजोखा गर्ने उद्देश्यले गरिएको घरधुरी सर्वेक्षणमा भुकम्पले आवाशीय भवनमा गरेको पूर्ण क्षति, सामान्य क्षति र कुनै क्षति नभएको गरी ३ समूहमा संकलित तथ्यांक विश्लेषण गर्दा ७ वटै वडामा भएका घरधुरी मध्ये ५३९५ घरधुरी अर्थात कुल घरधुरी संख्याको ८६.८५ प्रतिशत पूर्ण क्षति भएको, ५६५ घरधुरी अर्थात ९.१० प्रतिशतमा सामान्य क्षति भएको र कुनै क्षति नभएको ४.०६ प्रतिशत अर्थात २५२ घरधुरीमा कुनै क्षति नभएको देखिन्छ । जसमध्ये ६६.६० प्रतिशत घरधुरीले पुनःनिर्माण गराएको र ३३.४० प्रतिशतले विभिन्न कारणले गर्दा पुनःनिर्माण नगराएको देखिन्छ । भुकम्पको क्षति सम्बन्धी वडागत विवरण तालिका ९३ मा प्रस्तुत गरिएको छ । यसै गरी पुनःनिर्माण नगराउनुको कारणको विश्लेषण तालिका ९४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ९३: २०७२ सालमा गएको भुकम्पबाट क्षति सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	पूर्ण क्षति	सामान्य क्षति	कुनै क्षति नभएको	कुल जम्मा घर धुरी	पुनःनिर्माण गराएको	पुनःनिर्माण न गराएको	कुल जम्मा घरधुरी
१	१०१०	५७	२३	१०९०	५७९	४३१	१०१०
२	८८२	२२७	४९	११५८	३५५	५२७	८८२
३	४८५	११७	१२६	७२८	२९२	१९३	४८५
४	७४९	१३	१५	७७७	५०२	२४७	७४९
५	६५९	६३	१५	७३७	४९८	१६१	६५९

वडा नं.	पूर्ण क्षति	सामान्य क्षति	कुनै क्षति नभएको	कुल जम्मा घर धुरी	पुनःनिर्माण गराएको	पुनःनिर्माण न गराएको	कुल जम्मा घरधुरी
६	५९७	२५	११	६३३	४८५	११२	५९७
७	१०१३	६३	१३	१०८९	८८२	१३१	१०१३
जम्मा घरधुरी	५३९५	५६५	२५२	६२१२	३५९३	१८०२	५३९५
प्रतिशत	८६.८५	९.१०	४.०६		६६.६०	३३.४०	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

तालिका नं. ९४: पुनःनिर्माण नगराउनुको कारण

वडा नं.	आफ्नो जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा नभएर	पहिलो किस्ता रकम थोरै भएर	ज्यामी खेतालाको अभाव भएर	अन्य	कुल जम्मा घर धुरी
१	२	६	२२१	२०१	४३०
२	१४	८	२५५	२५०	५२७
३	३७	१०	६१	८५	१९३
४	१३	२२	९३	११९	२४७
५	१४	८	६५	७४	१६१
६	२	५	२९	७६	११२
७	१६	६	६२	४८	१३२
जम्मा घरधुरी	९८	६५	७८६	८५३	१८०२
प्रतिशत	५.४४	३.६१	४३.६२	४७.३४	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

६.८.२ नदी कटान तथा पहिरो जोखिम क्षेत्र

विगत तीन वर्षमा विपद्बाट भएको क्षति प्रकार र परिमाण सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकाबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ९५ : वडागत रूपमा गाउँपालिकामा रहेका बाढी तथा पहिरो जोखिम क्षेत्रहरु

क्र.स	वडा नम्बर	जोखिमयुक्त तथा प्रभावित स्थान	घरधुरी संख्या	
			पहिरो	बाढी
१.	१	नलाड मा.वि		
२.	१	एक्ले बाध पहिरो		
३.	१	बुडचुड नागैथान		
४.	१	कालिदह		
५.	१	दमाई थुम्को		
६.	१	पहिरो भटराइ डाँडा		
७.	१	धारापानी लेडे खोला क्षेत्र		
८.	२	काँडेपानी डाँडा पहिरो	१८	
९.	२	कमेरे पाखो	२०	
१०.	२	फाले चितौरे गाउँ पहिरो		
११.	६	निवुवा माभीटार	३	
१२.	६	सिद्धलेक ६ हुम्ली टोल	१७	
१३.	६	सिद्धलेक ६ पिप्ले	९	

क्र.स	वडा नम्बर	जोखिमयुक्त तथा प्रभावित स्थान	घरधुरी संख्या	
			पहिरो	बाढी
१४.	६	नेपालटार	५	
१५.	६	माभ्रिटार	७	
१६.	७	भैसे पोखरी सेतो पहिरो		
१७.	७	घाट बेसी देखि पिपलटारको पुल जिपको पहिरो		
१८.	७	जाल्पादेवी थान मन्दिरको पहिरो		
१९.	७	बाह्रमुढे च्यानडाडा पहिरो		

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७४

७. संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

गाउँपालीका भित्रको संस्थागत तथा सुशासनको विद्यमान अवस्थाको सम्बन्धमा यस परिच्छेदमा व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ। जस अन्तरगत गाउँपालीका तथा गाउँपालीका भित्रका विभिन्न संस्थाको अवस्था र सुशासनका विविध पक्षहरू समावेश गरिएका छन्।

७.१ स्थानीय स्तरमा राज्यको उपस्थिति

विकेन्द्रीकरण शासनको माध्यमद्वारा राज्यको सेवा प्रवाहलाई स्थानीय जनताको पहुँचमा पुर्याउन यस गाउँपालीकामा विभिन्न सरकारी कार्यालयहरूले नियमित सेवा प्रवाह गरी रहेका सरकारी कार्यालयहरूको नाम, ठेगाना, तथा कार्यालयको फोन नं सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.९६ : गाउँपालीका क्षेत्र रहेका सरकारी कार्यालयहरूको विवरण

सि. नं.	कार्यालयको नाम	ठेगाना	फोन नं.
१.	गाउँपालिका कार्यालय	बुङ्चुङ	९८४७०३९०९८
२.	जनपद प्रहरी कार्यालय	नलाङ्ग बैरेनी	

स्रोत : उल्लेखित कार्यालयको अभिलेख, २०७३

७.२ गाउँपालीका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

गाउँपालीकाद्वारा सेवा, सुविधा प्रदान गर्नका लागि गाउँपालीकामा निर्वाचित पदाधिकारीहरू तथा विभिन्न पदमा कार्यरत कर्मचारीहरू, र कार्यरत पद सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं.९७ : गाउँकार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको नामावली

क्र.सं.	पदाधिकारीहरू	पद	लिङ्ग	मोबाइल नं.
१	प्रेम नाथ सिलवाल	गाउँपालिका अध्यक्ष	पुरुष	९८५१२००५७८
२	कमला शर्मा	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	महिला	९८४१६१४२९२
३	चन्द्र प्रसाद सिलवाल	वडाध्यक्ष	पुरुष	९७५१०२५९७७
४	कमल बहादुर गुरुङ	वडाध्यक्ष	पुरुष	९८५१०१५२७२
५	देव बहादुर पुलामी	वडाध्यक्ष	पुरुष	९८५१०३२७५३
६	रामहरी वराकोटी	वडाध्यक्ष	पुरुष	९८४१५२०६१३
७	दिल बहादुर घले	वडाध्यक्ष	पुरुष	९८५६०३७७३२
८	टिका प्रसाद थपलिया	वडाध्यक्ष	पुरुष	९८५१११५५९९
९	लक्ष्मण खतिवडा	वडाध्यक्ष	पुरुष	९८५११९४०५१
१०	सरिता मगर	गा.पा महिला सदस्य	महिला	९८४१०३८७१३
११	ज्ञानु माया परियार	गा.पा महिला सदस्य	महिला	९८१८१२७८२०
१२	लक्ष्मी बराम	गा.पा महिला सदस्य	महिला	९८४६२४३७५५
१३	माया देवी थापा मगर	गा.पा महिला सदस्य	महिला	९८४९५६२४३३
१४	ललिता घले	अल्पसङ्ख्यक सदस्य	महिला	९८४१८३२९८५
१५	चेत बाहादुर गाईने	अल्पसङ्ख्यक सदस्य	पुरुष	९८०८४०१८२३

स्रोत : गाउँपालीका कार्यालय, २०७४

तालिका नं. ९८: सिद्धलेक गाउँपालिकाको दरबन्दी तथा कर्मचारीहरूको विवरण

क्र.स	नाम थर	पद	मोबाइल
१	लक्ष्मण प्रसाद भट्टराई	कार्यकारी अधिकृत	९८४७०३१०१८
२	तिर्थ राई	स.ले.पा	९८४१५०८९०१
३	सुर्य प्रसाद देवकोटा	ना.सु	९८४१६४१८०१
४	विष्णुप्रसाद भण्डारी	खरिदार	९८४११६२६५६
५	भरत सिलवाल	का.स	९८०८४०८२१२
६	सिता मगर	का.स	९८४१७१७८८६
७	सुलोचना खनाल	का.स	९८४९३७९३५७
८	भोज बहादुर भुजेल	का.स	९८४१६६४८१२
९	सुनिता थापा मगर	का.स	९८४३१८०४४९
१०	खोपनारायण श्रेष्ठ	का.स	९८४३५१०५६५
११	शान्ती मगराती	सा.प	९८४९२४२०३०
१२	ज्ञानु थापा मगर	सा.प	९८४३१८०४५०
१३	तारा नाथ सिलवाल	सा.प	९८४९२१३८२०

स्रोत: गाउँपालिका कार्यालय, २०७४

७.३ समूहमा परिवारको आवद्धताको स्थिति

संस्थागत सहभागिता तथा आवद्धता सन्दर्भमा सामुदायिक संस्था, कृषक, वन समुह, सहकारी, गैसस वा क्लब, परम्परागत समुह, आमा समुह, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र लगायतमा परिवारका सदस्यहरू आवद्ध रहेका छन्। वडागत रूपमा संस्थागत सहभागिता तथा आवद्धता सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.९९ : परिवारका सदस्य आवद्धता भएका संस्था समूह अनुसार परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	परिवारका सदस्य आवद्धता भएका संस्था समूह अनुसार परिवार						
	आमा समूह	कृषक समूह	सामुदायिक वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह	अन्य
१	३००	१७	२२	५४३	२०	१६	३
२	४७०	६२	५६	५१२	११५	१९	१
३	३८२	२१	११५	२३०	१	६	१
४	५१७	२१	२५	४५७	४	२	०
५	३५१	६३	३८	२४६	९४	४	०
६	३७०	१६१	१३३	१४४	२	०	१
७	४९७	४७	३१	२६१	८	१	२
जम्मा	२८८७	३९२	४२०	२३९३	२४४	४८	८

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४

७.४ गैरसरकारी संघसंस्था तथा दातृनिकाय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकासंग समन्वय तथा सहकार्य गरी संस्थागत तथा पूर्वधार विकासका कार्य गर्ने गैह सरकारी संस्थाको नाम, ती संस्थाको ठेगाना, सम्पर्क नम्बर, कार्य क्षेत्र तथा अनुमानित वार्षिक रकम सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका नं.१०० : गैहसरकारी संघसंस्था सम्बन्धी विवरण

सि.न	गैह सरकारी संस्थाको नाम	रहेको स्थान	कार्य क्षेत्र
१	प्रयास नेपाल	सिद्धलेक गापा वडा नं. १	सामाजिक परिचालन, नेतृत्व विकास, शुसासन आदि
२	फोकस नेपाल	सिद्धलेक गापा वडा नं. १	

सि.न	गैह सरकारी संस्थाको नाम	रहेको स्थान	कार्य क्षेत्र
३	आपसन नेपाल	सिद्धलेक गापा वडा नं. १	
४	एजसन नेपाल	सिद्धलेक गापा वडा नं. १	
५	चक्रदेवि सामुदायिक समाज नेपाल	वडा नं. २	
६	सिद्धसेवा समाज नेपाल	वडा नं. २	
७	प्रथम नेपाल	वडा नं. ४	
८	Rous नेपाल	वडा नं. ४	
९	I.C.D.C.	वडा नं. ४	
१०	सामित नेपाल	वडा नं. ४	

स्रोत :संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

७.५ गाउँपालीकाको वार्षिक प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रमहरु

गाउँपालीकाले विद्यमान नीतिगत व्यवस्थाको आधारमा पूर्वाधार, आय आर्जन, सशक्तिकरण, स्वास्थ्य, शिक्षा लगायतका विषयगत क्षेत्रमा केन्द्रित गरि यस वर्षको आयोजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको छ । गाउँपालीकाको वार्षिक कार्यक्रमको विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.१०४: आ.व. २०७५/७६ को लागि प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रमको विवरण

सि.नं.	आयोजनाको नाम	रकम रु.
१.	वलदेवी मन्दिर कम्पाउण्ड वालवडा नं. १	३०००००
२.	सामुदायिक भवन जलकिनीवडा नं. १	१५००००
३.	पुनरामे भञ्ज्याङ खेल मैदानवडा नं. १	१५००००
४.	नलाड खोला सामुदायिक भवनवडा नं. १	५००००
५.	खनालटार सामुदायिक भवनवडा नं. १	१५००००
६.	सिक्रे खोला गुम्वा मर्मतवडा नं. १	१०००००
७.	वैरेनी सामुदायिक भवनवडा नं. १	१०००००
८.	चतुरा माई मन्दिर निर्माणवडा नं. २	३०००००
९.	खिरे स्तूपा वडा नं. २	१५००००
१०.	नलाड पात्ले मा.वि कम्पाउण्ड वाल वडा नं. २	३०००००
११.	ढोडेनी टोल सुधार समिति भवन वडा नं. ३	२०००००
१२.	मैदान सामुदायिक भवन वडा नं ३	६०००००
१३.	खुर्सानेदार सामुदायिक भवन वडा नं ३	३०००००
१४.	जलेश्वरी आमा समूह भवन निर्माण वडा नं ५	१०००००
१५.	कम्पूर डाडा पधेरो चौतारो निर्माण वडा नं ५	५००००
१६.	शंखादेवी गाउँघर क्लिनिक वडा नं ५	१०००००
१७.	माहाकाली मा.वि शेरवार निर्माण वडा नं.७	२५००००
१८.	जलेश्वरी स्कूल पुरानो भवन भत्काउने नया वनाउने र जग्गा खरिद वडा नं ४	१५०००००
१९.	सिद्धवावा मन्दिर निर्माण	१७०००००
२०.	प्रयास नेपालको साभेदारी कार्यक्रम	१००००००
२१.	गाउँपालिका भवन कम्पाउण्ड वाल	५०००००
२२.	गाउँपालिका शौचालय	१००००००
२३.	ग्यारेज निर्माण	५०००००
२४.	अपाङ्ग सहायता सामाग्री खरिद	२०००००
२५.	दलित उत्थान कार्यक्रम	३०००००
२६.	जनजाती उत्थान कार्यक्रम	३०००००
२७.	एम्बुलेन्स खरिद	६०००००

सि.नं.	आयोजनाको नाम	रकम रु.
२८.	दमैडाडा डिप वोरिड	२००००००
२९.	पूजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श सेवा	
३०.	क) गाउँपालिका भवन इस्टिमेट माटो परिक्षण	५०००००
३१.	भैपरी आउने	२०००००००
३२.	फनिचर तथा फिक्चर	१५०००००
३३.	गाउँपालिका भवन पक्की सडक निर्माण कार्य	७०००००
३४.	गाउँपालिका भित्र विद्युतीकरण तार पोल टान्सर्फमर	१०५०००००
३५.	कम्प्युटर सफ्टवेयर	१५०००००
३६.	मेशिनरी औजार खरिद कम्प्युटर फोटोकपी	१००००००
३७.	मिन्दुका मा.वि भवन निर्माण	१००००००
३८.	फाकफूक खानेपानी गाउँपालिका सम्म	९०००००
३९.	वूडचूड आरुवास मैदान सडक वूडचूड खण्ड	४००००००
४०.	वूडचूड आरुवास मैदान सडक मैदान खण्ड	३५०००००
४१.	वैरेनी पिपलनलाड ठांटी कमलावारी मैदान वैरेनी खण्ड	४००००००
४२.	वैरेनी पिपलनलाड ठांटी मैदान सडक खण्ड मैदानबाट	३५०००००
४३.	परेवाटार कूम्पूर भञ्ज्याड कालिदह सडक परेवाटार खण्ड	३५०००००
४४.	परेवाटार कूम्पूर भञ्ज्याड कालिदह सडक कालिदह खण्ड	४००००००
४५.	कूटीडांडा डिप वोरिड वडा नं ४	४००००००
४६.	इर्जू डिप वोरिड वडा नं ६	४००००००
४७.	अमिलिछाप डिप वोरिड वडा नं ७	४००००००
४८.	डिप वोरिड वडा नं. १	४००००००
४९.	कूम्पूर भैसे सडक वडा नं ७	१००००००
५०.	सवै वडामा प्रोजेक्टर खरिद ७ थान	४५५०००
५१.	गाउँपालिका तथा वडामा साउण्ड बक्स खरिद	१७६०००
५२.	शसतीकरण सहकार्य तालिम	७०००००
५३.	महिलाहरुका लागी शिप तथा व्यवसायिकता विकास तालिम(वस्तुगत टेवा समेत)	३०००००
५४.	किशोरीहरुका लागी जिवनउपयोगी शिप तालिम	२०००००
५५.	बालसंरक्षण सग सम्बन्धित बालविवाह, बालश्रम, शोषण,मानववेचविखन,बाल हिसा न्यूनिकरण सम्बन्धी तालिम	१०००००
५६.	लैंगिक हिसां विरुद्धको १६ दिने अभियान	२०,०००
५७.	महिला कानुनी शिक्षा	१०००००
५८.	समुदायमा आधारित संरक्षण प्रणाली सम्बन्धी तालिम	१०००००
५९.	अपाडगता भएका ब्यक्तीहरुका लागी कानुनी अधिकार तालिम	१०००००
६०.	लैंगिक हिसां राहत कोष स्थापना	२०००००
६१.	अपाडग , ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र बितरण घुम्ती तथा शिविर संचालन	१०००००
६२.	स्थानिय अपाडगता समन्वय समिती बैठक	७६,०००
६३.	अपाडगता तथा,सामाजिक क्षेत्रमा काम गर्ने लाई सम्मान तथा पुरष्कृत	३०,०००
६४.	ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	१५००००
६५.	मा. वि. स्तरका छात्राहरु लाई सेनेटेरी प्याड बनाउने वितरण	२०००००
६६.	विद्ययालय स्तरिय लैंगिक संबेदनशिल तालिम	१०००००
६७.	अति अशक्त अपाडग नागरिक लाई अपाडग परिचय पत्र बनाउन आउदा जादाका लागी यातायात	१०,०००

सि.नं.	आयोजनाको नाम	रकम रु.
६८.	अनुगमन	१४०००
६९.	स्थानिय तह समुदायमा आधारित पूर्णस्थापना कार्यक्रम .(सि.वि.आर) निर्देशित	६६०००
७०.	ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धि सरोकारवाला विच अन्तरक्रिया	३५०००
७१.	ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी दिवसिय कार्यक्रम (अल्जाईमर्स चेतना दिवस,ज्येष्ठ नागरिक	२९०००
७२.	बालक्लब गठन संचालन तथा नियम	२००००
७३.	बालबालिका माथि हुने शारिरीक,मानसिक,दण्ड सजाय तथा यौनजन्य दुर्व्यवहार	३३०००
७४.	लैंगिक हिसां निवारणमा न्यायिक समितीको क्षमता विकास तालिम	५००००
७५.	नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम	५२०००
७६.	समूह गठन र परिचालन	५०००
७७.	समूह सदस्यको अनुशिक्षण	३१०००
७८.	अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस	२००००
७९.	रा.प.अन.द्वि वि. तलब	३८१०००
८०.	स्थानिय भत्ता (रा.प.अन.द्वि)	१००००
८१.	महंगि भत्ता	१२०००
	वडा स्तरिय योजना	
	वडा नं. १	
	खानेपानी तर्फ	
१	काडेपानी चौतारो र धारा बनाउने	२०००००
२	सन्ते चौतारा इन्सेक निर्माण	५००००
३	चिसापानी लिफ्ट वुडचूड	१५००००
४	कूमालटार ठुलिकूवा खानेपानी मर्मत	८००००
५	चापानी ट्याङ्की निर्माण	७००००
६	छेधुड गुम्वा ट्याङ्की निर्माण	५००००
७	तल्लो धारापानी ट्याङ्की निर्माण	५००००
८	तल्ले छाप खानेपानी	१०००००
९	जगेधारा खानेपानी ट्याङ्की	१०००००
	पुर्वाधार विकास तर्फ	
१	सुन्दरी पानी छापगाउं गहते सडक	५०००००
२	डुम्रे खोला जरेवर सडक	५०००००
३	गहते कोल्लेरी रातमाटे सडक	२०००००
४	वूढीगौरा अर्चले सडक	१०००००
५	अधेरी गल्ली माभनलाड चरिमारे सडक	१०००००
६	रैजले पेटारे ढाप सडक	१०००००
७	तारनलाड नलाड खोला सडक	१०००००
८	वेलटार गुम्वा अमृत प्रा.वि सडक स्तर उन्नती	७०००००
	सिंचाई तर्फ	
१	कूडल्ले खेत कूलो निर्माण	३५००००
२	थोपल वलौटे सिंचाई कूलो	१५००००
	वडा नं.२	
	पुर्वाधार विकास तर्फ	
१	अर्चले तार नलाड ठांटी सडक	८०००००
२	खिरे पोखरी गाउं तल्लो आप्री चालिसे लामीडांडा सडक	४०००००

सि.नं.	आयोजनाको नाम	रकम रु.
३	ठाटी हात्तिसूढे ढाव भञ्ज्याङ सडक	१५००००
४	जूगे खोला पिप्ले खोला सडक	१०००००
५	खिरे पात्ले सूकम्वासी सडक	३०००००
६	वराम गाउँ वूढीआप गैरा सडक	२०००००
७	खर्क थुम्की सडक	१०००००
८	कूवापानीटार ज्यामिरे डांडाको चौतारा सडक	१०००००
९	खिरे पात्ले ठकुरी गाउ फाले सडक	१५००००
१०	खिरे चितगाउँ द्वारे गाउँ आपृच्छाप अघेरी किदरि सडक	४०००००
११	वगूवा विस्तारी जयभद्रे ठलोटार महादेवस्थान सडक	२५००००
१२	भैपरी आउने	१३०००००
	वडा नं.३	
	पुर्वाधार विकास तर्फ	
१	भालाङ्दी डूमीडांडा वसन्त कोटले भञ्ज्याङ सडक	३५०००००
२	खिरडांडा छतिवन खर्क कृषि सडक	३०००००
३	दारेगौडा सितलपाटी छोटार ग्याल्माटार सडक	३०००००
४	वाहनथोक सडक	३०००००
५	कल्लेरी वेनी दोभान मरेवाटो निर्माण	३०००००
	वडा नं.४	
	पुर्वाधार विकास तर्फ	
१	रायटार सलाङघाट वेनी दोभान सडक	२०००००
२	आरुवासटार भेडावारी सडक	१०००००
	सिंचाई तथा कृषि तर्फ	
१	आरुवासटार लिफ्ट सिंचाई	९०००००
२	दारिमटार लिफ्ट सिंचाई	९०००००
	वडा नं.५	
	पुर्वाधार विकास तर्फ	
१	वूडचूड सतिडांडा सडक	१७०००००
२	काम्राङ कूम्पूर सडक	९०००००
३	तिनघरे तारुखर्क सडक	५०००००
४	भैपरी	३०००००
	खानेपानी तर्फ	
१	बेलटार वुधेगैरा खा.पा	१५००००
२	रैकर खानेपानी लिफ्ट	३०००००
३	कूम्पूरडांडा खानेपानी योजना लिफ्ट	३०००००
४	वूडडांडा खानेपानी योजना	३०००००
५	साठीमूरे बेलघारी खानेपानी	१५००००
६	सेतोघर नयांघर टोल खा.पा पाइप खरिद	१५००००
	वडा नं. ६	
१	भैपरी आउने	२२०००००
	पुर्वाधार तर्फ	
१	फिसटार कालिका सडक	५०००००
२	हटिया दिप्लिङ सडक	२०००००
३	दोभानटार मरनघाट सडक	२०००००
४	वडा कार्यालय डांडागाउँ सडक	५०००००
५	कूम्पूर भञ्ज्याङ चूवाखर्क वाटो	१०००००
	वडा नं. ७	

सि.नं.	आयोजनाको नाम	रकम रु.
	पुर्वाधार तर्फ	
१	मरेडांडा सडक	२०००००
२	वडा कार्यालय घर्ति गाउँ सडक ग्रावेल	५०००००
३	आदमटार तारेडांडा सामुदायिक भवन बाघाखोर सडक	५०००००
४	पिपलटार भालडांडा सुनौलावजार सडक	८०००००
५	पक्की पुल देखि चामडांडा थुम्का पोखरी सडक	५०००००
६	आपटार अमिलिछाप भालडांडा चूचे पाटो सडक	४०००००
७	पिपलटार खर्क शेरा सडक	५०००००
८	विजुली खोला दोभान चामडांडा गोरेटो वाटो	१०००००
९	पिपलटार आचार्यगाउँ सडक ग्राभेल	१०००००
११	भैपरी आउने	९५००००
	बन तथा बाताबरण	
८२.	सोलार सेट जडान वडा नं.५	३५००००
८३.	सोलार सेट जडान वडा नं. ३	३५००००
८४.	कालिदह सुन्दर टोल सुधार तथा सरसफाई वडा नं.१	५०००००
८५.	विपद् व्यवस्थापन पाइप खरिद गा.पा. सबै	५०००००
८६.	विपद् व्यवस्थापन न्यूनिकरण कार्यक्रम	२००००००
८७.	डम्पिडसाइड आईई	५०००००
८८.	सिद्धलेक ढेवालेक डिपिआर	५०००००
८९.	परेवाटार भञ्ज्याङ्ग	५०००००
९०.	बुडचुड मैदान सडक डिपिआर	५०००००
९१.	बैरेनी पिपल नलाङ्ग डिपिआर	५०००००
	स्वास्थ्य तथा सरसफाई	
९२.	वर्थिड सेन्टरमा कार्यरत अ.न.मी. र कार्यालय सहयोगीहरुलाई खाजा खर्च वापत मासिक रु ३००० का दरले ३ ठाउँलाई २ जनाका लागि	२१६०००
९३.	स्वास्थ्य चौकी र स्वास्थ्य सेवा विन्दुमा २४ घण्टे सेवामा कार्यरत अ.न.मी.,का.स. र अ.हे.व.लाई पोषाक भत्ता	६००००
९४.	स्वास्थ्य संस्थामा आई सुत्केरी हुने महिलाहरुको लागि यातायात खर्च	१२००००
९५.	६ जना अ.हे.व. , अ.न.मी लाई त.भ र चाडपर्व	११७००००
९६.	३ जना अ.न.मी र ३ जना का.स लाई चाडपर्व भत्ता	७५०००
९७.	म.स्वा.से.,आमा समुहलाई परिवार नियोजन,खोप,पोषण सम्बन्धी अभिमुखिकरण	१४००००
९८.	विद्यालय स्तरमा प्रजनन स्वास्थ्य,किशोर किशोरीको स्वास्थ्य,सरसफाई, र मास हिस्टेरीयाको वारेमा विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्ने	५००००
९९.	पोषण कार्यक्रम सम्बन्धी SATH र CHSB को वारेमा अभिमुखिकरण र समीक्षा	६००००
१००.	राष्ट्रिय खोप कार्यक्रमको वारेमा र पुर्ण खोपको दिगोपनाको लागि समुदाय स्तरमा अभिमुखिकरण	५००००
१०१.	स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा व्यवस्थापन समितिलाई क्षमता विकास तालिम	६००००
१०२.	मोवाईल स्वास्थ्य र अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमको निरन्तरता	१७००००
१०३.	स्वास्थ्य कर्मीहरुलाई स्वास्थ्य व्यवस्थापन सुचना प्रणाली तालिम ३ दिन (HMIS)/HMISफाराम,रजिष्टर छपाई	१०००००

सि.नं.	आयोजनाको नाम	रकम रु.
१०४.	महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुलाई मासिक बैठकमा यातायात र खाजा खर्च	३७५०००
१०५.	गाउँपालिका अन्तर्गतका म.स्वा.से.,स्वास्थ्यकर्मी र अन्य कर्मचारीहरुलाई स्वास्थ्य सम्बन्धी अभिमुखिकरण	६००००
१०६.	निशुल्क विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने	४४५०००
१०७.	स्वास्थ्य संस्था र स्वास्थ्य सेवा विन्दुहरुको को वार्षिक समीक्षा	१०००००
१०८.	पालिका स्तरमा मासिक समीक्षा बैठक संचालन र डाटा भेरीफिकेशन	१८००००
	कृषि	
१०९.	मिनिटिलर वितरण (५०%अनुदानमा)	१६०००००
११०.	नेकस्याप स्प्रेयर वितरण ७५% अनुदान	१००००००००
१११.	युवा लक्षित कार्यक्रममा युवालाई अनुदान	५६००००
११२.	पालिका स्तरिय विषादी विक्रेता अन्तरक्रिया गोष्ठी	३००००
११३.	मल्टीकप थ्रेसर वितरण (७५% अनुदानमा)	३१५०००
११४.	लिचि विरुवा वितरण (५०% अनुदानमा)	५०००००
११५.	आँप विरुवा वितरण-अम्रपाली (५०% अनुदानमा)	१६००००
११६.	सुन्तला विरुवा (७५% अनुदानमा)	६००००
११७.	प्राङ्गारिक मल उत्पादन तालिम	२८९५००
११८.	फलफुल नर्सरी सुधार कार्यक्रम	१५००००
११९.	साना सिचाई निर्माण तथा मर्मत	१५०००००
१२०.	विश्व खाद्य दिवस (Oct 16)	३००००
१२१.	विश्व वातावरण दिवस (June 5)	३००००
१२२.	धान दिवस (असार १५)	५००००
१२३.	चौमासिक कार्यक्रम प्रगती समीक्षा गोष्ठी	६००००
१२४.	माटो परिक्षण तथा तालिम	२०००००
१२५.	कार्यक्रम अनुसार ढुवानी	२१३५००
	पशुपालन	
१२६.	खोर/गोठ सुधार कार्यक्रम	४९००००
१२७.	वोका वितरण (वोयर वोका) वडा नं. ६ र ७	२०००००
१२८.	बुड्बुड दुध डेरी व्यावस्थापन	१०००००
१२९.	डिप फ्रिज	१०००००
१३०.	घाँस नर्सरी स्थापना	५०००००
१३१.	पि.पि.आर. खोप	२०००००
१३२.	चरचरे तथा भ्यागुते खोप	१०००००
१३३.	रेजिव खोप	१५००००
१३४.	औषधी खरिद	७०००००
१३५.	रेफ्री खरिद	३००००
१३६.	कन्टेनर खरिद (३० लिटर)	२५००००
१३७.	सिमेन खरिद	२५०००
१३८.	ग्लोप/सिथ	१५००००
१३९.	तरल नाइट्रोजन खरिद तथा ढुवानी	१६५०००
१४०.	विमा सम्बन्धी तालिम	५००००
१४१.	मर्मत	३००००

स्रोत :गाउँपालिका अभिलेख, २०७५

अनुसुची १

तालिका २: उमेर समूह अनुसार वडागत जनसंख्या विवरण:												
वडा नं.	५ वर्ष भन्दा तल			६ देखि १० वर्ष			११ देखि १५ वर्ष			१६ देखि २४ वर्ष		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	१५१	१७२	३२३	२१७	२७०	४८७	३१०	३१५	६२५	५०२	५०९	१०११
२	१६८	१७३	३४१	२३५	३०९	५४४	२९३	३४४	६३७	६०३	६२०	१२२३
३	९१	१४०	२३१	१४४	१७८	३२२	१६७	१७८	३४५	३८१	३९३	७७४
४	११६	१३५	२५१	१५८	१८०	३३८	२०६	१८६	३९२	३८५	४११	७९६
५	१२९	१४४	२७३	१५६	१८०	३३६	२१८	२३९	४५७	४१०	४१८	८२८
६	८२	१०२	१८४	१०६	१२७	२३३	१५८	१७४	३३२	३६०	३३९	६९९
७	१६६	१८४	३५०	१७६	२३०	४०६	२३२	२७७	५०९	५७८	५६८	११४६
जम्मा	९०३	१०५०	१९५३	११९२	१४७४	२६६६	१५८४	१७१३	३२९७	३२१९	३२५८	६४७७

वडा नं.	२५ देखि ४५ वर्ष			४६ देखि ६० वर्ष			६१ देखि ७५ वर्ष			७५ वर्ष भन्दा माथि		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	८६८	८९४	१७६२	३२४	३३४	६५८	१९२	२०३	३९५	६८	६९	१३७
२	९७९	१०५६	२०३५	३५०	३६४	७१४	२३०	२३३	४६३	८२	८२	१६४
३	५६४	६६०	१२२४	२२२	२१९	४४१	१२०	१५३	२७३	६३	५३	११६
४	६१४	६८७	१३०१	२२८	२४४	४७२	१२६	१२४	२५०	३९	५६	९५
५	५४८	६११	११५९	२१५	२२१	४३६	११८	१५२	२७०	४७	३३	८०
६	५०१	५२०	१०२१	१८३	१९५	३७८	११०	१४१	२५१	४३	५३	९६
७	८०३	८९३	१६९६	३०७	३१०	६१७	१७२	१९७	३६९	६५	६४	१२९
जम्मा	४८७७	५३२१	१०१९८	१८२९	१८८७	३७१६	१०६८	१२०३	२२७१	४०७	४१०	८१७

अनुसुची २

जातजाति अनुसार वडागत घरधुरी जनसंख्या

वडा नं.	ब्राम्हण	क्षेत्री खस	सन्यासी	बोटे/ माझी	गुरुंग/ घले	भोटे/ तामांग	घर्ति/ भुजेल	कुमाल	क्षेत्री ठकुरी	नेवार	दलित	मगर/ दर्लामी	राई	चेपांग	कुल परिवार संख्या
१	४०७	४३	१५	३	९७	८९	९	०	०	१४८	२२३	५७	०	०	
२	३४१	१२७	४७	३	६४	०	१०	४	३३	१५५	२५५	११८	०	०	
३	८५	३३	१४	२	१	०	१	०	०	११४	१४८	३२९	०	१	
४	२१२	८	७३	५	४	१	६	०	१७	३६	८०	३३०	४	०	
५	४४	८	३	३	२८४	५	२	१	०	२९३	७६	१४	०	५	
६	१६२	११	४	२८	८२	०	०	०	०	८७	११६	१४४	१	१	
७	२९९	८२	७१	१४	३८	२	८४	१	२	११६	२१०	१६६	१	०	
जम्मा	१५५०	३१२	२२७	५८	५७०	९७	११२	६	५२	९४९	११०८	११५८	६	७	६२१२

अनुसुची ३

तालिका ६: अपांगता अनुसार वडागत जनसंख्या बिवरण

वडा नं.	शारिरिक अपांगता वा विकलांग		दृष्टिविहिन वा न्यून दृष्टि		बोल्ल नसक्ने		सुस्त श्रवण		बौद्धिक अपांगता वा सुस्त मनस्थिति	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	१५	२७	६	५	४	९	०	१	३	२
२	६	१३	४	५	०	५	२	२	१	४
३	५	१०	५	५	२	७	५	१	२	५
४	१	११	७	३	३	५	४	४	०	१
५	८	७	७	८	३	७	२	५	०	२
६	१०	१७	६	१०	०	७	२	०	०	५
७	१८	१८	१	३	४	११	०	३	१	५
जम्मा	६३	१०३	३६	३९	१६	५१	१५	१६	७	२४

वडा नं.	श्रवण दृष्टिविहिन		अटिज्म		होमोफेलिया		मनोसामाजिक अपांगता		अन्य		जम्मा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	१	१	१	२	०	०	१	३	२	०	३३	५०
२	०	०	४	१	०	१	०	०	२	०	१९	३१
३	०	२	०	०	०	०	५	०	१	०	२५	३०
४	३	०	१	१	१	०	०	०	०	०	२०	२५
५	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	२०	३०
६	०	०	१	३	०	०	०	२	१	१	२०	४५
७	०	१	०	२	०	०	१	२	०	०	२५	४५
जम्मा	४	५	७	९	१	१	७	७	६	१	१६२	२५६

अनुसुची ४

सहकारी संस्थाहरुको विवरण

सि.नं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या			शेयर रकम	अध्यक्षको नाम
			महिला	पुरुष	जम्मा		
१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सलांग ७	६००	८९७	१४९७	१५६०७०००	डिल्ली प्र. पाठक
२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुम्फुर ३	७२२	४२२	११४४	१४३२१०००	खिलनारायण श्रेष्ठ
३	सामुदायिक कृषि सहकारी संस्था	नलांग ४	४४८	७९८	१२४६	७९५६०००	कमल ब.गुरुंग
४	बाघ बच्छला साना सहकारी संस्था	नलांग ९	७०	५६	१२६	३३००००	शंकर गुरुंग
५	सिर्जनशिल म.कृषि बहुउद्देशीय स.सं.	नलांग ७	१२०	१२०	२४०	१७७०००	देवीमाया तिमिल्सिना
६	नलांग कृषि बहुउद्देशीय स.सं.	नलांग ५	६२	११७	१७९	९५०००	अमृत गुरुंग
७	नयाँ बस्ती कृषि सहकारी संस्था	नलांग ६	३८	१८	५६	१८६०००	जोन लामा
८	अकला कृषि सहकारी संस्था	सलांग ५	१२	२०	३२	१३७०००	टिकाराम थापा
९	सुकौरावेशी कृषि सहकारी संस्था	कुम्फुर ८	६२	६१	१२३	१९२०००	टेक ब.श्रेष्ठ
१०	सत्यवती कृषि सहकारी संस्था	कुम्फुर ६	७५	७९	१५४	७०७०००	सिताराम गिरी
११	मनकामना कृषि सहकारी संस्था	सलांग ९	४०	६०	१००	५००००	लोक ब.थापा
१२	शान्ती कृषि तथा पशु स.सं.	नलांग ३	२	२७	२९	३१०००	विशेश्वर पंडित
१३	सिद्धबाबा कृषि सहकारी संस्था लि.	सलांग ४	२०	३२	५२	२६०००	चन्द्र ब.थापा
१४	समिता महिला कृषि स.सं.	कुम्फुर ३	२५	०	२५	२६०००	हरिमाया खतिवडा
१५	हरित कृषि सहकारी संस्था	सलांग ५	७३	०	७३	४०३०००	बिमला सेठाई
१६	लालिगुरास महिला कृषि स.सं.	कुम्फुर ४	१०६	०	१०६	१०६०००	लक्ष्म थपलिया
१७	उपहार महिला कृषि स.सं.	सिद्धलेक १	२६	०	२६	५२०००	गिता सिलवाल
१८	आपसि सहयोग बहुउद्देशिय स.सं.	सलांग ९	६०	८६	१४६	१४०००	बम ब.थापा
१९	सचेतन बहुउद्देशिय स.सं.	नलांग ५	७७	१६८	२४५	१४७६०००	तोक ब. गुरुंग
२०	चेहरा बहुउद्देशिय स.सं.	सिद्धलेक २	१०	१७	२७	२०००००	शंकर सिलवाल
२१	ज्योति महिला बचत तथा ऋण स.सं. लि.	कुम्फुर ५	२९	०	२९	३०००	मन्दा कुमारी भुजेल
२२	प्रगति महिला बचत तथा ऋण स.सं. लि.	सलांग ९	८९	०	८९	७७०००	मायादेवी मगर

२३	जागृती महिला बचत तथा ऋण स.सं.लि.	सलांग ८	८०	०	८०	४००००	भगवति सिलवाल
२४	अमरज्योती महिला बचत तथा ऋण स.सं. लि.	कुम्फुर ७	४८९	०	४८९	६९८०००	सानु गिरी
२५	नसिक बचत तथा ऋण स.सं. लि.	नलांग ७	९६५	२९७	३८२	२९६८०००	टंकनाथ शर्मा
२६	नमुना बचत तथा ऋण स.सं. लि.	नलांग ७	२३	४	२७	६०००	गोपीनाथ अर्याल
२७	सृजनशील बचत तथा ऋण स.सं. लि.	नलांग ६	९९७	८०	९९७	९८५०००	पद्यम प्र. न्यौपाने
२८	शीलादेवी फलफुल तरकारी स.सं. लि.	कुम्फुर ७	३५	७८	९९३	५४००००	गोबिन्द भट्ट
२९	बुंगचुंग फलफुल तथा तरकारी उत्पादक स.सं. लि.	सलांग ८	९०	२०	३०	७०००	राजेन्द्र प्र. सिलवाल
३०	मालिका सामुदायिक बिद्युत स.सं.लि.	सलांग ७	९६	८९	९०५	९९०००	एक ब. थापा
३१	जनमुखि कृषि सहकारी संस्था	सिद्धलेक ६	९९	९२	९९९	२३०००	पुष्पराज थपलिया
	कुल जम्मा		३७२०	३५५८	७२७८	४५७७००००	

अनुसुची ५: भू-सुचनामा आधारित नक्साहरु